

കുമാരസംഭവം

ഒന്നാം സർഗ്ഗം

ഉണ്ടുത്തരാശയിൽ ഹിമാലയനെന്നു പേരായ്
ദേവാത്മകതപമഴുമദ്രിക്ഷലാധിരാജൻ;
ഘൃച്ഛാപരക്കടലുകൾക്കിടയിങ്കൽ നില്പു
പാർത്തട്ടുക്കുവതിനുള്ളൊരു ദണ്ഡുപോലെ.

1

ഗോവേഷമാണൊരിളയെ, പ്പു ചൊന്നവണ്ണം
പൊൻപർച്ചതം കറവയിൽ പടുവായി നില്ക്കു,
ആരെക്കിടാവിനുടെ രൂപമെടുത്തു നിന്തി,
രത്നം മരുണീവ കറന്നിതു ശൈലവുനും;

2

വാരുറ രത്നവിഭവങ്ങൾ വഹിക്കുമാർത്തൻ
സൗഭാഗ്യഹാനി ഹിമവും ബത ചെയ്തുതില്ല,
ധാരാളമായ് ഗുണമഴുന്നതിലൊറു ദോഷം
മങ്ങും; നിലാവൊളിയിലകമതെന്നപോലെ;

3

അങ്ങപ്പരാംഗനകൾ ചാത്തുമലംകൃതിക്കു
വേണ്ടുന്ന ധാതുഗണമൊക്കെയഴുന്നമൂലം
കാരോ നിറം മുകിലിലാണൊരകാലസന്ധ്യ-
പോലുള്ള ശൃംഗഗണമാരു വഹിച്ചിടുന്നു;

4

കൊന്നുള്ള ദന്തിയുടെ ചോര പുരണ്ട കാലിൻ
പാടൊക്കെ മഞ്ഞു കഴുകിക്കളയുന്നപോതും
ആർതന്നിടത്തു നഖരസ്യമുതിർത്ത മുത്താൽ
കാട്ടാളർ കണ്ടറിവതുണ്ടു മൃഗേന്ദ്രമാളും; 5

മദ്ധ്യസ്ഥമേഖലവരെയ്ക്കു വളം ഘനങ്ങൾ -
തൻ ഛായയിൽ പരിചിൽ മേവിന സിദ്ധവളം
താഴത്തു വൻമഴ പൊഴിപ്പിച്ചുവാശ്രയിപ്പു -
താർതന്റെ നല്ല വെയിലാണ്ട മുടിപ്രദേശം; 6

ആർക്കുള്ള നല്ല മനയോലയിലക്ഷരങ്ങൾ
ചേലായ് കുറിച്ചു ഗജത്തുകിൽപോൽ ചുകപ്പായ്,
ശോഭിച്ച ഭ്രജ്ജവിടവത്തൊലി നിർവഹിപ്പൂ
വിദ്യാധരാംഗനകൾതൻ സ്മരലേഖകായ്; 7

ആരാണു തൻഗൃഹയിൽനിന്നു വരുന്ന കാരാൽ
നേരേ നിറച്ചു മുളതൻ സുഷിരങ്ങൾ ചാലേ,
പാടാണൊരുങ്ങി മരുവീടിന കിന്നരർ
മേളത്തിനായ് ശ്രുതിവിടിപ്പതുപോലെ ചെയ്തൂ; 8

മത്തദപിപങ്ങൾ, വളരുന്ന കവിതത്തരിപ്പു
പോക്കാനുരുമ്മിടുവൊരാസ്സരളദൃമങ്ങൾ
പൊട്ടി സ്രവിച്ചു കരതന്നുടെ ചാരുഗന്ധ -
മാർതന്റെ താഴ്വരകളെസ്സരഭീകരിപ്പൂ; 9

എങ്ങാണിരുണ്ട നിശയിൽ ഗൃഹകൾക്കകത്തു
മിന്നം മരുന്നുകളിൽനിന്നുളവാം വെളിച്ചം

പ്രാണേശിമാരെൊടൊരുമിച്ചു വന്നേചരക്
നിസ്സേലമായ രതിദീപികയായിടുന്നു; 10

കല്ലൊത്തൊച്ച കടുമഞ്ഞഴുമാ വഴിക്കു
കാലിൻവീരലുക്കു പെരുവേദന പാറിയിട്ടും
എങ്ങാണു കിന്നരികൾ മന്ദഗതിക്കു മാറാം
ചെയ്യില്ല, ചീത്തൊരരയും മുലയും നിമിത്തം; 11

കാക്കുന്നതാർ ഗുഹകളിൽ പകൽ വേടിപ്പൂണ്ടു-
മട്ടങ്ങു തങ്ങുമിരുളെപ്പുകലോകൽനിന്നും:
നല്ലുന്നിത്തമർ മമതപ,മിതാശ്രയിക്കും
ക്ഷുദ്രക്രമൻപിന്നൊടു സത്തുകുളിർക്കണക്കെ; 12

അങ്ങിങ്ങു കാന്തി വീതറിപ്പതുവെണ്ണിലാവിൻ
ശോഭാവിശേഷമിയലുന്നൊരു വാലിളക്കി
ആർതൻ ഗിരീശപരപദം പരമാത്മമാക്കാൻ
വെഞ്ചാമരങ്ങൾ ചമരീനിര വീശിടുന്നു; 13

എങ്ങാണു കാന്തരുടയാട പിടിച്ചഴിക്കെ-
നാണിച്ച കിംപുരുഷകന്യകകൾക്കു ദീപ്തയാ
വന്നഗ്നഹാഗ്രഹമുഖത്തെയടച്ചുനില്ക്കും
മേഘം കനത്തൊരു മറത്തുണിയിടുന്നു; 14

എങ്ങാണു ഗംഗയുടെ നീർക്കണമേന്തി, ദേവ-
ദാരുക്കൾതൻ തലകളാട്ടിയ മന്ദവാതം
ജന്തുക്കൾതൻ പിറകിലോടിവലഞ്ഞ വേടർ
സേവിച്ചിടുന്നിതുടവീലികൾ ഭിന്നമാക്കെ; 15

സപ്തഷിമാരുടെ കരങ്ങൾ പഠിച്ചെടുത്തു
 ശേഷിച്ച പൂക്കളെ വിടത്തുവതുണ്ടു സൂര്യൻ
 താഴെച്ചരിച്ചിടിലുമുല്പമുഖങ്ങളാകു-
 മംഗ്രുക്കുളാൽ സതതമാരുടെ മേൽത്തടത്തിൽ; 16

യജ്ഞത്തിനുള്ളവ വഹിപ്പതുകൊണ്ടുമുഴി
 താങ്ങുന്നതിന്നു മതിയായവനെന്നു കണ്ടും
 യജ്ഞാംശമേകീയരവിന്ദവേൻ സ്വയംതാൻ
 ശൈലാധിരാജപദമാക്കുകളിക്കൊടുത്തു; 17

ആ ശ്രേഷ്ഠനാം ഗിരി സുമേരുസഖൻ സ്ഥിതിജ്ഞൻ
 വംശപ്രതിഷ്ഠയതിനായി വിധിപ്രകാരം
 വേട്ടാൻ പിതൃക്കളുടെ മാനസപുത്രി, സവ്വ-
 സംപൂജ്യ, ചേച്ച് പരമാണ്വരം, മേനയാളെ. 18

നാഗീമനം കവരുവോൻ കടലിന്നു തോഴൻ
 മൈനാകമെന്ന മകനെ പ്രസവിച്ചു മേന
 പക്ഷങ്ങളിന്ദ്രനരിശത്തോടടുത്തുപോതും
 വഭ്രുപ്പരിക്കിന്നുടെ വേദനയേറ്റിടത്തോൻ. 19

അച്ഛകൽനിന്നുമുളവായ പരാഭവത്താൽ
 ദക്ഷന്റെ പുത്രി പരമേശ്വരപൂർവ്വപതി
 യോഗാഗ്നിതന്നിലുടലങ്ങു വെടിഞ്ഞശേഷ-
 മദ്രീന്ദ്രകാന്തയിലണഞ്ഞു പുനർജ്ജനിക്കായ്. 20

ആ ഭവ്യയാളെയുളവാക്കി സമാധി നന്നാ-
 യാൻള്ള തൻദധിതയിൽ ധരണീധരേന്ദ്രൻ

തൊരാത്ത രീതിയിൽ നടത്തിയ നീതിതന്നി-
ലുത്സാഹശീലമുരുളുകയ്യെന്തെന്നുപോലെ. 21

ശോഭിച്ചു ദിഷു, ഖൊടിവിട്ടു ചരിച്ചു ചാതം,
ശംഖലാപനിക്കു പിറകേ സുമൃഷ്ടിയുണ്ടായ്;
ലോകത്തിലുള്ളൊരു ചരാചരദേഹിവർഗ്ഗ-
മാകെസ്സുവിച്ചിതവരം വന്നു പിറന്ന നാളിൽ. 22

തേജസ്സു ചീന്നി വിലസുന്നൊരു പുത്രിയാലെ
തന്നമ്മയന്നു സവിശേഷമഹോ വിളങ്ങി,
പുത്തൻമുകിൽലാപനികൾ കേട്ടു വിളരഭ്രമി
പൊട്ടിപ്പിളർന്ന മണിതൻ മുളയാൽക്കണക്കെ. 23

നൂനം ദിനംപ്രതി വളർന്നിതു കന്യ, ശുക്ല-
വക്ഷത്തിലെശ്ശശികലയ്ക്കു സമാനമായി;
ജ്യോത്സ്നാന്തരങ്ങളിലും കലകൾക്കു തുല്യ-
മംഗങ്ങളിൽ പുതിയ ഭംഗികളും വളർന്നു. 24

പേരിട്ടിണങ്ങർ തറവാട്ടിനു ചേർന്നുവണ്ണം
ബന്ധുപ്രിയയ്ക്കു ബത പാവ്വതിയെന്നുതന്നെ;
പിന്നത്തവിച്ചി'തുമ'യെന്നു തവം തടഞ്ഞു
തന്നമ്മ ചൊന്നതുമുതൽക്കുമെന്നു പേരും. 25

ഭൂതതു പുത്രയുതനെങ്കിലുമകിടാവെ-
ക്കണ്ടിട്ടു കണ്ണിനു പരം മതിവന്നതില്ല;
പൂവേരെയുള്ള മധുമാസമതികലും വ-
ണ്ടുപ്രീതികൊള്ളുവതു ചുരുതസമത്തിലല്ലോ. 26

ശോഭിച്ചിടുന്ന ശിവകൊണ്ടു വിളക്കുപോലെ,
 വിൻഗംഗയാൽ ത്രിവിമാളുമതെന്നപോലെ,
 സംസ്കാരമാൻ മൊഴികൊണ്ടു മനീഷിപോലെ,
 പൂതൻ വിഭൂഷിതനുമായവളാലെയച്ഛൻ.

27

മൃഗേണിതൻ കരയിൽ മണ്ണുവരമ്പു തീർത്തും
 പന്താടിയും ചെറിയ പാവകളാൽ കളിച്ചും
 തോഴീജനങ്ങളൊടു ചേർന്നുപുത്രീ ബാല്യ-
 കാലം സുഖിച്ചുനഭവിപ്പതുപോൽ കഴിച്ചു.

28

അന്നങ്ങളുൾക്കുടി ഗംഗയിലെന്നപോലെ,
 രാവിൽ സ്വകാന്തികൾ മഹേഷധിയിൽക്കണക്കെ,
 മുജ്ജന്വിദ്യകളണഞ്ഞു ദൃഢോപദേശം
 ചേരുന്നതാമവളിലന്നു പഠിച്ചിടുമ്പോൾ.

29

അംഗത്തിനേലുമെരുകുത്രിമമാം ചമച്ചിൽ,
 മദ്യാഭിധാരഹിതമാം മദമുഖ്യമൂലം,
 പുഷ്പാതിശായി മലരമ്പനൈഴന്നൊരസ്രം,
 ബാല്യം കഴിഞ്ഞൊരു വയസ്സുവളാൻ പിന്നെ.

30

നൽച്ചായമിട്ടു തെളിവേററിയെഴും പടംപോൽ,
 സൂര്യംശുകൊണ്ടു വിരിയും സരസീരഹംപോൽ,
 ചെമ്മേ വിഭക്തമിഹ നൃതനയൈവനത്താ-
 ലെങ്ങും പരക്കുമഴകാൻ തടിയഗാത്രം.

31

പൊങ്ങുന്ന തളുവിരലിൻ നഖകാന്തിമൂലം
 വെണ്ണുന്നിടത്തിനു ചുവപ്പു പരത്തുമാറു

ശോഭിച്ച ചേവടികൾ ചേർന്നിട്ടു ഭൂതലത്തിൽ
സഞ്ചാരമാർന്നു വിലസും സ്ഥലപത്മഭംഗി. 32

അക്കാൽച്ചിലകയുടെ ചാരുരവം പഠിക്കാൻ
മോഹിച്ചൊരുന്നനിര, സന്നതഗാത്രീയാൾക്കു
തങ്ങുകൊഴും ഗതിവിശേഷമശേഷമപ്പോ-
ളോതിക്കൊടുത്തു പകരത്തിനിതെന്നു തോന്നും. 33

ചേലായുരണ്ടു, വടിവാൻ, തിദീപ്തമല്ലാ-
തുള്ളാക്കണ്ഠകൾ ശുഭം വിരചിച്ചശേഷം
മാറംഗനിർമ്മിതിയിൽ നാനുഖനങ്ങു പുത്തൻ
ലാവണ്യസൃഷ്ടിയതിനായ് വിഷമിച്ചുവെണോ? 34

തോലിന്റെ കർക്കശതകൊണ്ടു ഗജേന്ദ്രഹസ്തം,
മാറാത്ത ശൈത്യമതിനാൽ കടലീവിശേഷം,
ഈ രണ്ടുമാകൃതിയിലൊക്കിലുമായ്തില്ല-
ങ്ങാ മകതൻ. തുടകളോടുപമിച്ചുകൊൾവാൻ. 35

ആ മാനുഷകയുടെ നല്ലരത്നാണുചേരും
സ്ഥാനത്തിനുള്ള ഗുണമിന്നിതുകൊണ്ടു കാണാം;
പിന്നീടു ശവ്വനതു മാറുവരാംഗിമാർത്ഥൻ
മോഹത്തിനപ്പാമെഴും മടിയിൽ കരേററി. 36

പൊക്കിൾക്കഴിക്കുകമണഞ്ഞതിനേമ്മയായി,-
കാണായി തനപിയുടെ നൽപ്പതുരോമരാജി
തൽകാഞ്ചിമദ്ധ്യഗതനീലമണിപ്രകാശം
നീവിക്കുമേൽക്കയറിയങ്ങു ലസിച്ച്പോലെ. 37

ചാലേ സുമദ്ധ്യമ വഹിച്ചിതു മദ്ധ്യഭാഗ-
ത്തത്യന്തഭംഗികലങ്കന വലിത്രയത്തെ
കാമന്നു കേരിവരുവാൻ നവയൗവനംതാൻ
നിമ്മിച്ച കോവണികളാണവയെന്നു തോന്നും.

38

നീലോല്പലാക്ഷിയുടെ കൊങ്കളന്നു മാറിൽ
നന്നായ്ത്തെളിഞ്ഞു വടിവാൻ വളർന്നുവന്നു
തമ്മിൽത്തരിരക്കിയിരുളും മുഖമാൻവരറിൻ
മദ്ധ്യത്തിലില്ലയിട താമരന്തൽക്കുപോലും.

39

നെന്മേനിചാകമലരിൽക്കവിയും മുദൃതപം
തൽബാഹുവല്ലികളിലെന്നനുമിച്ചിടുന്നേൻ
മാരൻ പരാജയമണഞ്ഞളവും, ഹരന്റെ
കണ്ഠം വരിഞ്ഞതു ബലാലവയാലെയല്ലോ.

40

വണ്ണം കുറഞ്ഞഴകെഴുന്നവരതന്റെ കണ്ഠം,
നന്നായുരുണ്ടു നിറമാണൊരു മുത്തുമാല,
അന്യോന്യമാഭ വിളയിക്കുകയാൽ ഭവിച്ചു
രണ്ടിന്നുമൊപ്പമൊരു ഭൂഷണഭൂഷ്യഭാവം.

41

വെൺതികളിൻറഴകു താമരയികലില്ല,
ചെന്താരിനുള്ള ഗുണമില്ല സുധാംശുവികൽ;
ഗൌരീമുഖത്തിലവ രണ്ടുമിണങ്ങിയുള്ള
സൗഭാഗ്യമച്ചപലയാകിയ ലക്ഷ്മി നേടി.

42

പുഷ്പത്തിനെത്തളിരിനോടിണചേർത്തു വെച്ചാൽ,
മുക്താഫലം തെളിവെഴും പവിഴത്തിൽ വെച്ചാൽ

ഏറെക്കുറച്ചുനകരിക്കുമവൾക്കെഴുന്ന
താമ്രാധരത്തിൽ വിലസും വിശദസ്മിതത്തെ. 43

വീര്യേഷധാരപൊഴിയുംവടി, ചാരുവാക്കാ-
മക്കന്യ വല്ലഭമുരച്ചിടുമെങ്കിലപ്പോൾ
പെൺകോകിലത്തിനുടെ പാട്ടു വിതന്ത്രിയായ
വീണാരവപ്പടിയയോ ശ്രുതിശുദ്ധമാകും. 44

കാറിൽ ചലിച്ചിടുമൊരുല്ലലമെന്നപോലെ-
യെപ്പോഴുമൊട്ടിളകുവോരവൾതന്റെ നോട്ടം
ശീലിച്ചതോ കമനി മാൻപിടമാരിൽനിന്നും,
മാൻപേടമാരവളിൽനിന്നു പഠിച്ചതാമോ? 45

ചേലായൊരഞ്ജനശലാകയെടുത്തു തീർത്ത-
പോലുള്ളതായ പുരികക്കൊടിതൻ വിലാസം
കണ്ടിട്ടു പുഷ്പവിശിഖൻ പുരുലജ്ജപ്യുണ്ടു
തൻവില്ലിലുള്ള മദമന്നു തുലോം കളഞ്ഞു. 46

ജന്തുക്കളിൽ ചെറുതു നാണമെഴുന്നപക്ഷ-
മപ്പാർവതിക്കുടയൊരാക്കരിക്കുന്തൽ കണ്ടാൽ
വാലിൽപ്പെടുന്ന വലുതാഴ് പ്രിയമപ്പൊഴേതാൻ
നിസ്സംശയം ചമരിമാക്കു കുറഞ്ഞുപോകും. 47

സൗന്ദര്യമൊക്കെയൊരുമിച്ചൊരിടത്തു കൂടി-
ക്കാണാൻ കൊതിച്ചു പരമേഷ്ഠിയതിപ്രയത്താൽ
വേണ്ടുംവിധത്തിലുപമാനഗുണങ്ങളാൻ
വസ്തുക്കൾ ചേർത്തിവളയങ്ങു രചിച്ചതാവാം. 48

സ്വപ്നാചാരി മുനി നാരദനെന്നൊരുനാ-
 ഉണ്ണുന്നടുക്കലവർ നില്പതു കണ്ട നേരം
 “ആനം: ശിഖന്റെ തൻ രാഗവശാൽ പകത്തു
 വാങ്ങുന്നാരേകവധുവാമിവർ” എന്നു ചൊന്നാൻ.

തന്മൂലമണ്ണവർതാൻ നവയൗവനത്തി-
 ലെത്തിട്ടുമന്യപരചിന്തയെഴാതെ വാണാൻ:
 അർഹിപ്പതില്ലനലനെന്നിയെ മറ്റു തേജ-
 സ്സാനം സുമന്ത്രപരിശുദ്ധിയെഴുന്ന ഫവ്യം.

50

ചോദിച്ചിടാതെ മകളെപ്പരമേശ്വരനും
 നല്കിട്ടവാൻ ജനകനനു മുതിർന്നതില്ല:
 കൊള്ളുന്നു മധുനിലയത്നന തള്ളുമെന്ന
 ശങ്കിച്ചു ശിഷ്യജനമാശയെഴുന്നിടത്തും.

51

എന്നോ തൃജിച്ചു സതിയാമവർ ദക്ഷകോപം-
 മൂലം, സ്വപ്നാജനനത്തിൽ, നിജം ശരീരം;
 അന്നേമുതൽക്കു സകലേശ്വരനെന്നിലുംതാൻ
 സംഗംപെടാതെയപരിഗ്രഹനായി വാണു.

52

ചാടുന്ന ഗംഗയുടെ നീരിൽ വളർന്ന ദേവ-
 ദാക്ഷർ ചേർന്നു മൃഗനാഭിമണം പരന്നു
 പാടുന്ന കിന്നരരെയും ഗിരിസാനുവൊന്നിൽ
 വാണാൻ യമത്തൊടു തപസ്സിനു കൃത്തിവസ്ത്രം.

53

ഭൂതങ്ങളെന്നഥ നമേരസുമങ്ങൾ മൂടി
 ഭൂജ്ജ്ഞത്തിനുള്ള മൃഗലത്തൊലി ചേലയാക്കി

ദേഹത്തിൽ നല്ല മനയോലയണിഞ്ഞു വാണു
ശൈലേയഗന്ധമിയലും ശിലകൾക്കുമേലേ! 54

മഞ്ഞാണ്ടുറച്ച ശിലയന്നു കളവുകൊണ്ടു
കുത്തിക്കിളിച്ചു മദഭംഗിയെഴും വൃഷേന്ദ്രൻ,
കാടാന്നു കാളകൾ പരുങ്ങി മിഴിക്കെ,യാർത്തു
ഹയ്ക്കുക്കുഗജജനരവം സഹിയാതെയുച്ചം. 55

അങ്ങെട്ടു മുത്തിയുടയോനതിലേകമായ
തീയിൽ സമിത്തുകളെരിച്ചു വളത്തിയിട്ട്
താനേ തപസ്സിനു ഫലങ്ങൾ കൊടുക്കുമീശ-
നേതോ ഫലത്തെ നിരൂപിച്ചു തവം തുടങ്ങി. 56

ശൈലേന്ദ്രനാ ത്രിഭിവപുജിതനെശ്ശരിക്ക-
ന്നർഘ്യാദികൊണ്ടു പരിപൂജ കഴിച്ചശേഷം,
സേവിപ്പതിന്നു ദിവസംപ്രതിയേപ്പെടുത്തി
സദൃശമായ സുതയെസ്സവിമാരൊടൊപ്പം. 57

തൻ ചിത്തശാന്തിയതിനന്നെതിരെന്നറിഞ്ഞും
സേവിക്കുവാൻ ഹരനവർക്കനുവാദമേകി:
മൂലം വികാരമതിനങ്ങിയലുന്നപോതു-
മേതും വികാരമണയാത്തവനാണു ധീരൻ. 58

ബലിക്കുപകരിച്ചിട്ടും മലരിറുത്തുമാ വേദിതാ-
നടിച്ചുമഥ ദഭ്യം വ്രതജലങ്ങളും പേറിയും
തദീയജടയാൻ വെണ്മതിനിലാവിനാൽ തൻകൃമം
കളഞ്ഞുമിരുൾകുന്തലാൾ പരിചരിച്ചു ഭൂതേശനെ. 59

രണ്ടാം സർഗ്ഗം

താരകന്റെ പരിപീഡയാൽ വല-
ഞ്ഞാരു ദേവഗണമദൃശാന്തരേ
വൃത്രവൈരിയുടെ നായകത്വമാ-
ണെത്തി നാനുഖനെയെന്ന പത്തനം.

1

വാടിടും വദനലക്ഷ്മിയോടു നി-
ന്നീടുമുന്മുഖമുൾമുഖമുഖമുഖ-
താരു കൂമ്പിയൊരു പൊയ്ക്കുകൾക്കു-
സ്സുയ്യുന്നെന്നപടി ദൃശ്യനായ് തദാ.

2

സഖലോകവുമഹോ രചിച്ചിടും
സർവ്വതോവദനവാഗധീശനെ
താണു കൂപ്പിയവർ സാരഗർഭമാം
പാണിയാൽ വിരവിൽ പാഴ്ന്നിനിലായ്:

3

“ഇപ്രപഞ്ചരചനയ്ക്കു മുൻപമോ
മുന്തിയും ഗുണവുമില്ലയെങ്കിലും,
പിന്നെ, മൂന്നു ഗുണമൊത്തു മുന്തി മൂ-
ന്നാണ്ടതായൊരവിദേയ്ക്കു വന്ദനം!

4

ഏതു ബീജമജ, പാഴ്വരാത്തതായ്
പാകി നീരിലവിടുന്നു മുന്നമേ;

ഇച്ചരാചരമശേഷമായതിൻ
 ഫേതുവെന്നു പറയുന്നിതങ്ങയെ..

5

ഏകനായൊരവിടുന്താൻ വിഭോ,
 മൂന്നവസ്ഥ തെളിയിച്ചു നിണ്യം
 സർഗ്ഗസുസ്ഥിതിലയങ്ങളെന്നവ-
 ങ്ങേകകാരണതയാന്നിടുന്നിതേ.

6

സൃഷ്ടിച്ചെയ്യവതിനാഗ്രഹിച്ചു നീ
 വേർതിരിച്ചു തവ ഭാഗമല്ലയോ
 പെണ്ണുമാണു, മവരല്ലയോ പെറ്റും
 ജന്തുവർഗ്ഗമതിനക്കുനമ്മമാർ?

7

സ്വീയകാലഗണനയ്ക്കു ചേർന്നുപോൽ
 വേർതിരിച്ചു ദിനരാത്രമീവിധം;
 നിന്നറക്കവുമുണർച്ചയും, പ്രഭോ,
 ഭൂതസഞ്ചയലയോദയങ്ങളാം.

8

നിന്നിൽനിന്നുലകുടിച്ചു; നീയജൻ
 നിന്നിലാഴുമതു; നീ നിരന്തകൻ
 ആദിതാനുലകിനി, നന്നാദി നീ
 പാരിനീശനയി നീയനീശപരൻ.

9

നിന്നെയങ്ങറിവതുണ്ടു നീ സ്വയം
 സൃഷ്ടിച്ചെയ്യവതു നിന്നെ നീ സ്വയം
 ഞനമത്ര കൃതകൃത്യനായ് സ്വയം
 നീ ലയിപ്പു ബത നിന്നിൽമാത്രമേ.

10

ഏതിനോ പ്രണവമാദ്യവാചകം?
 ചൊല്ലുവാൻ വഴികൾ മൂന്നതേതിനാം?
 യജ്ഞമേതിനുടെ കർമ്മമാം? ഫലം
 സ്വപ്നമാം—മാ—യതിന്നു മേതു നീ.

11

നീ പിതൃക്കളുടെയും പിതാവുതാൻ
 ദേവനാണവിലദേവകൾക്കുമേ
 നീ പ്രജാപതിഗണത്തിനും വിധാ-
 താവുതാനജ! പരാൽപരൻ ഭവാനും.

12

അങ്ങുതന്നെ പുരുഷാത്മസാധനം
 ചെയ്തിടം പ്രകൃതിയെന്നുരപ്പതും
 ബന്ധമീനമിഹ തൽപ്രവർത്തനം
 നോക്കിടം പുരുഷനും പ്രഭോ, ഭവാനും.

13

മോമകാരിയഥ ഹവ്യവും ഭവാനും
 ഭോഗഭാക്കുമഥ ഭോഗ്യവും ഭവാനും
 വേദിതാവുമഥ വേദ്യവും ഭവാനും
 ധ്യേയവും കൃതസമാധിയും ഭവാനും.”

14

സത്യമാം സ്മൃതികൾ ഹൃദ്യമീവിധം
 കേട്ടു തുഷ്ടിയൊടുമംബുജാസനൻ
 ഉന്മരപ്പെരമനഗ്രാമിക്കുവാ-
 നത്തമം മൊഴി പറഞ്ഞു സാദരം.

15

അപ്പരാണകവി നാനുഖങ്ങളാൽ
 സപ്രസാദമുരചെയ്തു വാക്കിനാൽ

ശബ്ദവൃത്തി വഴിപോലെ നാലുമ-
ങ്ങൊപ്പമന്നു ചരിതാത്ഥമായിതേ:

16

“സപന്തമായൊരധികാരമൊക്കെയും
വൈഭവേന നിലനിർത്തിയീവിധം
വന്നു വിക്രമികൾ നിങ്ങളൊന്നുചേ-
ന്നേവരും; വരിക മംഗളം വരും,

17

എന്തു നിങ്ങളെ മുഖങ്ങളൊക്കെയും
മുൻപെഴുന്ന തന്നതായെന്നിയേ
മഞ്ഞിനാലൊളി കുറഞ്ഞ താരകാ-
വംശതിപോലെയിഹ മങ്ങിടുന്നതും?

18

തീരെയിന്നു കിരണങ്ങൾ പോകയാൽ
മാരിവില്ല തെളിയാതെയീവിധം
വൃത്രവൈരിയുടെ വളമെന്തുകൊ-
ണ്ടിത്ര മൃച്ഛ കുറവായപോലെയായ്?

19

ഭിന്നിവാമരികൾക്കു പാശിതൻ
ചണ്ഡപാശമിതുമെന്തുകൊണ്ടുമോ
മന്ത്രശക്തിവഴി വീര്യമൊരതാം
പന്നഗത്തിനുടെ ദൈന്യമാണുപോയ്?

20

യക്ഷനാഥനും, മനം കരിഞ്ഞിടും
മാനഭംഗമതുഹേതുവായിടാം
നീണ്ട കൈ, ഗദ വെടിഞ്ഞു, കൊമ്പു-
ത്തുള്ള വൻതരകണക്കു കാണുവാൻ.

21

കാലനെന്തൊളി കറഞ്ഞ ദണ്ഡിനാൽ
ചാലു മാന്തി, യപമോഘമാമതിൽ
കാട്ടിടുന്നു വലുതാമനാദരം,
കെട്ട കൊള്ളിയതിലെന്നപോലവെ?

22

ഉഗ്രചണ്ഡത നശിച്ചു ശീതമാ-
യർക്കരിന്നെഴുതിവെച്ചുപോലവെ
നോക്കിടാൻ സുഖമെഴുന്ന മട്ടിലായ്-
ത്തീൻതെങ്ങനെ നിരാഭമീവിധം?

23

വിന്നിലേയ്ക്കു വലിയുന്ന മൂലമായ്
നീരൊഴുക്കിനു തടസ്സമാംപടി
വ്യാകുലതപമതിനാൽ മരുത്തിനും
വേഗഭംഗമനുമിച്ചിടാം ദൃഢം.

24

കമ്പിടം മുടിയിലിങ്ങു തുങ്ങുവോ-
രിന്ദുലേഖകളെഴും ശിരസ്സുകൾ
സ്വപ്നമോതിടുവതുണ്ടു രുദ്രവും
നഷ്ടഹൃദയകൃതികളെന്നു നിശ്ചയം.

25

മുൻപ്രതിഷ്ഠ പരമാർന്ന നിങ്ങളെ-
ശ്ശക്തിയേറാമിയലും പരവ്രജം
മാറി നീക്കിയപവാദശാസ്ത്രമുൽ-
സർഗ്ഗമാം വിധിയെമട്ടിലെന്നതോ?

26

കാത്തു ചൊല്ലു, ഭവദർശനമെന്തു നാം
ചെയ്തിടേണ്ടതിവിടിനു വത്സരേ?

ലോകസൃഷ്ടി മമ കർമ്മമാണതിൻ
രക്ഷ നിങ്ങളിലിരിപ്പു സർവദാ.”

27

നാനുവന്റെ മൊഴി നിന്നനേരമു
വ്യാഴനെപ്പരിചിലൊന്നു നോക്കിത്തുൻ
‘തെന്നലോറ കമലങ്ങൾപോലെഴു-
ന്നായിരം മിഴികൾകൊണ്ടു വാസവൻ.

28

ആയിരം മിഴിയിലും കവിഞ്ഞെഴും
രണ്ടു കണ്ണിയലുമിന്ദ്രലോചനം
വാഗധീശനഥ കൈകൾ കൂപ്പിയി-
ട്ടേവമോതിയജനോടു സാദരം.

29

“അങ്ങരച്ച മൊഴി നാഥ, സത്യമാം;
ഞങ്ങൾതൻ പദമടക്കി വൈരികൾ;
ഇങ്ങു സർവ്വവിഷയത്തിലും നിര-
ഞ്ഞെങ്ങുമങ്ങതറിയാതിരിക്കുമോ?

30

അങ്ങ നല്ലീയ വരത്തിനാൽ പരം
തുംഗശക്തിയെഴുമാ മഹാസുരൻ
താരകൻ കൊടിയ ധൂമകേതുപോൽ
ചൊങ്ങിവന്നു ഭൂവനം മുടിക്കുവാൻ.

31

അങ്ങവന്റെ പുരിയിൽ ഗഭസ്കിമാ-
നത്രയേ വെയിലെരിച്ചിടാവു പോൽ,
എത്ര വേണമവിടെക്കുളങ്ങളിൽ
സാരസങ്ങൾ ശരിയായ് വിടന്നിടാൻ.

32

ചന്ദ്രനോ സകലകാലവും കുമ്പു-
 പൂണ്ണനായവനെയാശ്രയിക്കണം;
 ഇന്ദുചൂഡനുടെ മൌലി ചേന്താമം
 ലേഖമാത്രമൊഴിവാക്കിടുന്നിതേ.

33

പൂപൊഴിഞ്ഞിടരുതെന്ന ശങ്കയാൽ
 കാവിനുള്ളിലണയാതെ മാരുതൻ
 താരകന്റെയരികത്തു വീശിടാ,
 നേരിലാ വിശറിയിൽക്കവിഞ്ഞതായ്.

34

അഞ്ചുതൂക്കം നിയമം തൃജിച്ചുതാൻ
 വാടി കാക്കുമവരോടു തുല്യരായ്
 കാത്തുനില്പു മലർ സംഭരിക്കുവാ-
 നേറാമുത്സുകത ചേൻ നിത്യവും.

35

ആ മഹാസുരൻ കാഴ്ചവെണ്ണുവാൻ
 യോഗ്യമാകുമമലോപലങ്ങളെ
 പാകമാവതിനു വല്ലജാതിയും
 കാത്തിരിപ്പു വരണൻ ജലാന്തരേ.

36

വാസുകിപ്രമുഖനാഗവർത്തൻ
 ഭാസമാനമണി ചേൻ പത്തികൾ
 രാത്രിയിൽ സ്ഥിരവിളക്കുമാൻ തൽ-
 സേവ ചെയ്തു കഴിയുന്നു നിത്യവും.

37

സേവ നേടുവതിനാഗ്രഹത്തിനാൽ
 സ്വപ്നമാൾവഴിയിടയ്ക്കിടയ്ക്കുമോ

കല്പകദ്രുമവിഭ്രഷണങ്ങളെ-

കാഴ്ചവെച്ചു വലശാസനൻ പ്രഭോ!

38

കഷ്ടമിങ്ങനെ ഭജിക്കിലും ജഗ-

ത്തൊക്കെയിന്നവനപദ്രവിപ്പതേ;

ദൃഷ്ടരിൽ ഫലമെഴിപ്പ സ്വേദനം;

കാട്ടിടേണ്ടതപകാരമൊന്നു താൻ.

39

ദേവനാരികൾ കനിഞ്ഞുതാൻ പരി-

പ്ലോരു വെള്ളിലകൾ ചാർത്തിടുന്നതാം

വിൺദ്രുമങ്ങളുവനാലറിഞ്ഞിതേ,

വെട്ടിവിഴുവതിലുള്ള സങ്കടം.

40

വീശിടേണമവനങ്ങാങ്ങവേ

ശ്വാസമാത്രഗതിയായ കാരൊടും

ബന്ദിദേവികൾ പൊഴിച്ചു കണ്ണനി-

രാറ്റുമാക്കിയൊരു ചാമരങ്ങളാൽ.

41

സൂര്യവാജികൾ മെതിച്ചു മേരുവിൻ

ശൃംഗപഞ്ചകതികൾ പൊളിച്ചെടുത്തിവൻ

കേളിശൈലനിരയാക്കിവെച്ചിതേ

സ്വന്തവീടുകളിലാശരാധിപൻ.

42

ദിഗ്ഗജപ്രജമദപ്രഭൃഷിതം

വാരിതാൻ സുരനദിക്കു ശിഷ്യമായ്

താരകന്നുടെ കളത്തിലാണു പൊൻ-

താമരച്ചെടി വിളഞ്ഞിടുന്നിടം.

43

ചാടിയെത്തുമവനെന്ന ഭീതിയാ-
 ലാ വിമാനപഥമാളൊഴിഞ്ഞുപോയ്;
 ആകയാലുലക കണ്ടിയന്നിടം
 പ്രീതി ദേവകളണഞ്ഞിടാതെയായ്.

44

യാഗതല്പരർ യജിച്ചിടംവിയെഴു
 സംഭവിച്ച ശുഭഫലവൃക്ഷവേ
 ണങ്ങൾ കാണുകയനലന്റെ വായിൽനി-
 ന്നായവൻ ബത ഹരിപ്പു മായയാൽ.

45

വാസവന്റെ ചിരകാലസഞ്ചിതം
 കീർത്തി നല്ലടലഴുന്നെഴുംവിധം
 ശ്രേഷ്ഠമായ സുരവാജിരത്നവും
 ദൈത്യനാശപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോയ്.

46

ഞങ്ങൾ നോക്കുമൊരു വിദ്യയൊക്കെയും
 ക്രൂരനിൽ ഫലമെഴാതെയായിതേ,
 സന്നിപാതമുളവായ രോഗിയിൽ
 ചെന്നിടുന്നൊരു മരുന്നുപോലവേ.

47

ഏതിൽ നമ്മുടെ ജയാശ നില്പതു-
 ണ്ടാ സുദർശനവുമിന്നിവന്റെ മേൽ
 ഏറ്റ തീപ്പെരി തെറിച്ചു തൽഗളേ
 മിന്നി നല്ലൊരു പതക്കമെന്നുപോൽ.

48

നിജ്ജിതേന്ദ്രഗജരാമവനെന്നും
 മത്തഹസ്തികൾ തടസ്സമെന്നിയേ

വല്ലഭീലകൾ നടത്തിടുന്നതു-
ണ്ടിപ്പോഴാ പ്രിയവാരിദങ്ങളിൽ. 49

ദേവസേനകൾ നയിച്ചു ഭൃഷ്ടനെ-
ക്കൊല്ലുവാനൊരുവനെ സ്രജിക്ക നീ,
കർമ്മബന്ധമതഴിച്ചു മോക്ഷമൊ-
ന്നേകവാൻ മഹിതധർമ്മമെന്നുപോൽ. 50

ദേവസൈന്യനിരകൾക്കു, നാഥനായ്
നിന്തി മുൻപിലവനെസ്സരേശ്വരൻ
വീണ്ടെടുക്കുമരിമാരിൽനിന്നുമോ
ബന്ധിയെപ്പടിയമന്തുലക്ഷ്മിയെ.” 51

വ്യാഴവാക്കിതുവിധം നീലയ്ക്കുവേ,
നാനുഖൻ പറയുവാൻ തുടങ്ങിനാൻ
മേഘഗർജ്ജനമതിന്നനന്തരം
പെയ്തു നന്മഴയെ പെന്നിടും മൊഴി: 52

“കാമിതം സഫലമായിവന്നിടും;
താമസം ചെറുതതിനു വേണ്ടതാം
ആയതിനു നിറവേറുവാൻ സ്വയം
നിർമ്മിതിക്കു മുതിരുന്നതില്ല ഞാൻ. 53

എന്നിൽനിന്നുദയമാണുവന്നു ഞാൻ-
തന്നെ നാശനനിദാനമാകൊലാ:
താൻ വളർത്ത വിഷവൃക്ഷവും സ്വയം-
താൻ മുറിക്കുവതു യോഗ്യമായിടാ. 54

പണ്ടിതെന്നൊഴു വരിച്ചു ഭാനവൻ;
നല്ലി ഞാനുമതു സംശയം വിനാ;
അന്നവന്റെ തപമീവിധം ശമി-
ച്ചില്ലയെങ്കിലുലകം നശിപ്പതാം.-

56

പോർക്കുളത്തിലടരാടുവാൻ തുനി-
ഞ്ഞീടുമായവനൊടൊരതിർത്തിടും
നീലകണ്ഠനുടെ ബീജഭാഗമായ്-
ത്തീർന്നൊഴുന്നൊരുവനെന്നിയേ ദൃഢം?

56

ആ മഹേശൻ, അറിവൻ, തമസ്സിന-
ങ്ങപ്പൊത്തെയുമനന്തദീപ്തിയാം;
ആയവന്റെ മഹിമാവു ഞാനുമി-
ങ്ങേതുമൊന്നറിവതില്ല വിഷ്ണുവും.

57

സംയമത്തിലമരുന്നൊരാശ്ശിവൻ-
തന്റെ ചിത്തമുതൽ വെപ്പുസ്സിനാൽ
കാന്തശക്തിവഴി കാരീരുമ്പിനെ-
പ്പോലിളക്കുവതിനായ് ശ്രമിക്കുവിൻ.

58

രണ്ടുപേരുടെ വീയുമേല്ക്കുവാൻ
രണ്ടിനേ കഴിവു കാണമുള്ളു ഞാൻ:
ശങ്കരന്റെറയുമയ്യം, മദീയമോ
ശംഭുവിന്റെ ജലമായ മുത്തീയ്യം.

59

ആ ശിവന്റെ മകനുവർണ്ണനതൻ
നാഥനായ് പെരിയ വീയുശക്തിയാൽ

ബന്ധനത്തിലമരം സുരാംഗനാ-
കൈശികച്ചിടയഴിച്ചുലർത്തിടും.”

60

ഏവമന്നമരരോടുരച്ചുടൻ
പോയ്മറഞ്ഞു കമലാസനൻ വിഭു;
പിന്നെ വേണ്ടതു നിനച്ചു ചെയ്യുവാ-
നമ്പരം തിരികെ നാകുമെത്തിനാർ.

61

ആകെ വേണ്ടതു നിനച്ചുരച്ചുടൻ
കായ്സിദ്ധിയിലെഴുന്ന വെമ്പലാൽ
പാകവൈരി ശൂതിചാച്ചതാമക-
ക്കാമ്പിലമ്പൊടു നിനച്ചു കാമനെ.

62

രതിയുടയ വളപ്പാടാൻ തോളത്തു യോഷി-
നണികളുടെ ലസൽഭൂപൊത്ത വില്ലേന്തിവേഗം,
മമതയൊടു വസന്തൻ കയ്യിലേല്പിച്ച മാന്യ-
ശരമൊടു തൊഴുതെത്തി മാരനിന്ദന്റെ മുമ്പിൽ. 63

മൂന്നാം സർഗ്ഗം

വിണ്ണോരെ വിട്ടവനിലന്നമരധിപന്റെ
നേത്രങ്ങളായിരവുമൊന്നൊരുമിച്ചുണഞ്ഞു;
ആവശ്യമൊത്തു നിജസേവകരിൽ പ്രഭുക്കൾ -
ക്കണ്ടാം ചിലപ്പൊഴൊരു ഗൌരവഭാവഭേദം. 1

“ചാരത്തിരിക്കയിവിടെ”ൻ വലാരി തന്റെ
സിംഹാസനത്തിനരികേ സ്ഥലമൊന്നു കാട്ടി;
കൈക്കൊണ്ടു നമ്രശിരസാ പ്രഭുവിൻ പ്രസാദം
പഞ്ചായുധൗർ രഥസിയിങ്ങനെയോതി മന്ദം: 2

“ആൾഭേദമൊക്കെയറിയുന്ന ഭവാൻ കനിഞ്ഞു
കല്പിക്ക, ഞാൻലകിലെന്തഥ ചെയ്യിടേണ്ടു?
എന്നെ സ്മരിച്ചതിലേഴുന്നൊരനഗ്രഹത്തെ
നിന്നാജ്ഞകൊണ്ടു വലുതാക്കണമെന്നുപേക്ഷ. 3

ആരാൺ നിൻപദവിയിൽക്കൊതിമൂലമേറെ
നീളം തപസ്സുവഴി നിന്നിലസ്യയയോറി,
ഇന്നായവൻ വിശിഖമേറിയൊരെന്റെയീ വി-
ല്ലേക്കുന്ന കല്പനയിൽ മേലിലടങ്ങിനില്ക്കും. 4

ആരാണസമ്മതനൊരാൾ ഭവപാശഭീതി-
കൊണ്ടിന്നു മുക്തിപഥമേറി നടന്നിടുന്നതു,

നില്ലുട്ടെയക്കുമനിമാർ പുരികം വളഞ്ഞു -
 ചേലാൻ കൺകളികൾകൊണ്ടു നിബദ്ധനായാൾ.

നിൻവൈരി ശുക്രനൊടു നീതി പഠിക്കിലും, തൽ -
 സാധീനധർമ്മധനസഞ്ചയമങ്ങുരച്ചാൽ
 രാഗത്തിനെ പ്രണിധിയാക്കിയിവൻ തകക്കാ -
 മാററിന്റെ വക്കുകളെ വാങ്ങുമൊഴുക്കുപോലെ. 6

മോഹം വളർത്തിയഴകാൽ കരളേറി വാണെ -
 ന്നാലും പതിവ്രത നിനക്കു വഴിപ്പെടാത്തോൾ
 ആരാണു മങ്കയവൾ നാണമൊഴിച്ചു താനേ
 കൈ നിക്ഷഴത്തിൽ പരിയാനിഥ നീ കൊതിപ്പോൾ?

കാമിൻ, ഭവാൻ കഴൽപണിഞ്ഞു രതാപരാധം
 പോക്കാനൊരുവെടിപ്പുമാർ വകവെച്ചതില്ല,
 ടുഃഖാർത്തയാക്കിയവൾതന്നുടെ ചാരുമേനി -
 ജ്ഞേകാവലംബമിനി ഞാൻ തളിർമെത്തയാക്കാം. 8

ദേവൻ തെളിഞ്ഞിടുക, വജ്രമടക്കിവെക്കൂ,
 ദേവാരീയേതൊരുവനെന്നുടെയമ്പിനാലെ
 കയ്യുക്കു പോയ, രിശമാൻധരം വിറയ്ക്കും.
 പെണ്ണിന്റെ മുൻപിലുമിനി ജ്വയമാൻറിടേണം? 9

സാമിൻ! ഭവാൻ കനിയുകിൽ കസുമാസ്രനാണെ -
 ന്നാലും വസന്തനൊരു പിൻതുണമാത്രമായി
 പോക്കാം പിനാകധരനായ ഹരന്റെ ധൈര്യം -
 പോലും, നമുക്കിതരധനപികളെന്തു പിന്നെ? 10

തൻകാലുടൻ തുടയിൽനിന്നുമെടുത്തു, പാദ-
പീഠത്തിന്നേറ്റുമൊരലംകൃതിയാക്കിവെച്ചു,
വാണരിച്ച സംഗതിയിലാത്മബലം വിളിച്ചു
ഘോഷിച്ച മാരനൊടിവണ്ണമുരച്ചു ശക്തൻ:

11

“എൻസ്നേഹിതനു കഴിവുള്ളവതാനിതെല്ലാം;
രണ്ടാണു ശസ്ത്രമിഹ മേ: കലിശം ഭവാനും;
ഭരദ്യുത്തതോ, വിഹലമുഗ്രതപസ്വിമാരിൽ,
ചെല്ലും ഭവാനെവിടെയും, ഫലവും സുസാദ്ധ്യം. 12

നിൻവൻപെനിക്കറിയു,മെൻസമനാം ഭവാനെ-
യേല്പിച്ചിടുന്നിതതിനാൽ പലതായ കാര്യം:
ലോകം വഹിപ്പതിനു തക്കൊരു ശക്തി കണ്ടു
തന്നെച്ചമപ്പതിന്നന്തനെയൊക്കി വിണ്ണു.

13

ഏതും ശരം ശിഖനിലെന്നു പറഞ്ഞനേര-
മങ്ങേറ്റു ഞങ്ങളുടെ സംഗതി മിക്കവാറും;
ഈയൊന്നുതാൻ വിമതരാൽ വലയുന്ന ചാനോ-
രാശിപ്പതെന്നിവിടെ നീയറിവേണ്ടതല്ലോ.

14

ഇദ്ദേവകൾക്കു ഹരവീര്യമതിൽജ്ജനിച്ചു
സേനാനി വേണമെതിരാളികളെജ്ജയിക്കാൻ;
നിന്നേകബാണമതിനാലിഹ ഹാതുനിഃപ്പാദം
ബ്രഹ്മത്തിൽ യുക്തഹൃദയൻ വിധിതാതനീശൻ. 15

ഇന്നാ യമിക്കു ഹിമവാന്റെ വിശുദ്ധയായ
സൽപുത്രീയിൽ പ്രിയമുദിപ്പതിനായ് ശ്രമിക്കു;

തദപീതുമേല്പതിനു ശക്തിയവഹക്ഷമാത്രം-
മീ ലോകനാരികളിലെന്നു വിരിഞ്ചനോതി. 16

താതാജ്ഞമൂലമുതൽ ശ്ലീരിയിൽ തവസ്സ-
ചെയ്യും ശിവനു പരിചയ്ക്കുകൾ ചെയ്തിടുന്നു;
ഞാനപ്പരസ്സുകൾമുഖേനയറിഞ്ഞിതെല്ലാം;-
മജ്ജിതരെന്നടയ ചാരജനങ്ങളത്രേ. 17

എന്നാൽ പുറപ്പെടുക, നേടുക ദേവകാൽക്കം,
സാധിച്ചിടേണ്ടതിനു മറുവഴിക്കേതെന്നു;
എന്നാലുമറ്റ തുണ നീ സൂര, ചെയ്തവേണം,
ബീജം മുളച്ചിടവതിനു ജലംകണക്കേ. 18

ഇദ്ദേവകൾക്കു വിജയത്തിനെഴുന്ന മാർഗ്ഗം
നീതാനൊരാൾ ശരമയച്ചു തെളിച്ചുകൊൾവാൻ;
ധന്യൻ ഭവാൻ; വിഫലമാകിലുമന്യനേതു-
മാവാത്ത കർമ്മമുലകിൽ പുകഴിൻ പ്രമാണം. 19

അത്ഥിപ്പതീയമരർ; സംഗതിയോ നിനക്കിൽ
ലോകത്രയത്തിനു ഗുണത്തിനുവേണ്ടിയത്രേ;
വിലാലെ വേണ്ടതതിഥിംസ്രവുമല്ല കർമ്മ-
മന്വോ! ഭവൽക്കരബലം സ്മരണീയമത്രേ! 20

ചങ്ങാതിയായ മധു നാം പറയാതെതന്നെ
ചെയ്യും വോനിവിടെ വേണ്ട സഹായമെല്ലാം:
ചൊല്ലേണമാരനിലനോടെരിതീയ്ക്കു വേണ്ടും
സാഹായ്യമേകി വിരവോടു വളർത്തുവാനായ്. 21

കുലിച്ചിടുന്നവിധമെന്നമരേശപരന്റെ -
 യാജ്ഞാപ്രസാദമതു ചൂടിയെന്നീറു മാരുൻ
 ഐരാവതത്തെ വിരവിൽ തടവിത്തഴമ്പാം
 കയ്യാലവന്റെയടുലൊന്നു തലോടിശക്തൻ.

22

ചങ്ങാതി മാധവനൊടും ഹൃദി ശങ്ക ചേർന്നു
 തൻകാന്തയോടുമൊരുമിച്ചു ജവേന മാരുൻ
 ദേഹം കളഞ്ഞുമഭിവാഞ്ഛിതസിദ്ധിയാശി-
 ചെത്തി മഹേശ്വരനെ ഹൈമവതാശ്രമത്തിൽ.

23

ആത്മാവടക്കി മരുവുന്ന തപസ്വിമാർത-
 നേകാഗ്രതയ്ക്കു രിപുവായ വസന്തനല്ലോ
 അക്കാട്ടിലംഗജനു ഗർവ്വമുവാക്കിടുന്ന
 രൂപം ധരിച്ചവിടെയോറവുമല്ലസിദ്ധ.

24

കാലം മാനു രവി യക്ഷജനാധിനാഥൻ
 കാക്കുന്ന ദിക്കിനെയണഞ്ഞിടവാൻ ഗമിക്കേ,
 മാലാൽ വിടുന്ന നെടുവീപ്പുകളെക്കു തെക്കൻ
 ദിക്കിൻമുഖത്തു മണമാണൊരു തെന്നൽ വീശി.

25

തൻശാഖതൻ കടമുതൽക്കു ജവാലശോകം
 പൂവിട്ടു നിന്നു പുതുചെന്തളിരോടുകൂടി;
 നന്നായ് കിലുങ്ങിന ചിലുകകളിട്ട തനപി-
 വാദങ്ങൾതൻ പരിചയം കലരാതെതന്നെ.

26

ചെമ്പല്ലവച്ചിറകെഴും നവമൃതപുഷ്പ-
 ബാണങ്ങൾ തീർത്തവയിലൊക്കെയുടൻ വസന്തൻ

ചേർത്തു ദ്വിരേഫനിരതൻ പ്രിയതോഴനായ
കാമന്റെ പേരിനെഴുതുകുരമെന്നപോലെ. 27

വണ്ണപ്പകിട്ടു കലരുമ്പൊഴുമൊട്ടു ഗന്ധ-
മില്ലാത്തതോത്തഴലുപൂണ്ടിതു കണ്ണികാരം:
പ്രായേണ നന്മയുടെ പൂണ്ണത ചേർത്തിടുന്ന
കായ്ത്തലിബഞ്ചുവേനൊട്ടു പരാജ്ഞാൻതാൻ. 28

പ്ലാശിന്റെ പൂക്കൾ വിടരാതെ നവേന്ദുലേഖ-
പോലേ വളഞ്ഞു തെളിവാൻ ചുവന്നുകണ്ടു,
അന്നാൾ വസന്തനൊടണഞ്ഞ വനസ്ഥലിക്കു
ചേരും നഖത്തിനുടെ പാടുകളെന്നപോലെ. 29

പാറിപ്പിടിച്ചൊരളിയാം രുചിരാഞ്ജനച്ചാ-
ന്തേലുന്നതാം തിലകമനു മുഖത്തണിഞ്ഞു;
നന്മാനതളിർച്ചൊടിയിലമ്മയുലക്ഷ്മി പൂശീ
ബാലാരണപ്രതിമകോമളമായ രാഗം. 30

മൃഗം പ്രയാളമരമഞ്ജരിയിങ്കൽനിന്നു
തുപ്പുന്ന പൂമ്പൊടികളും മൂടിയ കൺകളോടേ
കാടുന്നു കാറ്റിനെതിരായില വീഴുമൊച്ച-
യോലും വനത്തിൽ മദശാലികളാം മുഗുങ്ങൾ. 31

മാവിൻകരുന്നിലകൾ തിന്നു ഗളം തെളിഞ്ഞൊ-
രാൺകോകിലങ്ങളുടെ മോഹനകൂജനങ്ങൾ
അന്നാൾ മനസ്സിനികൾ മാനമുടൻ തൃജിപ്പാൻ
പോരും മനോഭവവിളംബരമായ്ബുവിച്ചു. 32

നന്നായ്ത്തെളിഞ്ഞു ചൊടി മഞ്ഞു കഴിഞ്ഞമൂലം;
 പാരം വെളുത്തു മുഖശോഭ തെളിഞ്ഞുകണ്ടു;
 ഭരകീന്നരാംഗനകൾ ചാത്തിയ ചാരുപത്തി-
 കീറിയിൽത്തെളിഞ്ഞു ചെറുവേപ്പുകണം ക്രമേണ. 33

സ്ഥാണപാത്രമത്തിൽ മരുവും യതിമാരകാല-
 ത്തുണ്ടായൊരി മധുവിലാസവിധങ്ങൾ കാൺകെ,
 ഏറെ പ്രയാസമൊടു ചിത്തവികാരഭേദ-
 മേതാണ്ടടക്കുവതിന്നു സമത്വരായി! 34

പൂവില്ലെടുത്തു കുലയേറിയനംഗനിഷ്ട-
 ജായാസമേതമവിടത്തിലണഞ്ഞനേരം
 രാഗം മുഴുത്തു മിഥുനങ്ങൾ നിഷ്പ്രവൃത്തി-
 യാലേ ഹൃദന്തരഗതം തെളിയിച്ചു ഭാവം. 35

സ്നേഹാലൊരേ കസുമപാത്രമതികൽനിന്നും
 പൂന്തേൻ നകർന്നിതളി തൻപ്രിയയെത്തുടൻ്റെ;
 തൊട്ടീടവേ മിഴികൾ കൂമ്പിയ പേടയെത്തൻ-
 കൊമ്പാൽ സുഖേന കലമാൻ ചൊറിയാൻതുടങ്ങി.

തുമ്പിക്കരംവഴി സരോജമാഗന്ധിയായ
 വെള്ളം കൊടുത്തു വിടി കൊമ്പനു മോദമോടെ;
 താൻ പാതിതിന്നൊരു മൃണാളമെടുത്തു ചെയ്തു
 ക്ഷാന്തസ്തു സൽക്കൃതി സുഖത്തൊടു ചക്രവാകം. 37

പാടുന്നതിന്നിടയിൽ, വേപ്പുപൊടിഞ്ഞു പത്തി-
 കീറൊട്ടൊലിച്ചു, മലരിൻ മധുവിൻ മദത്താൽ

കണ്ണേറാമായ് മഴറിയും വിലസുന്ന കാന്താ-
വക്ത്രാംബുജം സപദി കിംപുരുഷൻ മുക്തൻ. 38

ഖൊങ്ങുന്ന പൂങ്കുലയതാം മുലയും സ്പുരിക്കും
ചെമ്പല്ലവച്ചൊടിയുമായഴകേരയുളേളാർ
വല്ലീവധൂക്കൾ ചെറുശാഖകളായ കൈകൾ
നീട്ടിപ്പണന്നിതു രസേന മരങ്ങളേയും. 39

കേട്ടീടിച്ചും മധൂരകിന്നരഗീതിയാത്മ-
ധ്യാനത്തിൽ വാണു ശിചനാസ്സമയത്തുപോലും:
ആവില്ല സംയമികൾതന്റെ സമാധിഭേദം
ചെയ്യാനമോ, കൊടിയ വിപ്ലവത്തിങ്കലോ. 40

വള്ളിക്കുടിലു പടികാപ്പൊരു നന്ദികേശൻ
പൊൻചൂരൽ തന്നിടതുകയ്യിനു ചേർത്തണച്ചു,
പുണ്ടത്തു വെച്ചു വിരൽകൊണ്ടു വിലക്കി. “വേണ്ട
ചാപലു”മെന്നു നിജഭൂതഗണങ്ങളേയും. 41

നിഷ്പന്നമായ്ത്തരുഗണം, ഭ്രമരം പതുങ്ങി,
കൂകീല പക്ഷികൾ, മൃഗങ്ങളുനങ്ങിയില്ല;
ആകുലനയ്ക്കനുസരിച്ചു വനപ്രദേശ-
മൊക്കെപ്പടത്തിലെഴുതീടിനപോലെയായി. 42

യാത്രയ്ക്കു ശുക്രിദശയെന്നതുപോലവന്റെ
നോട്ടം തദാ പരിഹരിച്ചുലരമ്പനെത്തി
ചുറ്റും നമേരുതരുശാഖകൾ മൂടിയിശൻ
ധ്യാനത്തിനാത്മരൂപിണ വനപ്രദേശം. 43

പുളിപ്പിപ്പിത്തുകിൽ വിരിച്ചൊരു ദേവദാരു -
 വൃക്ഷത്തൊഴുലിച്ചുകാത്ത തവസ്സിലപ്പോൾ
 മൃത്യുഞ്ജയൻ വിള വസിപ്പതു ദേഹപാത -
 മാസന്നമായ കസുമാസ്രുനു കാണുമാറായ്.

44

യോഗാസനസ്ഥിതിയിൽ മേലുടൽ നല്ലവണ്ണം
 നീന്തം തരത്തിലിരുത്തോൾ ചെറുതൊന്നു താഴ്ന്നും
 കന്നൊന്നുമേൽ കരതലങ്ങൾ മലർത്തിവെച്ചു
 എല്ലാംബുജം മടിയിൽ വെച്ചതുപോലെയായും; 45

പാമ്പാൽ വരിഞ്ഞു വിലസുന്ന ജടാകലാപം
 കാതിൽ പിണച്ചിണയിലിട്ടെഴുമക്ഷസുരം
 കണ്ണത്തിൽനിന്നു കവിയും പ്രഭയാൽ കറുത്ത
 മേൽമുണ്ടുപോലെ ഹരിണത്തുകിൽചേർത്തണിഞ്ഞും;

കട്ടൊന്നു കണ്ണണി തെളിഞ്ഞു ചലിച്ചിടാതെ
 തെല്ലെങ്കിലും, പുരികമേതുമനങ്ങിടാതെ
 സ്തന്വിച്ചിടാത്തൊരിമയോട്ടമധോമയുഖ -
 മായിട്ടു മൂന്നു മിഴി മൂക്കിനു നേർക്കുണ്ടും;

47

പെയ്യാനൊരുങ്ങി നിലപൂണ്ടൊരു കാറുപോലെ
 കാളങ്ങളൊരാൾ ജലാശയമെന്നപോലെ
 കാരാറിളക്കമിയലാത്ത വിളക്കുപോലെ
 വായുക്കളുളളിലിയലുന്നതടക്കിവെച്ചും;

48

ആ ബ്രഹ്മരസ്യമതിൽനിന്നുമുദിച്ച രശ്മി -
 ജാലം കവാലനയനംവഴി നിർത്തിച്ചു

പാടേ, മൂന്നാളുണസന്നിഭസൗകുമാര്യാ-
 മായുള്ള ബാലശശിശോഭയെ വാട്ടിവെച്ചും; 49

ദപാരങ്ങളൊമ്പതുവഴികെഴുമാ പ്രവൃത്തി
 നിത്തി, സ്തമാധിയിൽ മനസ്സിനെ വെച്ചുകൊണ്ടു്
 ക്ഷേത്രജ്ഞരേതറിയുമക്ഷരമെന്നതായൊ-
 രാത്മാവിനെത്തളിവിലാത്മനി കണ്ടുകൊണ്ടും; 50

ഈവണ്ണമങ്ങു കരൾകൊണ്ടുമധുഷ്യനായി-
 കാലാന്തകൻ യമി വസിപ്പതു കണ്ടു മാരുൻ;
 പേടിച്ചു പാണികൾ കഴഞ്ഞു, കരത്തിൽനിന്നു
 തൻചാപവും കണയുമുന്തരിഞ്ഞതില്ല. 51

മുക്കാലമങ്ങനെ മുടിഞ്ഞൊരവന്റെ വീഴും
 തൻരൂപകാന്തിവഴി വീണ്ടുമയത്തുമാറു്
 കാണായി രണ്ടുവനദേവതമാരൊടൊത്തു
 ശൈലേന്ദ്രകന്യക നടന്നുവരുന്നതപ്പോൾ. 52

നല്ലത്ഥരാഗമണിയോടെതിരാമശോകം,
 തങ്കത്തുടുപ്പു തുണമാക്കിയ കണ്ണികാരം,
 വെണ്മത്തുമാലികകളാക്കിയ സിന്ദുവാര-
 മെന്നീ വസന്തകുസുമങ്ങളുണിഞ്ഞുകൊണ്ടും; 53

പോർകൊങ്കയാൽ ചെറുതു മേനി കുനിഞ്ഞു ബാല-
 സൂര്യന്റെ കാന്തി ചൊരിയുന്നൊരു ചേല ചാത്തി
 തിങ്ങും മലർക്കലകൾക്കൊണ്ടു നമിച്ചു വല്ലി
 നന്നായ് തളിർത്തതു നടപ്പതുപോലെയായും; 54

സ്ഥാനജ്ഞനാം സുമശരൻ പണയത്തിൽപെച്ചു
രണ്ടാംധനുസ്സിനുടെ ഞാണുകണക്കു തോന്നാം
നല്ലതിലഞ്ഞിമലർകൊണ്ടെഴുപോരരഞ്ഞാൻ
വീണ്ടും കിഴിഞ്ഞിടുവതങ്ങു വിടിച്ചുകൊണ്ടും;

55

നിശ്വാസമാരുതമണത്തിലുയർന്നു തുണി-
മൂലം ചൊടിയ്ക്കുകിലെത്തിന ഷട് പദത്തെ
പേടിച്ചു തെല്ലികിടും മിഴിയോടിടയ്ക്കു
ലീലാരവിന്ദമതുകൊണ്ടു തടുത്തുകൊണ്ടും;

56

സർവ്വാംഗചാരത കലൻ രതിക്കുപോലും
നാണം കൊടുക്കുമവളെ സ്മരനനു കാണേ
സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളെയടക്കിയ ശങ്കരങ്കൽ-
ത്തൻകർമ്മസിദ്ധിയുളവാമിനിയെന്നു തോന്നി.

57

തൻഭാവിചല്ലഭനീരുന്നരുളുന്നിടത്തിൻ
വാതുകുലത്തിയുമ;യാസ്സുമയത്തുതന്നെ
ഉൾത്താർ പരാത്മപരതത്വമറിഞ്ഞു യോഗ-
ദ്ധ്യാനത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചിതു ചന്ദ്രമൂഡൻ.

58

അപ്പോളനന്തനു ഫണങ്ങളൊരായിരത്താൽ
കഷ്ടിച്ചു വല്ലവിധവും ധര താങ്ങുമാറു്
പ്രാണങ്ങളെപ്പതിയെ വിട്ടു പുരാരി തന്റെ
വീരാസനം സുദൃഢമന്വിലഴിച്ചു യോഗി.

59

ശുശ്രൂഷചെയ്യവതിനദ്രിജ പന്നതായി-
ത്തുകാൽപണിഞ്ഞ വിഭുവോടിയിച്ചു നന്ദി;

ഭൂവാനനകീയവനേകീയ സമ്മതത്താൽ
ദേവന്റെ സന്നിധിയിലേയ്ക്കു വളേ നയിച്ചു. 60

തൻതോഴിമാരുടെ കരങ്ങൾ പഠിച്ച ചാരു-
വാസന്തപുഷ്പതതി വെള്ളില ചൊരിണക്കി
മൃത്യുഞ്ജയന്റെ കഴലിൽ പ്രണിപാതപൂർവ്വ-
മച്ചിച്ച ഭക്തിയൊടുമറ്റിരിരാജപുത്രീ. 61

നീലാളകത്തിനിടയിൽ തെളിയുന്ന കണ്ണി-
കാരം കിഴിഞ്ഞു നിപതിക്കവെയാദികന്യ
കണ്ണത്തിൽനിന്നു തളിർ പോയ ശിരസ്സു താഴ്ന്നി-
ച്ചെയ്തു നമസ്കൃതി പരം വൃഷഭലോചനായ്. 62

നേരായണഗ്രഹമുരച്ചി, “തന്നെന്തുകൊണ്ട്
ഭർത്താവു തേ വരിക”യെന്നവളോടു ശംഭു:
ലോകേശർത്താനരുളിടുന്ന വചസ്സിനത്ഥം-
വ്യത്യാസമിന്നുലകിടത്തിൽ വരുന്നതാണോ? 63

തീയിൽപ്പതിപ്പതിന്നൊരുങ്ങിയ പാറാപോലെ
മേവുന്ന കാമനു പിനാകീയിലമ്പയപ്പാൻ
കണ്ടിട്ടു തക്ക, മഗജയ്ക്കുരികേ ശിവന്റെ
നേക്കോങ്ങി ഞാൻ തടവിയംഗജനനു വീണ്ടും. 64

അത്തവ്വിലദ്രിസുത വെയ്ലിലുണക്കിയുള്ള
മന്ദാകിനീകമലബീജഗണങ്ങളാലെ
തീർത്തൊരു മാല യമിയാം പരമേശ്വരനു
തൃക്കാഴ്ചവെച്ചിതരണാഭയെഴും കരത്താൽ. 65

സേവിഷ്ഠവോരിലിയലും പ്രണയംനിമിത്തം
കൈക്കൊള്ളുവാനതിനെയീശനൊരുമ്പെടുമ്പോൾ
പുഷ്പേഷു തന്റെ കലവില്ലിലമോ തൊടുത്തു
സമ്മോഹനാഖ്യമൊരു തെരുവരാത്ത ബാണം. 66

ശീതാംശുവിന്നദയവേളയിലംബുരാശി-
തന്തു ധീരത കുറച്ചിളകിശ്ശീരീശൻ
ബിംബാധരോഷസുഭഗം ഗിരിജാമുഖത്തെ
മൂന്നക്ഷികൊണ്ടുമൊരുമിച്ചു പരം നുകർന്നു. 67

മൊട്ടിട്ടിടം ചെറുകടമ്പുകുന്നങ്ങു ദോമ-
മാനം മനോജ്ഞനയനങ്ങൾ തിരിച്ചുകൊണ്ടും,
ഭംഗ്യാ മുഖം ചെറുതു ചായ്ച്ചുകുതാരിച്ചുള്ള
ഭാവം തെളിച്ചു നിലകൊണ്ടു ഗിരിനിരകന്യ. 68

ക്ഷോഭം ജിതേന്ദ്രിയനമർത്തി ബലേന വീണ്ടും
പിന്നീടയുഗനയനൻ പരിതഃസ്ഥലത്തിൽ
തൻചിത്തമിങ്ങനെയിളക്കുവതിന്നു ഹേതു-
വാരായുവാൻ മിഴികൾ പുറുമയച്ചു നോക്കി. 69

കണ്ടാനവൻ വലതുകൺവെറെ ഞാൻ വലിച്ചു
തൻതോൾ കനിച്ചിടതുകാലു വളച്ചുകൊണ്ടും
ചക്രീകരിച്ചു കലവില്ലൊടു കാമദേവ-
നെയ്യാനൊരുങ്ങി നിലനില്ലൊരു കാഴ്ചയപ്പോൾ. 70

‘ബാധിച്ചിതെന്റെ തപ’മെന്നു നിനച്ചു നോക്കാ-
നാകാത്തമട്ടു പുരികങ്ങൾ വളഞ്ഞു കോപാൽ

വാഴും ഹരന്നടയ ഫാലവിലോചനത്തിൽ -
നിന്നുജപലിച്ചൊരു കൃശാനു പുറത്തു ചാടി. 71

‘കോപത്തെ വിട്ടിടുക, വിട്ടിടുകീശ’യെന്നു
വാനോർ സസംഭ്രമമഹോ പറയുമ്പൊഴേയ്ക്കും
മുക്കുണ്ണർതന്റെ നയനങ്ങളിൽനിന്നുദിച്ച
ചെന്തീ ജവാൽ മദനനെച്ചുടച്ചാരമാക്കി. 72

തൻതീവ്രദുഃഖമതിൽനിന്നു ജനിച്ച മോഹം
പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വൃത്തി ഹനിക്കയാലെ
കാന്തന്റെ മൃത്യുവറിയുന്നിടയായിടായ്ക്കു -
മൂലം കുറച്ചിട രതിക്കുപകാരമായി. 73

വിഷ്ണു തപസ്സിനു ഭവിച്ചതു, വന്മരത്തെ
വളംകണക്കു, ജവമോടു തകർത്തശേഷം
ഭൂതേശ്വരൻ കൊടുതപസ്വി ഗണങ്ങളൊത്ത
സ്രീസന്നികഷ്ണമതൊഴിപ്പതിനായ് മറഞ്ഞു. 74

വൻപൻ വിതാവിനുടെയാഗ്രഹവും സ്വകീയ -
ലാവണ്യവും നിരൂപയോഗമിതെന്നാർച്ചം
തോഴീസമക്ഷമിതി നാണമിരട്ടിയായും
ദുഃഖിച്ചു പോന്നിതൊരുമട്ടവിടുന്നു ഗൌരി. 75

ഹരന്നടെ കടുകോപാൽ ഭീതിപൂണ്ടുക്കിട്ടുവു
മകളെയചലവയ്ക്കൻ രണ്ടു കൈകൊണ്ടുമേന്തി
സുരഗജമരവിന്ദം തണ്ടോടേ കൊമ്പിലേയ്ക്കും -
പടി തിരികെ നടന്നു വേഗദീപ്തികൃതാംഗൻ. 76

നാലാം സർഗ്ഗം

മോഹത്തിനാൽ പരമചേതനായ്ക്കിടക്കും
ചാരിത്രശാലിനി മനോഭവപതിയാളെ
മെല്ലെന്നുണർത്തി വിധി, ദുസ്സഹമായ നവ്യ-
വൈധവ്യവേദന ശരിയ്ക്കറിയിപ്പതിന്നായ്.

1

ആലസ്യമാറവളുണൻ മിഴിച്ചുനോക്കീ
തൻനീണ്ട കണ്ണുകൾ തെളിച്ചവിടത്തിലെല്ലാം;
കാണാഞ്ഞതുപി പെരുകീട്ടമറിഞ്ഞതില്ല
കണ്ണിന്നു കാന്തനിനിമേലിലദൃശ്യനെന്നായ്.

2

“പാഴുനിതോ ദയിത! ജീവനൊടിന്നു നീ”യെ -
നോതിജ്ജവേനയെഴുന്നേറാവൾ നോക്കിടുമ്പോൾ
കാണായി, തന്നരികിലായ് ഹരനേത്രവഹി
ചുട്ടുള്ള ഭസ്മമൊരു പൂർണ്ണരൂപമായി!

3

വീണ്ടും വളന്നൊരശ്വാലവൾ ഭൂതലത്തിൽ
വീണൊട്ടു പൂഴിപുരളുന്ന കുചങ്ങളോടെ
അന്നാ പ്രദേശവുമവൾക്കുസമം കരഞ്ഞു -
പോകുംവിധം ശിഥിലകേശിനി കേണു പാരം:

4

“സച്ചാരുതയ്ക്കുകിടത്തിൽ വിലാസികൾക്കു
യാതൊന്നു നിത്യമുപമാനത പൂണ്ടിരുന്നതു,

ആ രൂപമിഥിതിയിലാകിലുമെന്റെ ജീവൻ
പോയില്ല, പെൺപുറയമെത്ര കടുത്തതാവാം! 5

എന്നും നിനക്കടിമയാമിവളെ തൃജിച്ചും
ഭഞ്ജിച്ചുമുൾപ്രണയമീശ, യരക്ഷണത്തിൽ
താർപൊയ്ക്കയക്കുകവിഞ്ഞ ജലഘഘമെന്ന-
പോലെനെയാക്കിയെവിടേയ്ക്കു ഭവാൻ ഗമിച്ചു? 6

ചെയ്തില്ല വിപ്രിയമൊരിക്കലുമെന്നൊടേതു,-
മങ്ങയ്ക്കു ഞാനഹിതമേതുമണച്ചതില്ല;
കേഴും രതിക്കു പുനരെന്നു തരുന്നതില്ല
നിൻദശ്ശനം ചെറുതു കാരണമെന്നിയേ നീ? 7

പേർമാറി നീ പറകെ, ഞാനരഞാണുകൊണ്ടു
ബന്ധിച്ചതോ, ചെവിയണിക്കുവളത്തിനാലെ
കണ്ണിൽ പൊടിഞ്ഞു ചെറുതല്ലികൾ വീഴുമാറു
താഡിച്ചതോ, സൂര, നിനക്കിവിടോമ്മയുണ്ടോ? 8

നിൻവാസമെന്നകമലക്കുമെന്ത ചൊല്ലു-
മാറുള്ളതോപ്പു സകലം പൊളിയെന്നതന്നെ;
നേരായ ഭംഗിവചനോക്തിയതല്ലയെങ്കിൽ
നീ മെയ്വെടിഞ്ഞളവുമെങ്ങനെ ഞാനിരിപ്പൂ? 9

എന്നെപ്പിരിഞ്ഞു നവമായവിടുന്നണഞ്ഞ
പാരത്രികം പദവി ഞാൻ ജവമാണ്ടുകൊള്ളാം;
നേരിൽ ചതിച്ചു വിധി ലോകരെയൊകമാന-
മങ്ങയ്ക്കു ധീനമുഖിലകുമ്പഴും സുഖങ്ങൾ.

രാത്രിയ്ക്കിരുട്ടു നീരെയും തെരുവിൽ പയോദ-
നിർഘോഷവിക്രമകളാകിയ മങ്കുമാരെ,
വേഗേന കാന്തരുടെ ഗേഹമണയ്ക്കുവാനായ്
നീയെന്നെ മരൊരുവനാരു സമത്സനാകും? 11

ചെങ്ങുന്ന മല്ലനയനങ്ങൾ പകച്ചുമോറും,
ചൊല്ലും വചസ്സീടറിയും പ്രമദാജനങ്ങൾ
കാട്ടുന്ന മദ്യമടക്കേളി, ഭവാനു വെടിഞ്ഞ
ലോകത്തിലംഗജ, നിരത്കേഗോഷ്ടിയാവും. 12

നിന്മേനിയിങ്ങനെ നശിച്ചതറിഞ്ഞു നിന്റെ
ചങ്ങാതി നിഷ്പലമുദിച്ചിടുവോരു ചന്ദ്രൻ,
തീരുമ്പൊഴും മലിനപക്ഷ,മഹോ തൃജിഷം
തൻമെയ്ച്ചുടപ്പു പെരുതാമഴലോടുകൂടി. 13

നല്ലച്ചയൊത്തരുണവണ്ണമിയന്ന തൈടു
ചേന്നാൺകയിൽകുളുരുതാലറിയുന്നതായി
തേന്മാവിനുള്ള പുതുതാം മലരാക്ഷ മേലി-
ങ്ങമ്പായ് ഭവിക്കുമിനി മന്മഥ,യിജ്ജഗത്തിൽ? 14

നിൻവില്ലിനൊത്ത ഗുണമായ്പ്പലനാൾ നിയോഗി-
ച്ചുള്ളോരു ഭംഗനിര താമരസാന്ദ്ര, കഷ്ടം
പൊങ്ങിച്ചിടുന്ന ദയനീയരുതത്തിനാലെൻ-
വൻദുഃഖമൊട്ടനുസരിപ്പതുപോലെ തോന്നും. 15

വീണ്ടും ധരിച്ചു തവ മോഹനമായ രൂപം
വേഗാലെഴിറു നീയമിക്കുക നീയിദാനീം,

വാക്കിൽ സ്വതേ മധുരതയ്ക്കു പട്ടതപമാണൊ-
രാൺകോകിലത്തെ വിരതൻ രതിഭൂതനായി. 16

കമ്പിട്ട കാലുകൾ പിടിച്ചൊരു യാചിതങ്ങൾ-
ഉംഗം വിറയ്ക്കുമുഖമുളുപഗുഹനങ്ങൾ
ആമട്ടെഴുന്നൊരു രഥസ്സരതങ്ങളെല്ലാ-
മോത്തിപ്പൊഴംഗജ, യെന്നിയ്ക്കൊരു ശാന്തിയില്ല. 17

ലീലാസമർത്ഥനവിടനു ചമച്ച ചാര-
വുഷ്പോച്ചയാഭരണമെന്നുടെ മേനിയിങ്കൽ
നില്ക്കുന്നിതിപ്പൊഴുതിലും ഹാ! കാണുതില്ല
കന്ദപ്പ, നിന്റെ മതിമോഹനമായ രൂപം. 18

ഏതിന്നലംകൃതിയപൂണ്ണമതായിരിക്കെ
നീനേ വിളിച്ചു ദയവരൊരമർത്ത്യവർഗ്ഗം,
ആയെന്നിടംകഴലിതാ, നിറമിട്ട ഭംഗി-
യാക്കാൻ വത്ര ദയിത, ഞാൻ ക്ഷമയൊരിരിപ്പൂ. 19

ചാതുർയ്വമേറിയ സുരാംഗനമാർ ഭവാനെ-
സ്സുത്രങ്ങളാൽ സ്മര, മയക്കുവതിന്നുമുൻപേ
ഈപ്പാറ കാട്ടിന വഴിക്കു ഭവൽസമീപം
പ്രാപിച്ചു നിൻമടിയിലേറി വസിച്ചിടം ഞാൻ. 20

ജീവിച്ചുപോൽ രതി കുറച്ചിട മാരനോട-
കൂടാതെതന്നെയിഹയെന്നൊരു ദൃഷ്ടവാദം
ലോകത്തിലങ്ങനെയൊച്ചിതു കാന്ത, മറു-
ലോകത്തിൽ ഞാനനുഗമിക്കുകിലും ഭാവാനെ. 21

പാരം തപരിച്ചു പരലോകമണഞ്ഞ നിന്നെ
 ഞാനേതുമട്ടിലണിയിക്കണമന്ത്യമായി?
 ചിത്തത്തിനും തനുവിനും നിരവീക്ഷവാനും -
 മകാത്ത യാത്ര മമ വല്ലഭേ, ചെയ്തുവല്ലോ.

22

അങ്കത്തിൽ വെച്ചു ചിലയോടു, ശരം നിവർക്കും
 നീ തോഴനാം മധുചിനോടു ചിരിച്ചു മോദാൽ
 കാരോന്നു ചൊൽവതുമിടയ്ക്കിടെ നീ കടക്ക -
 ണ്ണിട്ടങ്ങു നോക്കുവതുമംഗജ, ഞാൻ സ്മരിപ്പൂ.

23

പുഷ്പങ്ങളാൽ ചില ചമച്ചു നിനക്കു നല്ലും
 ചങ്ങാതിയാത്മസമനാം മധുവെങ്ങു പോയി?
 ഉഗ്രം പിനാകിയുടെ കോപമവന്നുമിഷ്ട -
 തോഴൻ ഗമിച്ചു വഴി കാട്ടിയതായ്വരാമോ?"

24

ആ രോദനത്തിലെഴുമക്ഷരമായ നഞ്ഞു
 ചേരും ശരം ഹൃദി താച്ചു വസന്തനല്ലോൾ
 ആശ്വാസമാതൂരയവൾക്കു കൊടുക്കുവാനായ്
 പ്രത്യക്ഷമാക്കി നിജമേനി രതിക്കുമുമ്പിൽ.

25

കൊങ്കത്തടങ്ങൾ ഞ്ഞെയുംപടി നെഞ്ചലച്ചു
 വാവിട്ടുകേണിതവനെസ്സുതി കണ്ടു നേരം:
 ഏവർക്കുമായി പരമുറവർത്തന്റെ മുമ്പിൽ
 ദ്വാരം തുറന്നുപടി ചീർക്കുവതെന്നു ഞായം.

26

ചൊല്ലീ വസന്തനൊടു സങ്കടമാന്നി വണ്ണം:
 "കണ്ടാലുണ്ടെയുടെ തോഴൻ വന്നതെല്ലാം;

പ്രാവിന്റെ വണ്ണമിയലുന്ന തടീയഭൂം
കാരാത്തു ഘന്ത തരിയായ് പരുന്നവല്ലോ. 27

നക്ഷീടകാശു തവ ദർശനമിങ്ങു നില്പു
കാണാൻ കൊതിച്ചു മിഴിയോടമിതാ വസന്തൻ:
നില്ക്കാത്തിലും ദയിതയിൽ പ്രണയം നരന്നു
നിശ്ചഞ്ചലം മമതയുണ്ടു സുഹൃത്തുനത്തിൽ. 28

സേവിച്ചുടക്കൽ മരുവുന്നിവനേകനല്ലോ
സാമന്ത്യദൈത്യമുലകാകവെയൊന്നുപോലെ
താർദ്രലു ഞാണു മൃദുവാം മലരമ്പുമായ
വില്ലാൽ നടത്തിടുവതിന്നു തവാജ്ഞയെല്ലാം. 29

പോയീ വസന്ത, ബത കാരാടിയാൽ പൊലിഞ്ഞ
ദീപംകണക്കിനി വരാതെ ഭവദപയസ്യൻ;
ഞാനോ കരിഞ്ഞ തിരിയെന്നതുപോലെയായി—
നോക്കൂ, കൊടുംവ്യസനധൂമിതയാകുമെന്നെ. 30

എന്നെ തൃജിച്ചിവിടെ മാറനെ നിഗ്രഹിച്ചു
പാതിക്കൊടുംകൊലയതിങ്ങു നടത്തി ദൈവം:
താനാശ്രയിച്ചു പെരുതാം തരുവെഴുത്തേന്ദ്രൻ
ഭഞ്ജിക്കിൽ വല്ലിയടന്നു നിലംപതിക്കും. 31

എന്നാലൊരങ്ങിടക, ബന്ധുജനോചിതം നിൻ—
കന്തവ്യമിപ്പൊഴുതു ചെയ്തതിന്നൊന്നുമാത്രം:
ദുഃഖാന്തയാകുമിവളെച്ചിതകൂട്ടി വേഗം
തീ തന്നയയ്ക്കു പതിതന്റെ സമീപമിപ്പോൾ. 32

പോകുന്നു കൌമുദി ശശാങ്കനൊടൊത്തുതന്നെ,
മേഘത്തൊടൊത്തു മറയുന്നു തടിത്തുമേവം
നിശ്ചേതനങ്ങളിലുമീ പ്രമദാജനങ്ങൾ
ഭർത്താക്കൾതൻ വഴി തുടന്നു ഗമിച്ചിടുന്നു. 33

പൂശീട്ടു ഞാൻ മൂലകളിൽ ഹൃദയപ്രിയന്റെ
ചാരുതപമാൻ വിലസുന്നൊരു ഗാത്രഭസ്മം
ചന്തീയിലെൻതന്നു, പുതുത്തളിർമെത്തയിൽപ്പോ-
ലിപ്പോൾ സമപ്പണവിധിയിൽ തുനിഞ്ഞുകൊള്ളാം. 34

നീ സൗമ്യ, ഞങ്ങൾ മലർമെത്ത വിരിച്ചിടുമ്പോൾ
വേണ്ടുപടിക്കു പലനാൾ തുണചെയ്തിരുന്നു;
യാചിച്ചിടുന്നു തൊഴുകയൊടു ഞാനിദാനീം
സജ്ജീകരിക്കു ചിത മേ സദയം ജവേന. 35

എൻകൈകൾകൊണ്ടുപൊക്കൊളുത്തിയ തീ തപരിപ്പി-
ച്ചിടുന്നു ദക്ഷിണസമീരണവീജനത്താൽ
അങ്ങയ്ക്കു തീച്ചയറിയാം സ്മരണെന്ന വിട്ടു
വാണീടുകില്ലരനിമേഷവുമെന്ന കാര്യം. 36

ചെയ്തിട്ടിതൊക്കെയവിടുന്നു തരേണ്ടതല്ലോ
ഞങ്ങൾക്കു സമ്പ്രതി ജലാഞ്ജലിയൊററയായി;
അത്തോയമങ്ങയുടെ, തോഴർ നകൻകൊള്ളും
സ്വപ്നത്തിലെന്നൊടൊരുമിച്ചു പകുത്തിടാതെ. 37

ശേഷക്രിയയ്ക്കിളകിടം തളിർചേർന്നു മാന്യ-
വപ്പിക്കു മാധവ, നിവാചമനംഗനായി

നിൻസ്നേഹിതനു പുതുമാംപ്രസവത്തിലോര-
മുഹൂർത്തിയെന്നതു നിനക്കറിയാവതല്ലോ.” 38

ദേഹം തൃജിപ്പതിനിവണ്ണമൊരുങ്ങി നിലുക്കും
പഞ്ചായുധപ്രിയതമയ്ക്കുശരീരിവാക്യം,
നീർ വാറിയേറെ വിഷമിച്ചൊരു മീനിനാഭ്യം
പെയ്യുന്ന മാരിയതുപോലനുകമ്പയേകി: 39

“പുഷ്പായുധപ്രിയതമേ, വലുതാം വിളംബം
കൂടാതെ കാന്തനെ നിനക്കു ലഭിച്ചുകൊള്ളും;
കേട്ടാലു,മീശനയനാഗ്നിയിലംഗജന്മാ-
വേതൊന്നുകൊണ്ടു ശലഭരൂപമണഞ്ഞതെന്നായ്. 40

മുന്നം പിതാമഹനു മാനസമങ്ങിളുകി-
ത്തൻപുത്രീതന്നിലഭിലാഷമയർത്തിപോലും;
വേഗം വികാരമതടക്കിയജൻ ശപിച്ചു-
മൂലം സ്മരണ ഫലമിന്നനുഭൂതമായി. 41

എന്നോ തപസ്സുവഴി ചൊല്ലടി വന്നുചേർന്നു
മുക്കണ്ണനെശ്ശിരിജ വേളികഴിച്ചിടുന്നു,
അന്നശ്ശിചൻ സുഖമറിഞ്ഞു സുമായുധനു
ദേഹം കൊടുത്തു മടിയാതെയിണക്കുമല്ലോ. 42

ധർമ്മം പാഞ്ഞു പരമർത്ഥനചെയ്തമൂലം
ശാപത്തിനന്നുരതി പത്മഭവൻ വിധിച്ചു;
മേഘങ്ങളും യമികളാം ജനവും കൊടുത്ത
മിന്നൽപ്പിണക്കുമുതത്തിനുമാം നിദാനം. 43

മേലാൽവരും പ്രിയസമാഗമമോത്തുകൊണ്ടു
 കാന്താംഗി, നിന്റെ തന്നെ നീ പരിരക്ഷിച്ചെഴുതേ
 നീർ വറ്റിയുള്ള നദിയും ജലപ്പുഷ്പമായി-
 ത്തീരുന്ന വേനലവസാനമണഞ്ഞിടുമ്പോൾ.” 44

ഏവം രതിക്കു മരണത്തിലുറച്ചു ബുദ്ധി-
 യില്ലാതെയാക്കിയൊരു ഭൂതമദൃശ്യരൂപൻ;
 ആ വാക്കു വെച്ചു മധുവേകിയചരക്കു ചേണ്ടു-
 മാശപാസമമ്പുകലരും മൊഴിയാലെയപ്പോൾ. 45

ദുഃഖത്തിനാൽ തന്നെ ചടച്ചു, നിജാഭിമുഖം-
 കാണും ദിനേന്ദുകല സന്ധ്യയെന്നപോലെ,
 ആപദ്ദൃശ്യരൂപി കാത്തു സുമായുധേഷു-
 പ്രാണേശിയായ രതി ചാണിതു പിന്നെയെന്നാൾ. 46

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം

തന്നിൽവെച്ചിതുവിധം സൂരനെപ്പിനാകി
 വെൺചാമ്പലാക്കിയതു കണ്ടു നിരാശപൂണ്ടോരും
 നിന്ദിച്ചു രൂപമുണമന്നഗപുത്രി: കാന്തൻ
 നന്ദിച്ചിടാത്തൊരുകാൽ ഫലമെന്തു പിന്നെ? 1

വാഞ്ചരിച്ചു തന്നടയ രൂപമവസ്ഥമാക്കാ-
 നേരം തപസ്സുവഴിയുറാസമാധിയാലേ;
 അല്ലായ്ക്കിലാവിധമെഴുന്നൊരു രാഗവായ്ക്കും
 തത്താളശൻ പതിയുമെങ്ങനെ വന്നുചേരും? 2

തൻപുത്രി, ശവ്വനില്പാച്ച മനസ്സു ചേന്നു
 താനേ തപസ്സിനു മുതിന്നുതരിഞ്ഞനേരം
 സ്നേഹത്തിൽ മേന നിജമാറൊടണച്ചു പുഷ്പി-
 യുഗ്രം മുനിവ്രതമതന്നു തടഞ്ഞു ചൊന്നാൻ: 3

“നിന്നിഷ്ടലാഭമതിനായിവിടെഗൃഹത്തിൽ-
 തന്നേ ഭജിക്ക, തപമെങ്ങെവിടത്തു നിൻമെയ്?
 താങ്ങുന്നു പേലവശിരീഷസുമം ദ്വിരേഫ-
 പാദങ്ങൾ, പക്ഷിയുടെ കാലു സഹിക്കയില്ല.” 4

ശാസിക്കിലും ജനനിയാൾക്കു കഴിഞ്ഞതില്ല
 മാറാൻ സ്ഥിരമുള്ളൊഴുമാ മകൾതന്നൊരുക്കം:
 കീഴോട്ടു ചാടിന പയസ്സുമാറച്ചൊരുള്ളു-
 കരളാൽക്കഴിഞ്ഞിടുവതിന്നു തിരിച്ചുമാറാൻ? 5

തോഴീമുഖാന്തരമൊരിക്കൽ മനോരമങ്ങൾ -
 ജോരുന്നൊരളുനൊടപേക്ഷ കഴിച്ചു കന്യാ
 തന്നാഗ്രഹം സഫലമാംവരെയും വനത്തിൽ
 വാണാസ്സമാധികളൊട്ടും തപമാചരിപ്പാൻ.

6

ശ്രേഷ്ഠൻ പിതാവു മകൾതന്നെനൂറുവമാകും
 പ്രേമത്തെയോർത്തമ കൊടുത്തൊരനുജതയോടേ -
 ചെന്നെത്തിനാൾ ഗിരിജ, ലോകർ തടീയനാമം
 പിന്നീട് ചേർത്ത ശിഖിമച്ഛിഖരസ്ഥലത്തിൽ.

7

മാറാത്ത നിശ്ചയമെഴുന്നവൾ, ചന്ദനച്ചാർ
 മാഴ്ന്ന മുത്തുമണിമാലകൾ കൈവെടിഞ്ഞു
 ചീർകൊങ്കയാലിഴയകുന്നരുണാകുങ്കാന്തി
 ചേരുന്ന വല്ലഭമെടുത്തു ധരിച്ചു മാറിൽ.

8

പൂഞ്ചായൽകൊണ്ടു പരിശോഭിതമേതുമട്ടി -
 ലാമട്ടുതന്നെ ജടയാൽ വടനം വിളങ്ങി:
 തണ്ടാരിനിന്നു മധുപാവലിമാത്രമല്ല
 പായൽപ്പട്ടപ്പുമുരുകാന്തി വളർത്തിടുന്നു.

9

നോയ്മ്പിന്നു മുവിഴപിരിച്ചുണിയുന്ന മൌഞ്ജി -
 യത്യന്തകണ്ടകിതമാക്കി തടീയദേഹം;
 ഒന്നാമതായണിയുവോരതിനാലുരഞ്ഞാൺ
 ബന്ധിപ്പിടം പെരുതു രാഗമിയന്നു കണ്ടു.

10

ചായം വെടിഞ്ഞ ചൊടിയും, മുലചേന്നൊരംഗ -
 രാഗാൽ തുടർത്ത ചെറുപറ്റുമരോ തൃജിച്ചു

തൽകൈകൾ, അംഗുലികൾ ദർകളാൽ മുറിഞ്ഞു,
രദ്രാക്ഷമാലകൾ ധരിപ്പവയാക്കിവെച്ചു. 11

തൻപള്ളിമെത്തയതിലൊന്നു തിരിഞ്ഞിടുമ്പോൾ
വീണ്ടുള്ള കേശസുമധ്യം സഹിയാതിരിപ്പാൻ
താഴത്തിരുന്നിതു; കിടന്നു വെറും നിലത്തു
കൈവല്ലിതന്നെയൊരു നൽത്തലയണ്ണയാക്കി. 12

നോയ്മ്പിന്നുശേഷമേ വീണ്ടുമെടുക്കുവാനാർ
രണ്ടെണ്ണമേകി പണയപ്പടി രണ്ടുപേരിൽ:
ബാലച്ചെടിക്ക്ക്കാടികളിൽ സുവിലാസചേഷ്ട,
പെണ്മാൻകുലങ്ങളിലുമോ മിഴിതൻ വിലാസം. 13

പോറ്റി സ്വയം മടി വെടിഞ്ഞവൾ തൈമരങ്ങൾ
കുളങ്ങളാം മുല ചൊരിത്ത പയസ്സിനാലെ
മാറുന്നതില്ല ഗുഹനും കടിഞ്ഞുൽപ്പിന്നൊ-
രപ്പത്രരിൽ പരമെഴുന്നൊരു വത്സലതപം. 14

കൈകൊണ്ടുതന്നെ വനധാന്യമെടുത്തുനല്ലി
ലാളിച്ചതായ ഹരിണങ്ങൾ കുതുമലത്താൽ
തൻനേത്രമങ്ങു സഖിമാരുടെ മുഖിലാത്മ-
നേത്രത്തിനോടുവുനോക്കിടുമാറിണങ്ങി. 15

നീരാടിയഗ്നിയതിലാഹുതിചെയ്തു ചീരം
മേലിട്ടു മന്ത്രജപമോടു വസിക്കുവോളെ
കാണാനണഞ്ഞു വരയോഗികൾ ധർമ്മബുദ്ധി-
യാഹ്വാനിൽ നോക്കിടുവതില്ല വയോവിശേഷം. 16

ജാത്യാ പെട്ടം രിപുത വിട്ടൊരു ജന്തുവെഴും;
നന്നായ് വിരുന്നിനു പഴങ്ങളെഴും ദൂഷണം;
രക്ഷിച്ചൊരഗ്നിയെഴുവോരുജം; വിദഗ്ദ്ധി-
ച്ചുനാത്തപോവനവുമങ്ങനെ പൂതമായി.

17

ആമട്ടെഴും പ്രതസമാധികൾകൊണ്ടു തന്റെ
മോഹം ലഭിക്കുവതസ്സുലൂമതെന്നാറിത്തു,
പൂമേനിതൻ മുട്ടതയെച്ചെറുതും ഗണിക്കാ-
തന്നാളൊരുങ്ങി കഠിനം തവമാചരിപ്പാൻ.

18

പന്താടിടുന്നഉവിപ്പും ക്ലമമാണിരുന്നോ-
ളുനാചരിച്ചു മുനിമാരുടെ കർമ്മമെല്ലാം;
ജാത്യാ മുട്ടതചൊട്ട നൽബലവും കലന്നൊ-
രമ്മേനി പൊന്മലരിനാൽ വിരചിച്ചതാമോ?

19

കത്തിജപിച്ച ചതുരഗ്നികൾതൻ നട്ടുകു
വേനലുകൂ, ശുഭ്രമധുരസ്നിതയായ ഗൌരി
കണ്ണിനു തട്ടുമൊരു ശോഭയെ ചെന്നു, നേരേ
തീക്ഷ്ണശൂചിനെതിരു നോക്കിയനന്യദൃഷ്ട്യം.

20

സൂര്യന്റെ രശ്മികൾ പതിച്ചഭിതപ്ലമാം ത-
ദ്വക്രമം തെളിഞ്ഞു വിലസി കമലംകണക്കെ;
നീണ്ടുള്ള കണ്മനകളിൽ പടരുന്നതുണ്ടി-
തല്ലാലുമെന്നൊരു കറുപ്പുതൂതനെ ഭേദം.

21

യാചിച്ചിടാതവിടെ വീണ ജലം, സുധാംശു
ചെയ്തം നിലവിവകൾമാത്രമേവേ വെച്ചു

ഗെജരികു പാരണ, തരക്കൂട്ടിൽനിന്നു തെല്ലും
വൃത്യസ്തമാകുമൊരു വൃത്തി ചരിച്ചതില്ല. 22

വാനത്തുനിന്നു,മെരിയും വിറകികൽനിന്നു..
മീമട്ടു രണ്ടുവിധമഗ്നി തവിച്ചിരിപ്പോൾ
ഗ്രീഷ്മാത്യയത്തിലവളപ്പതുവഷ്മോറു
മേല്പോട്ടു വിട്ടു ചുട്ടമാചികൾ ഭൂവിനൊപ്പം. 23

* നിന്നു ക്ഷണാലിരകൂട്ടിൽ; ബലമോടു ചുണ്ടിൽ-
ത്തല്ലി; സ്മനത്തിൽ നിപതിച്ചു തുലാം പൊടിഞ്ഞു
രോമാവലിസ്തീടയിലായ്ച്ചിതരിച്ചിരേണ
ചെന്നെത്തി നാഭിയതിലാദിമഴക്കണങ്ങൾ. 24

തോരാതെ പെയ്തു മഴകൾക്കിടയിൽ കൊടുംകാ-
റാളുന്ന വേളയിലെഴാതൊരു കൂരപോലും
പാറയ്ക്കുമേൽ ശയനമാൻവൾതൻ തപസ്സിൽ
സാക്ഷ്യത്തിനോ നിശകൾ മിന്നൽ മിഴിച്ചു നോക്കി?

മാരാതെ മഞ്ഞു പൊഴിയുന്നൊരു ശീതരാവി-
ലാകണമന്നവൾ ജലത്തിലിറങ്ങിനിന്നു,
തൻമുമ്പിൽ വാണു കരയുന്നൊരു ചക്രവാക-
ഭവനങ്ങളിൽ കൃപ കലൺ കഴിച്ചു കാലം. 26

* പാറാന്തരം:

നിന്നും കുറച്ചിരകൂട്ടിൽ, ചൊടിമേലടിച്ചും
വക്ഷോജമുൾനി പതിച്ചു തുലാം പൊടിഞ്ഞു
പിന്നെ ക്രമാൽ ത്രിവലിപ്പുകിടരിച്ചിരേണ
ചെന്നെത്തി നാഭിയതിലാദിമനീർക്കണങ്ങൾ.

ചെന്താർമണം വിതറിയൊട്ടികുന്ന ചുണ്ടാം
ചേലാൻ നല്ലിതളമൊത്ത മുഖത്തിനാലെ
മത്താൽ സരോജവിഭവങ്ങൾ നശിച്ചു പൊയ്ക്ക-
യ്ക്കുംഭോജസന്തതി കൊടുത്തതുപോലെ തോന്നും. 27

വൃക്ഷം പൊഴിപ്പൊരിലമാത്രമഹോ ഭൂജിച്ചു
വാഴുന്നതേ പരമകാഷ്ഠ തപസ്സിനെല്ലാം;
എന്നാലതും വിടുകമൂലമവണ്ണയെന്നു
ചൊല്ലുന്നു മുൻകഥയറിഞ്ഞു ശുഭം വദിപ്പോർ. 28

ഏവം തുടങ്ങിയ കൊടുംവ്രതശക്തിയാൽ തൻ-
ചെന്താർമുണാളമുദവാം തന്നു വാട്ടിയുള്ളോർ
താഴ്ന്നു കടുത്തൊരുടലാൽ തപമാചരിച്ചു
നേടും തപസ്വിജനസിദ്ധികളൊക്കെയെന്നാൾ. 29

ആദ്യാശ്രമം തന്നുവെടുത്തതുപോലെ, ദിവ്യ-
തേജസ്സ് ചിന്നിവിതറുന്നൊരു രൂപമോടും
ദണ്ഡേന്തി, മാൻതുകിലൊടും ജടകോലമേക-
നക്കാലമെത്തിയവിടത്തിൽ വചോവിദഗ്ദ്ധൻ. 30

സൽക്കാരദക്ഷയവനെണ്ണുമാനമുദ്യം
വേണ്ടും സവയ്കൾ കഴിച്ചെതിരോറു ഗൗരവി:
സാമ്യത്തിലും മനമുറച്ചുവരസ്സുപരൂപ-
വൈശിഷ്ട്യമൂലമിയലും ബഹുമാനഭേദം. 31

നൂയത്തിനൊത്ത പരിചയ്കളേറൊരല്ലം
നേരം പരിശ്രമമൊഴിപ്പതിന്നെന്നപോലെ

വാണിട്ടു, പാവുതിയെ നേരിനു നോക്കി,യേവ-
മോതിത്തുടങ്ങി വചനം മുറതൊറിടാതെ:

32

“കിട്ടുന്നിതോ, ചമതയും കുശവും ക്രിയയ്ക്കു?
സ്നാനത്തിനൊത്ത ജലമിങ്ങു ലഭിപ്പതില്ലേ?
ശക്തിക്കുതക്കവടിയല്ലി തവം ചരിപ്പൂ?
ധർമ്മത്തിനാദ്യകരണം വെലു ദേഹമത്രേ.

33

നീതാൻ ദിനംപ്രതി നനച്ചുവരുന്ന വല്ലി-
ക്കൂട്ടങ്ങളിൽ തുടരെയിങ്ങുവാവതില്ലേ,
നാളേറെയായ് നിറമിടാതെയിളംചുവപ്പാം
നിൻചുണ്ടിനോടു കിടനില്ലൊരു പല്ലവങ്ങൾ?

34

ആ മാൻകിടാങ്ങളിളകും മിഴികൊണ്ടു നിന്റെ
നേത്രത്തിനോടു സദൃശതപമിയറിടുന്നോർ
നിൻകയ്യിൽനിന്നവകൾ ദർശനമറിച്ചിടുന്ന
പോതും നിനക്കവയിലിഷ്ടമുദിപ്പതില്ലേ?

35

പാപത്തിനുള്ള വഴിയല്ല സുരൂപമെന്ന
ചൊല്ലോക്കിൽവാസ്തവമതെന്നതെളിഞ്ഞിതില്ലോർ
ഹേ സുന്ദരാംഗി, തവ ശീലമുഷിശുപരക്കും
മാറ്റോപദേശകരമായ് ഗിരിജേ, ഭവിച്ചു.

36

സപ്തഷിമാർ ബലികഴിച്ച സുമോച്ചയത്താൽ
ശോഭിക്കുമംബരനദീസലിലങ്ങളാലും,
നിൻനിഷ്ഠയ്ക്കു ചരിതംവഴിയെന്നപോലെ,
സംശുദ്ധി സാനപയനശേഷപരനാണിതില്ല.

37

കാത്താൽ ത്രിവക്രമത്തിൽവെച്ചിഹ ധർമ്മമാണു
മെച്ചപ്പെടുന്നതിതി, ഭാമിനീ, ബോധ്യമായി;
നീ, കാമമത്സരിചകൾക്കിടയുള്ളിലേകാ-
തേകാഗ്രമായ് സ്വയമെടുത്തിതു ധർമ്മമേകം.

38

നിന്നാൽ സ്വയം സുമുഖി, സൽകൃതനാകുമെന്നെ-
ക്കൂട്ടൊല്ലെടോ, വെറുമൊരാൾ വഴിപോക്കുന്നെന്നായ്:
സത്തുക്കൾ തമ്മിലറിയുന്നതുതന്നെ സഖ്യ-
മെന്നല്ലയോ സുജനമമ്പിനൊടോതിടുന്നു?

39

ധന്യേ, ക്ഷമാവതി, ചുക്കു തപോധനേ, ഞാൻ
ചോദിപ്പിതൊന്നു വലുതാം ദ്വിജചാപലത്താൽ;
അക്കാർച്ചമിന്നു പെരുതായ രഥസ്യമല്ലെ-
ന്നാകിൽ കനിഞ്ഞിവനൊരുത്തരമേകിടേണം.

40

ആദ്യപ്രജാപതികലത്തിൽ നിനക്കു ജനം,
ലോകത്തിച്ചുള്ളുകു സർവ്വവുമാൻ രൂപം,
താനേ വളൻ വിഭവങ്ങൾ, നവം വയസ്സു-
കിട്ടാവതെന്തിവകവിഞ്ഞു തപസ്സിനാലെ?

41

ഉണ്ടായിടാം പെരുതു ദുസ്സഹമാമനിഷ്ടം-
മൂലം മനസ്സിനികളിൽ പ്രതിപത്തിയേറാം;
കാണുന്നതില്ല പലമട്ടു നിനക്കിലും ഞാൻ
ദുഃഖങ്ങളാവഴി കൃശോദരി, വന്നിടാൻ തേ.

42

ഈ നിന്റെ രൂപമഴലിന്നവകാശിയല്ല,
താതാലയത്തിലവമാനനമെങ്ങു ഭേദം?

ഉണ്ടാകയില്ല പരശല്യമൊരിക്കലും തേ:
കൈ നീട്ടാരു ഫണിതൻ മണിയെ ഗ്രഹിക്കാൻ?

പ്രായത്തിനൊത്തൊരു വിഭ്രഷകൾ വിട്ടിതെന്തേ
ചാത്തു നു റു.ലുജനശോഭനപൽക്കലം നീ?
സന്ധ്യയ്ക്കു, രാവുസുഗണത്തെ ചെടിഞ്ഞുഷ്ണിൻ
ചന്തം വഹിച്ചതു, നിനയ്ക്കുക, ചേച്ചുയാമോ? 44

നാകത്തിലാണു കൊതിയെങ്കിൽ പൂമാ ശ്രമം തേ;
നിന്നപ്പുറമുള്ള ഭേനം സുരനാടുതന്നെ;
നൽക്കാന്തന്നെകിലതിനും തവമിന്നു വേണ്ട:
തേടുന്നു രത്നമതു തേടുകയല്ല ചെയ്യൂ. 45

മൃടാൻ വീഴ്ചപ്പഴിയിന്നു മനസ്സിലായി
കാന്തകലാണു കൊതിയങ്ങൊരു സംശയം മേ:
നിന്നാൽ വരിപ്പതിന്നു തക്കവനില്ല കാണാ-
നണ്ടോ വരിയ്ക്കിലുമൊരാൾ ലഭിയാത്തതായി? 46

നീയാഗ്രഹിപ്പൊരു യുവാവതിധീരചിത്തൻ-
തന്നേ, സഹിപ്പതവനെങ്ങൊ നിൻകപോലേ
കണ്ണോലുലത്തിനെ ചെടിഞ്ഞിഥ നീണ്ടു തുണ്ടും
നെല്ലിൻകതിർപ്പടിയെഴും ജടയിത്രനാളായ്? 47

കാന്താംഗി, നിന്റെയണിമെയ് വെയിലിൽക്കുറി
തീവ്രവ്രതങ്ങൾവഴിയിന്നു തുലോം ചടച്ചു, (ഞതു
വാരം പകൽസമയവെണ്മതിലേഖപോലെ
കാക്കിൽ, ദയാലുവൊരുവൻ തവിയൊതെന്താമോ? 48

സൗഭാഗ്യമത്തനയി നിൻപ്രിയനെന്നറയ്ക്കാ,-
മല്ലെങ്കിലായവനയോ ചിരകാലമായി
എന്തേ സ്വപകൃതമഴകാണൊരരാളപക്ഷം-
മാം നിൻമിഴിക്കു വിഷയീകൃതമാക്കിയില്ല?

49

നീ കൊൾവു, ഗൗരീ, കുറിനശ്രമമെത്രനാളായ്?
ഉണ്ടിന്നെന്നിങ്ങുമിഹ പൂർവ്വതപഃഫലങ്ങൾ;
നല്ലാമതിൽ പകുതി, നിന്നുടെ വാഞ്ചരിതത്തിൻ
സിദ്ധിക്കു, നിന്റെ വരണാരവിചാൻ കൊതിപ്പൂ.”

50

ഏവം കടന്നു വടുവോതിയ നേരമേതു-
മാളായതില്ലമ മനോഹതമോതുവാനായ്;
നോക്കീടിനാൾ തദനു മയ്യെഴുതാത്ത കണ്ണാൽ
തന്നന്തികത്തിൽ മരുവുന്നൊരു തോഴിയാളെ.

51

ആ ബ്രഹ്മചാരിയൊടു തോഴിയിടം പറഞ്ഞു:
“കേട്ടാലുമമ്പിലവിടേയ്ക്കു റിയേണമെങ്കിൽ
ചെന്താരുകൊണ്ടു കടച്ചുടിനമട്ടിലെന്തി-
ന്നെന്നോഴിയിത്തനു തപസ്സിനു ചേർത്തെന്നായ്.

ഈ മക മേന്മകലരും വലവൈരിതൊട്ടു
ദികുപാലർ നാൽവരെയുമിന്നു ഗണിച്ചിടാതെ
വാഞ്ചരിപ്പു തന്റെ പതിയായ്, തനുകാന്തികൊണ്ടു
കൈവന്നിടാത്ത കുസുമായുധവൈരിതന്നെ.

53

ഹുകാരമാത്രമതിനാൽ തിരിയുന്ന പുഷ്പ-
ബാണന്റെയവ്യ ഗിരിശങ്കലണത്തിടാതെ,

മാരൻ ദമിച്ചുടൽ നശിക്കിലുമെന്നുണഞ്ഞു-
കേറിത്തറച്ചിതിവരതന്നുടെ ചിത്തതാരിൽ. 54

അന്നാഥമുതൽക്കു മദനാന്തി വളർത്ത മൃദാൽ
നൽച്ചന്ദനക്കുളി പൂരണ്ടൊരു കൂന്തലോടും,
അപ്പുന്റെ വീട്ടിലുരുക്കാത്തൊരു മഞ്ഞുകല്ലി-
ന്തേലും വരാംഗിയിവര നിർവൃതിയാണ്ടതില്ല. 55

ശൈലേന്ദ്രകന്യയിവര ശൗചരിത്രമെല്ലാം
വണ്ണിച്ചു കണ്ണമിടറിപ്പുത പാടിടുമ്പോൾ
നൂനം പലപ്പൊഴുമഹോ കരയിച്ചിതല്ലോ
പാട്ടിൽ തുണയ്ക്കുമൊരു കിന്നരകന്യമാരെ. 56

കണ്ണൊന്നു രാത്രികഴിയുമ്പൊളുടച്ചുവെന്നാൽ
‘എങ്ങോട്ടു പോയി, ഹര, സതപര’മെന്നു ചൊല്ലി,
കണ്ണും ഗ്രഹിക്കുവതിനോങ്ങിയ കൈകളോടെ
വെട്ടെന്നു തെട്ടി വരഗാത്രിയുണർന്നു നിത്യം. 57

‘അങ്ങുന്നു സർവ്വഗതനെന്നറിയുന്ന ലോകം
ചൊല്ലുന്നിതെൻ പ്രണയമെന്തറിയാത്തു പിന്നെ?’
ഈവണ്ണമക്കമനിതന്നെ വരച്ച ശൗ-
ചിത്രത്തൊടീഷ്ടുകളുരച്ചിതഹോ രഹസ്സിൽ. 58

സർവ്വേശ്വരനാമവനെയങ്ങു ലഭിച്ചുകൊൾവാൻ
കാണാഞ്ഞു വേറെയൊരു മാർഗ്ഗവുമീകൃശാംഗി
താതാനുവാദമൊടു ഞങ്ങളുമൊത്തു പോന്നി-
തീയാശ്രമത്തിലുചിതം തപമാചരിപ്പാൻ, 59

താൻതന്നെ നട്ടിഫ വളർത്തി മഹാതപസ്സിൻ
സാക്ഷ്യം വഹിപ്പൊരു തരുക്കൾ ഫലങ്ങളാർന്നു;
അച്ചന്ദ്രശേഖരനെയൊരുകയമാൻ തോഴി-
തന്നാഗ്രഹത്തിനുടെ നാമ്പു മുളച്ചുമില്ല.

60

തോഴീജനങ്ങൾ നന്നയും മിഴിയാലെ നോക്കു-
വോരീപ്പെരുപ്രതകൃശാംഗിയെയേതു നാളോ
ആ ദുർല്ലഭൻ പ്രിയ, നണഞ്ഞീയ ചാലു മാരി
പെയ്യിനുന്നെന്നപടി, പാരമനാഗ്രഹിക്കും.”

61

ഈവണ്ണ, മുളളതു ശരിക്കു മറച്ചിടാതെ-
യായിംഗിതജ്ഞ സുമുഖൻ വടുവോടുരയ്ക്കു,
സന്തോഷമുള്ളിലുളവായതു കാട്ടിടാതെ
ചോദിച്ചിതിങ്ങു “ശരിയോ, കളിയാക്കയോ മാം?”

അന്നേരമക്ഷുജപമാല കരാഗ്രഭാഗേ
പുറിച്ചതായ തൊഴുകയൊടു താഴ്വയോടെ
കേട്ടെന്നാൾ മൊഴിയടക്കി വസിച്ചിരുന്ന
ശൈലേന്ദ്രകന്യക പറഞ്ഞു പുരുക്കുമായി:

62

“വേദജ്ഞവർത്തനവിടുന്നിഫ കേട്ടുപോലെ-
യാശിപ്പതിന്നു പരമോന്നതമാം പദം ഞാൻ;
ആ മോഹസിദ്ധിയെ നിനച്ചു തപസ്സിതെല്ലാ-
മെങ്ങും മനോരഥഗതിക്കു തടസ്സമുണ്ടോ?”

63

ഇതഥം പറഞ്ഞു വടു: “ഞാനറിയും ഭവന്റെ
വൃത്തം, നിനക്കവനിലോ പ്രിയമെന്നിരിപ്പു;

കാത്തിട്ടവന്നടെയമംഗളകർമ്മമെല്ലാം
 വേർത്തും തുണപ്പതിനു കൌതുകമില്ലെടോ മേ. 65

ദുർവാശിയേറുമൊരു മാനിനി, നിൻവിവാഹം-
 കാപ്പാന്നതായ കരമെങ്ങനെതാൻ സഹിക്കും,
 ഉഗ്രം ഭുജംഗവള ചേന്നൊരു കൈകൾകൊണ്ടു
 മുക്കുണ്ണർ ചെയ്തിട്ടമൊരാപ്രഥമാവലംബം? 66

നിൻമന്ത്രകോടി കളഹംസസുചിത്രശോഭം,
 ശർപ്പന്റെ ചോരപൊഴിയുന്ന ഗജേന്ദ്രചർമ്മം-
 ഈ രണ്ടുമറ്റിതനയേ, നിരുപിച്ചുകാക്ക
 നീതന്നെ,യെപ്പൊഴുതുമെങ്ങനെ ചേച്ചയാവും? 67

പൂപ്പനലിൽ കൊഴിയുമക്കസുമങ്ങളിൽ പാ-
 ടേല്പിച്ച നിൻ ചരണമേലുമലകതകത്താൽ
 കേശംനിറഞ്ഞ ചുടുകാടിനു പാടുചേപ്പാ-
 നാർ സമ്മതിക്കുമൊരുവൻ രിപുവാകിലും തേ? 68

എന്താണിതിൽപ്പരമയുക്തമുരയ്ക്കു, നീല-
 കണ്ണന്റെ മാറിലണിയുന്ന ചിതാരജസ്സാൽ
 ചേണാൻകിടക്കളഭമിട്ട ഭവൽസ്തനങ്ങൾ
 സമ്മിശ്രമായ് മലിനമാകുവതിൽക്കവിഞ്ഞു? 69

വേദേ നിനക്കു പരിഹാസ്യത, ഹന്ത, വന്ന-
 ചേരുന്നതാണു: തവ വേളി കഴിഞ്ഞശേഷം,
 ആനപ്പറത്തു കയറേണ്ടവർ മുത്ത കാള-
 മേലേറി വാഴുവതു കണ്ടു ജനം ചിരിക്കും. 70

മുക്കുണ്ണനോടണയുവാൻ കൊതിമൂലമിന്നു
 രണ്ടെണ്ണമാണു പരിശോധ്യത ചേൻപോയി:
 നല്ലാന്തി ചേൻ മതിതന്റെ കലാവിശേഷം,
 ലോകർക്കുമോ നയനകൗമുദിയായ നീയും. 71

കണ്ടാൽ വിരൂപനയനൻ, കുലമാരറിഞ്ഞു?
 നിത്യം ദിഗംബരതകൊണ്ടു ധനം ഗണിക്കാം—
 നീ ചൊല്ലുകേണനയനേ, വരനിന്നു വേണ്ട—
 തൊന്നെങ്കിലും ഹരനിലിന്നിഹ കാണമതുണ്ടോ? 72

ചേരാത്തൊരീക്കൊതിയിൽനിന്നു മനസ്സുമാറു,—
 കെങ്ങാണു നീ സുലഭലക്ഷണ,യെങ്ങവൻതാൻ?
 ചെയ്യാ വരിഷ്ഠർ ചുടലക്കുഴുവിന്നു പുണ്യം
 വേദോക്തമായ പരിവാവനയുപകർമ്മം.” 73

ആ ബ്രഹ്മചാരി വിപരീതമിദം വദിക്കെ,—
 കോപത്തിനാൽ വിറപെടുന്നധരത്തിനോടും,
 ഭൂവല്ലിയങ്ങനെ വളച്ചു, ചുക്കെന്നാരാറം
 ചേരുന്ന കണ്ണുകൾ ജവേന തിരിച്ചു തനപി. 74

കാതീടിനാൾ: “ശിവനെ നീയറിവീല, തത്വ-
 മായി,നന്താണിതുവിധം പറയുന്നതെല്ലാം:
 ഭർത്സിപ്പു പാമരജനം പരമിന്നലോക-
 സാധാരണം, പൊരുൾ മറഞ്ഞ മഹച്ചരിത്രം. 75

ആവത്തു മാറുവതിനോ വലുതായ സമ്പ-
 ത്തോത്തോ ദുരാശയർ ഭജിപ്പിതു മംഗളങ്ങൾ;

ലോകത്തിനാശ്രയമതായ് തനതാശയറാ
ദേവേശ്വരനാ ഫലമെന്തവയാൽ വരേണ്ടു? 76

കൊറ്റൊരാൾക്കു, ധനകാരണമായവൻതാൻ
ലോകേശ്വരൻ, ചുടലതാനവനുള്ള ഗേഹം,
ഘോരോഗ്രമൃത്തി, യവനെഴുതിവന്നെന്തൊ ചൊൽവു—
ആരീപ്പിനാകിയുടെ തത്വമറിഞ്ഞിരിപ്പു? 77

ചാർത്തട്ടെ പണ്ട, മഥവാ ഭൂമിഗണ്ഡം, ദേഹം
മുട്ടട്ടെ പട്ടുകൾ, ഗജാജിനമോ യഥേഷ്ടം
മുട്ടട്ടെയിനുകലയോ തലയോടുതാനോ—
തീർച്ചയ്ക്കറിഞ്ഞിട്ടുവതാരു ഹരന്റെ രൂപം? 78

തദ്ദേഹസംഗമതിനാൽ ചുടുകാട്ടുവെണ്ണിർ-
പോലും വിശുദ്ധീകരമാമതു തീർച്ചതന്നെ;
തന്നത്തനുകിയയിൽ വീഴുമതിന്നു ചാനോർ
താഴുന്നതാം തലകൾകൊണ്ടിഹ തുത്തെടുപ്പു.

സമ്പത്തൊഴാതെ പൂഷഭൂപാദമേറിയെങ്ങും
പോകുന്നവന്റെ ചരണാംഗുലിപദ്യ്ക്കതിയെന്നും
മത്തേഭമേറിയ വലാരി നമിച്ചു കല്പ-
പ്പരേണകൊണ്ടു പരമുണ്ടരുണീകരിപ്പു. 80

ചിത്തം വിഴിച്ചു പലതും ശിവനെടുപ്പിച്ചു
നീയോതിയുള്ളവയിലൊന്നു യഥാർത്ഥമത്രേ:
ആരെഴുതിപ്പിറക്കുന്നും ബുദ്ധർമ്മമുതലായി-
ട്ടാ ശംഭുവിൻ ജനനമാർക്കറിയാവതാകും? 81

എരെപ്പറഞ്ഞിടുവതെന്നിനു, താങ്കൾ കേട്ട-
 പോലൊക്കെയാണു ശിവനെകിലതായിടട്ടേ;
 എൻചിത്തമിന്നവനിൽമാത്രമണഞ്ഞുനില്പൂ;
 താനോന്നിമാർ ജനവചസ്സു ഗണിപ്പതാണോ? 82

എന്തോഴി, നീ തടയുകിന്നിവനുണ്ടു വീണ്ടു-
 മെന്നോ കമിപ്പതിനു ചൂണ്ടിതനക്കിടുന്നതു;
 നല്ലോരെയിന്നവവടിപ്പവർമാത്രമല്ല
 കേൾപ്പോരുമേല്ക്കുമതിൽനിന്നൊരു പാപഭാഗം. 83

അല്ലെങ്കിൽ ഞാനിവിടെനിന്നു ഗമിപ്പ്"നെന്നു
 ചൊന്നിട്ടു വല്ലഭമയഞ്ഞിടുമാരെഴീറരു;
 മന്ദസ്തീതത്തൊടു നിജാകൃതി വീണ്ടെടുത്തു
 മന്ദം തടുത്തിതവളേ വൃഷരാജകേതു. 84

അരികിലവനെയേവം കണ്ടു പൂമെയ് വിയർത്തും
 വിറയൊടു,മൊരു പാദം വെയ്ക്കുവാൻ പൊക്കി നില്ക്കും,
 വഴിയിൽ മല തടഞ്ഞിട്ടാകലപ്പെട്ടൊരാറിൻ-
 പടിയി,ലഗജ്ജ്വേലായില്ല,ങ്ങമോ, നിന്നുമില്ല! 85

“ഇതുമുതലനപ്പേ, നീ ദിൻതവസ്സാലെ വാങ്ങി-
 ചൊരു ഭൂതകന്യേ ഞാ"നെന്നു ശപ്പൻ കമിക്കെ
 അവളുടെ നിയമത്താലുള്ളതാം ക്ലേശമാരു:
 ശ്രമമഥ ഫലമേല്ക്കും,ചേർക്കുമേന്തുന്നതഥം. 86

ആറാം സർഗ്ഗം

രഘുസ്യമായ് തോഴിച്ചുവാന്തരം പാ-
ഞ്ഞയച്ചു ശവ്വന്റെയടുക്കലന്നമ,
തന്നെക്കൊട്ടക്കേണ്ടതഗേന്ദ്രനാകയാ-
ലതിന്നു വേണ്ടുപടി ചെയ്തെന്നതായ്. 1

ഈവണ്ണമത്തോഴിച്ചുവേന വാഞ്ചരിതം
സ്വകാന്തനോടോതിയശേഷമന്നവരും
നിശ്ശബ്ദയായ് നിന്നിതു, കോകിലത്തിനാൽ
വസന്തമോടുള്ളറിയിച്ച മാവുപോൽ. 2

‘ആകട്ടെ, യിന്നങ്ങനെതന്നെ’യെന്നുര-
ച്ചുമാസമീപം വിഷമിച്ചു വിട്ടുപോയ്
തേജസ്വിമാർ സപ്തമഹാഷിമാർകളേ,
മനസ്സുകൊണ്ടേർത്തിതു മന്മഥാന്തകൻ. 3

തപോധനന്മാരവർ വാനമാകവേ
പ്രഭാചയത്താൽ തെളിയിച്ചുകൊണ്ടുടൻ
അരുന്ധതീദേവിയൊടൊത്തു സതപരം
വന്നെത്തി നിന്നാർ പ്രഭുവിന്റെ മുമ്പിലായ്. 4

തടസ്ഥമന്ദാരസുമങ്ങരം വീണു, ദി-
ഗ്ഗജേന്ദ്രദാനാംബുവിനാൽ സുഗന്ധിയായ്
ലസിപ്പതാം വാനവജ്രഹ്നകന്യതൻ
ജലപ്രവാഹത്തിലഹോ കുളിച്ചവർ; 5

വെണ്ണത്തുപ്പുണുലു സുവണ്ണവല്ലഭം,
രതങ്ങളാൽ നിമിതമക്ഷസ്യരൂപം,
ധരിച്ചു, സന്യാസമെടുത്ത കല്പക-
ദൃമങ്ങൾപോലങ്ങനെ കാന്തിപൂണ്ടവർ;

6

താഴ്ന്നിത്തളിക്കും തുരഗങ്ങളോടു, തൻ-
ധ്വജം കുനിച്ചിട്ടു നമസ്ക്രിയാനപിതം,
നേരിട്ടു മേൽപ്പോട്ടു സഹസ്രരശ്മിയും
വിനീതഭാവത്തോടു നോക്കിടുന്നവർ;

7

പൊക്കീടവേ ഭൂമിയെയന്നു ദംഷ്ട്രയാൽ
മഹാവരാഹം പ്രളയത്തിൽ മുന്നമേ
അബ്ഭൂമിതൻ കൈകളണച്ചുചേൺകൊ-
ണ്ടിരുന്നു തദംഷ്ട്രയിൽ വിശ്രമിച്ചവർ;

8

പത്മാസനൻ സൃഷ്ടികഴിച്ചനന്തരം
ശേഷിച്ച സദ്ഗുഹ്യ പൂർത്തിയാക്കയാൽ
പണ്ടെയ്ക്കഴും ധാതുഗണങ്ങളെന്നതാൻ
വിദ്വജ്ജനത്താലറിയപ്പെടുന്നവർ;

9

മുൻചെയ്തെഴും പുണ്യതപസ്സിനുള്ളൊരാ
വിശുദ്ധിയേറും പരിവാകമാം ഫലം
ഭജിച്ചിരുന്നീടിലുമനന്ദം തപം
തുടൻ വീണ്ടും പെരുതാചരിപ്പവർ.

10

അവർക്കിടയ്ക്കു വരും വിളങ്ങിനാഥം
സ്വഭർത്തുവാദാപ്പിതദൃഷ്ടിയായ് സതി

തവസ്സിനാലുള്ള ഫലങ്ങളൊക്കെയും
വപുസ്സെടുത്തെന്നതുപോലരുസതി.

11

ആ സാധുപിയേയും മുനിമാരെയും ശിവൻ
നോക്കീടിനാൻ ഗൗരവഭേദമെന്നിയേ:
ചെണ്ണെന്നുമാണെന്നുമയോ ഗണിച്ചിടാ
സത്തുകൾ നോക്കുന്നതു വൃത്തിമാത്രമാം.

12

കണ്ടപ്പൊഴന്നാളവളേ മഹേശ്വര-
ന്നുണ്ടായ് വിവാഹത്തിൽ വളന്നൊരാദരം:
ധർമ്മക്രിയയ്ക്കുള്ളൊരു മൂലകാരണം
സൽപത്നിമാരെന്നതുതന്നെ നിണ്ണയം.

13

ധർമ്മത്തിനായെങ്കിലുമദ്വിപുത്രിതൻ
നേക്കായ് മഹേശൻ തിരിയുന്നവേളയിൽ
മുൻചെയ്ത കുറ്റത്തെ നിനച്ച ഭീതനാം
കാമന്നൊരാശ്വാസമുദിച്ചു മാനസേ.

14

വേദജ്ഞരാ മാമുനിമാരനന്തരം
ജഗൽപിതാവെത്തൊഴുതാദരത്തൊടെ
ഉൾപ്രീതിമൂലം പുളകങ്ങൾകൊണ്ടതാം
ദേഹങ്ങളാന്നിങ്ങനെയോതിനാർ ഗീരം:

15

“വേണ്ടും വഴിക്കോത്തുകൾ ചൊന്നതിന്നു മ-
ത്തിയിൽ ശരിക്കാർത്തുതിചെയ്തതിന്നുമേ
തവസ്സു ചെയ്തുള്ളതിന്നും ലഭിച്ചതാം
ഫലം പരീപാകമിയന്നതിന്നുതാൻ.

16

ഇന്നല്ലയോ ഞങ്ങൾ വിചാരസീമയെ -
 കവിഞ്ഞെഴും നല്ലദമാൻ നിണ്ണയം
 എല്ലാ ജഗത്തിന്നുമധീശനായ നിൻ -
 മനസ്സിലോറാനിടയാകയാൽ വിലോ!

17

ആർതൻ ഹൃദയത്തിൽ വസിപ്പു നീ,യവൻ
 നിസ്സംശയം ധന്യരിൽവെച്ചു ധന്യനാം:
 ചൊല്ലേണ്ടതുണ്ടോ ജഗദീശനായ നിൻ -
 മനസ്സിലെത്തുന്നൊരവന്റെ ധന്യത?

18

ഞങ്ങൾക്കെഴുന്നാ സ്ഥിതിയോത്തുകാണുകിൽ -
 ചുവ്വാക്കരെക്കാളുമയന്നതാണതാൻ;
 ഭവാൻ സ്മരിച്ചെന്നൊരനുഗ്രഹത്തിനാ -
 ലിന്നായതേക്കാളുമയന്നതായ് തുലാം.

19

നന്ദിച്ചിടുന്ന സപയമിന്നു ഞങ്ങളും
 നിന്നാലിവണ്ണം ബഹുമാന്യരാകയാൽ:
 വിശിഷ്ടർ മാനിക്കുകിലാക്കുടിച്ചിടാ
 വിശ്വാസമിന്നാത്മഗുണങ്ങളിൽപ്പരം?

20

ഭവാൻ സ്മരിച്ചെന്നതിനാലിവെക്കും
 മോദം, പ്രഭോ, നിൻതിരുമുഖിലീവിധം
 ചൊല്ലുന്നതെന്തിന്നു പൂമാ, പൂഷലപജ,
 നീയന്തരാത്മാവു ജഗത്തിനൊക്കെയും.

21

കണ്ണുന്നിൽ നില്ക്കുന്നു ഭവാനിതെങ്കിലും
 ശരീക്കു നിൻതത്വമറിഞ്ഞതില്ലിവർ;

ബുദ്ധിക്കുതീതം തവ വാസ്തവത്തിനെ-
പ്പറഞ്ഞുതന്നിടുക നീ ജഗൽപ്രഭോ.

22

ഇക്കാണമതെല്ലാം ഭവ, സൃഷ്ടിച്ചെയ്തതോ,
വേണംപടിക്കായ് പരിരക്ഷിച്ചെയ്തതോ,
സർവ്വപ്രപഞ്ചങ്ങൾ മുടിച്ചിടുന്നതോ,
നിൻപുണ്ണരൂപത്തിലിതേതൊരംശമാം?

23

അല്ലായ്ക്കിൽ നില്ക്കട്ടെ വലിപ്പമേറുമീ-
യപേക്ഷ; കല്പിക്കുക ദേവ,യെന്നിനായ്
സ്മരിച്ചതീ ഞങ്ങളെ,യെന്തുതന്നെയൊ
കർത്തവ്യമായുള്ളതുമിന്നു ഞങ്ങളാൽ?”

24

അപ്പോൾ, വിളങ്ങുന്നൊരു ദിനശോഭയാൽ
തൻമെഴുലിചന്ദ്രന്റെ കറഞ്ഞ കാനിയെ
പരം പെരുകിപ്പരമേശ്വരൻ മുദാ
പറഞ്ഞിതാ മാമുനിമാരെടുത്തരം:

25

“നേരേ ഭവാനാക്കുറിയാവതാണു മേ
സ്വാത്മം നിനച്ചില്ലൊരു കർമ്മമേതുമേ;
എന്നെടുരൂപങ്ങളിൽനിന്നു കണ്ടിടാം
ലോകാത്മമാണെൻക്രിയയെന്ന വാസ്തവം.

26

ആ നമ്മൊടിപ്പോളരിമാർ വലച്ചിടും
വാനോർകൾ, മേഘത്തൊടു ചാതകവ്രജം
മഴയ്ക്കു യാചിപ്പതുപോലെ, വന്നിതാ
സുതാത്മമഭ്യർത്ഥന ചെയ്തിടുന്നിതേ.

27

തന്മൂലമാശിഷ്ട ഗിരീന്ദ്രകന്യയേ -
 യിങ്ങാനയിപ്പാൻ തനയാത്മമായി ഞാൻ,
 യാഗാഗ്നി നിർമ്മിപ്പതിനായ് യജിക്കുവോൻ
 നല്ലോരു പുണ്യാരണിയെക്കണക്കിനെ.

28

നമുക്കുവേണ്ടീട്ടചലേന്ദ്രനോടു പോ -
 യത്നിക്കണം നിങ്ങളുമാക്കുമാരിയെ:
 നല്ലോർ നടത്തുന്നൊരു ബന്ധമൊക്കെയും
 നന്മയ്ക്കുതന്നായ് വരുമെന്നു നിശ്ചയം.

29

കുണതൃമാനോൻ, സ്ഥിതിമാൻ, ക്ഷമാഭരം
 വഹിക്കുവാൻ പോന്നവനാമവെന്നൊടുയ്
 ഉണ്ടാവതാം ചാച്ഛ നമുക്കു ദോഷമാ -
 യൊരിക്കലും വന്നിടുകില്ലതോക്കുവിൻ.

30

ചൊല്ലേണ്ടതായില്ലിനി നിങ്ങളോടു ഞാ -
 നെമ്മട്ടിലത്നിക്കണമെന്നു കന്യയെ;
 എല്ലാം ഭവാനാരിഹ ചെയ്തുതല്ലയോ
 മര്യാദയായ് ശിഷ്ടജനങ്ങൾ കാണമതും.

31

ഈ സംഗതിക്കോക്കിലരുന്ധതിയ്ക്കുമു -
 ണ്ടൊട്ടൊക്കെയുമ്പോടു പരിശ്രമിക്കുവാൻ:
 കാത്തുണ്ടുളവംവിധമുള്ളതിൽ പരം
 പുരസ്സിമാക്കുണ്ടു വിശേഷനൈപുണം.

32

ഇക്കാര്യസിദ്ധിക്കു ഗമിക്കു നിങ്ങൾതാ -
 നായോഷധിപ്രസ്ഥമഗേശപത്തനം;

കാണാമിനിത്താമസമെന്നിയേ മഹാ-
കോശീപ്രപാതത്തിൽ നമുക്കു തങ്ങുകിൽ.” 33

ആ യോഗിവർത്തൻ യമിമാരിലാദ്യനാം
ശിവൻ വിവാഹത്തിനൊപ്പമുതോക്കുവാൻ
സ്വന്തം കുടുംബങ്ങളിലുള്ള ലജ്ജയാ
വൈരിഞ്ചിമാരാം മുനിമാർ വെടിഞ്ഞിതേ. 34

സപ്താക്ഷിമാരന്നവ‘രാജ്ഞപോലെ’യെ-
ന്നുരച്ചുപോയാരവിടുന്നു തൽക്ഷണം;
മഹേശ്വരൻ തെല്ലു വിളംബമെന്നിയേ
പ്രാപിച്ചു മുന്നേ നിരൂപിച്ചിരുന്നെടം. 35

ക്ഷണാൽ കുതിച്ചുനന്നിപ്പോൽ കറുത്തതാ-
മാകാശമേറിയ്ക്കുമെങ്കിലാരുവർ
മനോഹതിക്കൊത്തതിവേഗമായ് ഗമി-
ച്ചായോഷധിപ്രസ്ഥപുരത്തിലെത്തിനാർ. 36

ധനാധ്യമായോരളകാപുരത്തിനെ
തൃജിച്ചു മാറിക്കുടിയേറിയുള്ളതോ,
സ്വർഗ്ഗത്തിലാളേറുകകൊണ്ടു വിട്ടുപോ-
ന്നിരിപ്പതോയെന്നു വിതർക്കമോറിയും; 37

ഗംഗാപ്രവാഹങ്ങൾ കിടങ്ങു, കൊത്തളം
ജപലിപ്പതാമോഷധികൊണ്ടു ശോഭിതം,
വളർന്ന രത്നോപലസാലവേഷിതം
ഗുഹ്യസ്ഥിതിക്കൊക്കുകിലും മനോഹരം; 38

എങ്ങാണിഭം സിംഹഭയം വെടിഞ്ഞതായ്,
 തുരംഗവക്ത്രം ഗുഹയിൽ ജനിച്ചതായ്,
 പൗരവ്രജം ഗുഹ്യകുങ്കിന്നരാദികൾ,
 പുരാംഗനാവൃന്ദമരണ്യദേവിമാർ;

39

എങ്ങാണു ഫർയാദമണഞ്ഞ വാരിദം
 തുടൻ ചെയ്യുന്നൊരു ഗർജ്ജിതങ്ങളായ്
 തോന്നിപ്പതാം നന്ദരജസ്വനങ്ങൾ വേർ-
 തിരിച്ചു കാണിപ്പിതു മേളഭംഗിയെ;

40

കൊമ്പത്തിളംപട്ടുകുളാടിടുന്നതാം
 കല്പദ്രുമപ്രാതമണപ്പതെങ്ങുമോ
 പൗരാദരംകൊണ്ടു രചിച്ചിടാതെതാൻ
 ഗുഹക്കൊടിക്കൂറകളാൻ ഭംഗിയെ;

41

നൽസ്താടികാവാസഗുഹങ്ങളിൽ നീശാ-
 കാലത്തു വാനത്തിനെയും സ്ഥലങ്ങളിൽ
 താരാവലിച്ഛായകളെങ്ങു ചേർപ്പതു-
 ണ്ടസംഖ്യമായ് പൂക്കൾ വിരിച്ചു കാന്തിയെ;

42

ദിവ്യൗഷധങ്ങൾക്കെഴുമാ പ്രഭാചയം
 രാത്രികു മാഗ്ഗങ്ങൾ തെളിച്ചിരിക്കയാൽ
 എങ്ങാക്കൊടുംകാർ നിറയുമ്പൊഴും തമ-
 സ്സെന്തെന്നറിഞ്ഞില്ലഭിസാരികാജനം;

43

എങ്ങാണു ചാകുവരെയുള്ള യൗവനം,
 സുമാസ്രനല്ലാതെവിടില്ലൊരന്തകൻ,

എങ്ങാ രതിക്കീണജമാമുറക്കുമൊ-
നല്ലാതെകണ്ടിപ്പ മനോവിപര്യയം;

44

കാഷ്ഠം വിറച്ചും പുരികം ചുളിച്ചുമാ
മനോഹരം കൈവിരലോണിയും രുഷാ
* നില്ക്കുന്ന നല്ലാർക്കളെയൊന്നിണക്കുവാൻ
തെല്ലം തപരിപ്പീലെവിടന്നു വല്ലഭർ;

45

സന്താനകുളായകളിൽ കിടന്നുറ-
ങ്ങിട്ടു വിദ്യാധരപാമ്പരൊത്തതായ്,
സുഗന്ധമാന്ദ്യമുള്ളൊരു ഗന്ധമാദനം
താനാക്കുഴം പത്തനബാഹ്യവാടിയാം;

46

ആ ശ്രേഷ്ഠമാകും ഹിമവൽപുരത്തിനെ-
ക്കണ്ടിട്ടു ദിവ്യതപമഴും മുനീശപരർ
സ്വപ്നത്തിനായ് ചെയ്തൊരു കർമ്മമൊക്കെയും
വഞ്ചിപ്പതിനുള്ളവയെന്നൊച്ചുപോൽ.

47

ചിത്രങ്ങളിൽ ചേർത്തൊരു തീകണക്കെയ-
ങ്ങൊട്ടും ചലിക്കാത്ത ജടാഭരത്തൊട്ടും
ദോരസ്ഥർ വക്ത്രങ്ങളുയർത്തി നോക്കുവേ
ഗിരീന്ദ്രഗേഹത്തിലിറങ്ങിനാരവർ.

48

* വാർത്തകൾ:

നില്ക്കുന്ന നല്ലാർക്കളിണക്കിടംവരെ
പ്രസാദമർത്ഥിച്ചവരെന്നു വല്ലഭർ.

പ്രായത്തിനൊത്തന്നു തുടച്ചുയായ് ക്രമാൽ
വിയത്തിൽനിന്നു മുനിമാരിറങ്ങവേ,
ജലത്തിൽ നന്നായ് നിഴലിച്ചിടുന്നതാം
ദിവാകരാളിങ്കു സമം വിളങ്ങിനാർ.

49

ഭൂരത്തു കണ്ടപ്പൊഴുതദി, കെല്ലെഴും
പടങ്ങു വെച്ചുന്നിള താഴുമാറുടൻ
വെമ്പിഴമിച്ചുപുളെടുത്തു പൂജ്യരാ-
മാ മാനുരെച്ചെന്നെതിരോറു സാദരം.

50

ധാതുകുറുപോലുള്ളൊരു ചുണ്ടു, കൈകളോ
വൻദേവദാരുക്കുകണക്കു ചീത്തതായ്,
നെഞ്ചം പ്രകൃത്യാ ശിലപോലെ,യുച്ചനായ്;
തെളിച്ചുകാട്ടീ ഹിമവാനിതെന്ന്മോ.

51

മയ്യാദപോൽ സൽകൃതിചെയ്തനന്തരം
വിശുദ്ധകർമ്മാക്കളെയോ മുനീന്ദ്രരെ
മാറ്റം സ്വയം കാട്ടിയണച്ചിതാദരാ-
ലന്നാളിലന്തഃപുരമദ്രിനായകൻ.

52

ഇരുത്തി ഭൂവത്രാസനപങ്ക്തിയിൽ ജവാൽ
മുനീന്ദ്രരെ,ത്താനുമിരുന്നനന്തരം
ധാതാക്കളായവരെപ്പണിഞ്ഞു കൈ-
കൂപ്പിപ്പറഞ്ഞാൻ വചനം ഗിരീശപരൻ:

53

“കാർമേഘമെന്നേ മഴയെന്നപോലെയും,
പൂക്കാതെയുണ്ടായ ഫലങ്ങൾപോലെയും,

തോന്നുന്നിതിപ്പോൾ ഭവദീയദർശനം
പ്രതീക്ഷിച്ചൊരുതെ ലഭിക്കുകാരണം. 54

ഇരുമ്പു പൊന്നായതുപോലെ, പാമര-
ന്നുൾത്താരിൽ വിജ്ഞാനമുദിച്ചുപോലെയും
പാർ വിട്ടു നാകത്തിലണഞ്ഞുപോലെയും
തോന്നുന്നു മേ നിങ്ങളുനുഗ്രഹിക്കുകയാൽ. 55

ലോകത്തിലെല്ലാവരുമിന്നതൊട്ടുമോ
പുണ്യത്തിനായെന്നെയണഞ്ഞിടേണ്ടതായ്:
എങ്ങോ മഹാത്മാക്കളിരുന്നതാ സ്ഥലം
സുതീർത്ഥമെന്നാണലകം വദിച്ചതും. 56

ദിപിജേന്ദ്രരേ, ഞ്ഞീനിതു രണ്ടുകാരണം-
കൊണ്ടാണു പൂതതപമെന്നിങ്ങു കാണതും
ഗംഗാപ്രപാതം തലയിങ്കലേക്കു യാ,-
ലീ നിങ്ങൾതൻ കാൽ കഴുകുന്ന നീരിനാൽ. 57

പ്രേഷ്യതപഭാവാൽ മമ ജംഗമം വപു-
സ്സി സ്ഥാവരം മുത്തിപദാകമേല്ക്കുയാൽ
എൻരണ്ടുരൂപങ്ങളിൽ വേർതിരിച്ചുമോ
ഭവൽപ്രസാദങ്ങൾ വകഞ്ഞുപോലെയാൽ. 58

ഇന്നീവിധം നിങ്ങളുനുഗ്രഹിക്കുകയാ-
ലുദിച്ചുപൊങ്ങും പരിതോഷമൂർച്ഛയെ
വഹിക്കുവാനെന്റെ ദിഗന്തമൊക്കെയും
നിറഞ്ഞ ഭേദത്തിന്നുമിന്നസാദ്ധ്യമായ്. 59

ഗുഹയ്ക്കകത്തുള്ളൊരിരുട്ടമാത്രമ-
 ല്ലെന്നുള്ളിലുള്ളൊരു രജസ്സിനപ്പാറം
 കിടക്കമാക്കുരിരളും നശിച്ചുപോയ്
 ജ്യോതിസ്സെഴും നിങ്ങളെ ദർശനത്തിനാൽ.

60

നിങ്ങൾക്കു സാധിപ്പതിനൊന്നുമില്ല; യി-
 ന്നങ്ങുകിലോ, നിങ്ങളിലെന്തെന്നെത്തിടാ?
 ഇന്നിയെഴുന്നള്ളലെന്നിങ്ങ മെച്ചമാം
 പുണ്യത്തിനായ് കേവലമെന്നു കാണു ഞാൻ.

61

എന്നാകിലും നിങ്ങളനുഗ്രഹത്തിനായ്
 കനിഞ്ഞു കല്പിക്കണമിന്നു വല്ലതും:
 ഭൃത്യനു, തൻസ്വാമി കൊടുത്തിടുന്നതാം
 നിയോഗമൊന്നേ നിയതം പ്രസാദമാം.

62

ഈ ഞാൻ;- ഇതാ, മൽസരധർമ്മചാരിണി;
 ക്ഷപത്തിനുന്നായി ലസിപ്പൊരി മകൾ;
 കായ്ക്കും ഭവാനാക്കിതിലേതൊരാളിനാൽ
 കല്പിക്കു; മറുക്കുതിലാസ്ഥ ചേർന്നിടാ.”

63

ഗിരീന്ദ്രഭാവം പരയുന്നതാഗ്നഹാ-
 മുഖത്തു തട്ടിപ്പെരുതായ് മുഴങ്ങവേ
 ആ വാക്കുതന്നെ പ്രതിശബ്ദരൂപമായ്
 രണ്ടാമതും ചൊല്ലിയപോലെയായിതേ.

64

അനന്തരം വേണ്ടതുപോൽ പറഞ്ഞിടൻ
 ചടുതലമേറു മുനിയംഗിരസ്സിനെ

പ്രചോദനംചെയ്തു മുന്നിന്ദ്ര, ഭത്തരം
മറയ്ക്കു ചൊന്നാനവനദ്രിയോടീടും:

65

“ഇത, പ്രീതേക്കാൾ കവിയുന്നതും നിന-
ക്കുഗേന്ദ്ര, യോജിച്ചതുതന്നെ നിണ്ണയം;
മനസ്സിനും നിൻമുടികൾക്കുമൊന്നുപോ-
ലുയർച്ചയെന്നുള്ളതു സർവ്വസമ്മതം.

66

നീ വിണ്ണുവിൻ സ്ഥാവരരൂപമെന്നതായ്
ചൊല്ലുന്നതോ വാസ്തവമാണു തീർച്ചയായ്:
നിൻകുക്കിയിൽച്ചേർന്നു ചരാചരങ്ങളാ,
ഭൂതങ്ങളൊക്കെ സ്ഥിതിചെയ്തുതില്ലയോ?

67

അനന്തനിന്നെങ്ങനെ ഭൂമി താങ്ങീടും
മൂണാളതുല്യം മൃദുവാം ഫണങ്ങളാൽ,
പാതാളമൂലംവരെയെത്തി വേണ്ടുപോൽ
ഭവാനു തുണയ്ക്കാതെയിരിക്കുമെങ്കിലോ?

68

അച്ഛിന്നമായ് നിമ്ബലമായ് തെളിഞ്ഞതായ്
കടൽത്തരംഗങ്ങൾ തടുത്തിടാത്തതായ്
നിന്നാർകളും കീർത്തികളും ജ്ഗത്തിനെ-
പ്പുണ്യത്തിനാൽ പാപനമാക്കീടുന്നിതേ.

69

എത്രയ്ക്കുമേൽ ശ്ലാഘ്യത ഗംഗ നേടിയി-
ന്നൊന്നാമതായ് വിണ്ണുപദാപ്തികാരണം,
അത്രയ്ക്കു രണ്ടാമതു, നിന്നയൻതാം
ശിരസ്സിൽ വീഴുന്നതുകൊണ്ടുമാണിതേ.

70

കീഴ്, മേൽ വിലങ്ങു, പ്പെരുകും മഹത്വമി-
ന്നംഭോജനാഭനും ലഭിച്ചതോടുകൂടി
ശ്രീവിക്രമതപഃവഴിമാത്രമായതോ
സ്വാഭാവികംതന്നെ ഭവാനു കേവലം.

71

യജ്ഞാംശമുണ്ണവർതന്നിടത്തു കാ-
ലെടുത്തുവെച്ചുള്ളൊരു താങ്കൾ നിണ്ണയം
സമേദവിൻ പൊക്കമിയന്ന പൊൻമയ-
ശ്ശംഗങ്ങളെ വൃതന്ത ചേപ്പതില്ലയോ?

72

നിൻസ്ഥാവരം മേനിയിലാക്കിവെച്ചു നീ
കാഠിന്യഭാവം മുഴുവൻ മഹാമതേ;
ഈ നിൻപുഷ്പാ, സതതം വിശിഷ്ടരെ-
ക്കുപ്പിടവാൻ ഭക്തിയൊടും കുനിഞ്ഞതാം.

73

കേട്ടാലുമെന്നാലിവർ വന്നതെന്തിനെ-
ന്നോത്താലതോ നിന്നുടെ കായ്മാണെടോ;
ശ്രേയസ്സു ചൊല്ലിത്തരികെന്നകാരണം
ഞങ്ങൾക്കുമുണ്ടിന്നൊരു തെല്ലു പങ്കിതിൽ.

74

ഐശ്വര്യമെട്ടിന്നണിമാദി ചേന്നതായ്,
മറാക്ഷ്മേ ബന്ധമിയന്നിടാത്തതായ്
ആ മുഖ്യമാമീശപാശബ്ധമേതൊരാൾ
ബാലേന്ദ്രവോടൊത്തു ധരിച്ചിടുന്നതും;

75

അന്യോന്യസാമന്യമെഴുന്ന ഭൂമിതൊ-
ട്ടുള്ളൊരു തന്മൂർത്തികളാൽ ചരാചരം,

ധൂയ്ക്കുണ്ടുളാൽ വീഥിയിൽ വാഹനത്തിനെ-
ക്കണക്കെയാരാണു നടത്തിടുന്നതും; 76

ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ കുടികൊള്ളുമാരെയോ
തേടിത്തീരത്തീടുവതിന്നു യോഗിമാർ;
ആർതൻ പദത്തെപ്പറയും മനീഷിമാ-
രാവൃത്തിഭീതിക്കിടയറതായ്പ്പരം; 77

കമ്മത്തിനെല്ലാമൊരു സാക്ഷിയാകുവോ-
രാ നീലകണ്ഠൻ വരദൻ ജഗൽപ്രഭു
ഈ ഞങ്ങൾതൻ വാക്കുകൾകൊണ്ടു നിന്നൊടി-
ന്നത്മിച്ചിടുന്നതു തവ പുത്രിയെ സ്വയം. 78

അതുമത്തെ വാക്കോടുകണക്കെയിന്നിവൻ-
തന്നേയിണക്കീടുക പുത്രിയോടു നീ;
യോഗ്യൻ പതിക്കേകിയ കന്യയെക്കുറി-
ച്ചുണ്ടാകയില്ലാത്തു തെല്ലു സങ്കടം. 79

കാണപ്പെടുന്നോരു ചരാചരങ്ങളാം
ഭൂതങ്ങളെല്ലാമിവളേ നിരന്തരം
ജനിത്രിയെന്നായ് കരുതട്ടെ, യീശ്വരൻ
വിതാവുതാനീയുലകത്തിനൊക്കെയും. 80

അമർത്യവർഗ്ഗങ്ങൾ പുരാന്തകൻറെ കാൽ
വണിഞ്ഞുകൂപ്പിത്തടനന്തരം ജവാൽ
കിരീടരത്നപ്രഭുകൊണ്ടിവർക്കെഴും
കാലിന്നു ചേക്കട്ടെ നിറപ്പകിടുകൾ. 81

കൊടുപ്പുവൻ നീ, മണവാട്ടി പാവുതി,
 ചോദിപ്പുതീ ഞങ്ങൾ, വരൻ മഹേശ്വരൻ—
 മഹോന്നതിക്കീയൊരു വേഴ്ചയിൽക്കവി—
 ഞെതന്താണു വേണ്ടുന്നതു നിൻകലത്തിനും?

82

ആരും സൂതിപ്പോൻ, സൂതിയാത്തവൻ സ്വയം
 വന്ദിച്ചിടത്തോനഭിവന്ദ്യനാക്കുമേ—
 ആമട്ടെഴും ലോകപിതാവിനും പിതാ—
 വാകട്ടെ നീ പുത്രിവഴിക്കു ചാച്ചുയാൽ.”

83 .

ദേവഷിതാനിങ്ങനെ ചൊല്ലിടുന്നപോൾ—
 തച്ചുന്റെ പാർപ്പത്തിലെഴുന്ന പാവുതി
 താഴത്തു നോക്കീട്ടവനമുവക്രയായ്
 ലീലാംബുജത്തിന്നിതളെണ്ണി മേവിനാൾ.

84

സന്മുണ്ണകാമൻ ഗിരിയെന്നിരിക്കിലും
 മേനാമുഖത്തേയ്ക്കുവന്നൊന്നു നോക്കിനാൻ:
 പെണ്മക്കൾതൻ സംഗതിയിങ്കൽ മിക്കതും
 കുടുംബിമാരോ ദയിതാപ്രമാണരാം.

85

കാന്തന്റെയുള്ളിൽപ്പെടുമാഗ്രഹങ്ങളേ
 മാനിച്ചു കൈക്കൊണ്ടിതു മേനയും തദാ:
 പതിപ്രിയത്തിന്നെതിരായൊരിക്കലും
 ചെയ്യുന്നതല്ലിങ്ങു പതിവ്രതാജനം.

86

ഈ സംഗതിക്കുത്തരമൊത്തവണ്ണമാ—
 മിതെന്നു ചിത്തത്തിൽ നിനച്ചു ഭൂധരൻ .

മുനീന്ദ്രനോതിക്കഴിയെ ഗ്രഹിച്ചു നൽ-
സുമംഗലാലംകൃതയായ പുത്രിയെ.

87

“കുഞ്ഞേ, വരൂ, നീ പരമേശ്വരനിതാ.
സൽഭിക്ഷയായപ്പിതയാണ് വത്സലേ,
അത്ഥിച്ചിടുന്ന മുനിമാർ; ഗൃഹസ്ഥനാ-
മെന്നിങ്ങു സാഹചര്യവുമിന്നണഞ്ഞിതേ.”

88

ജ്ഞപണ്ണമാപ്പുത്രിയൊടോതിയിട്ടു ഭൂ-
ധരൻ പറഞ്ഞാൻ മുനിമാരൊടാദരാൽ:
“ത്രിലോചനൻതൻ മണവാട്ടി നിങ്ങളേ
നമസ്കരിക്കുന്നിതു സർവ്വരേയുമേ.”

89

ആശിച്ചവയ്ക്കുദ്രിയുദാരമോതിടും
വാക്യത്തെ മാനിച്ചു മഹഷിമാർ തദാ
ഫലം സമീപത്തിലടുത്തണഞ്ഞതാ-
യശിസ്സു ചൊന്നാൻ ജഗദംബികയ്ക്കു വർ.

90

കാതിന്നണിഞ്ഞുള്ള സുവണ്ണഭൂഷണം
തുങ്ങീടുമാറൊന്നു നമിച്ചു താഴ്മയായ്
നാണിച്ചുനില്പോരുമയെക്കരേററിനാ-
ളകസ്ഥലത്തിൽ സ്വയമന്നരുന്ധതി.

91

സുതാപ്രിയത്താലതിഭൂനചിത്തയായ്
കണ്ണീരൊലിക്കും മുഖമാനൊരമ്മയെ
മുമ്പാക്കുമില്ലാത്ത വരന്റെ സൽഗുണം
വഴ്ത്തിച്ചുകൊണ്ടാശു വിശോകയാക്കിനാഥം.

92

വേളിക്കുനാൾ ശങ്കരബന്ധു തൽക്ഷണം
 ചോദിക്കവേ വല്ലഭധാരിമാരവർ
 'മൂന്നാം ദിനം ചെന്നതുശേഷ'മെന്നുര-
 ചെഴിറുകൊണ്ടാരവിടുന്നു സാമ്പ്രതം.

93

ശൈലേന്ദ്രനോടന്നഥ യാത്രചൊല്ലിയാ
 മനീന്ദ്രത്തെ പരമേശ്വരനിയെ
 ഏല്പിച്ച കായ്ക്കുങ്ങൾ നടത്തിയെന്നുര-
 ചുനജ്ഞവാങ്ങീട്ടവർ വാനിലേറിനാർ.

94

വശുവതിയുമവണ്ണാസംഗമൗത്യകൃമുലം
 വിഷമമൊട്ടു കഴിച്ചു മൂന്നുനാൾ വല്ലവാടം:
 വിഭുവിനമിതുപോലേ ഭാചമുണ്ടാകുമെന്നാ-
 ലുലകിലൊരുവനാർതാനേല്ക്കുകിപ്പീ വികാരം?

95

ഏഴാം സർഗ്ഗം

വിന്നീട്ട ജാമിത്രമുണം വളർത്താം
തിമിക്കു, ചന്ദ്രൻ സിതപക്ഷമാകവേ,
ഇണങ്ങരോടൊത്തചലേന്ദ്രനാത്മജാ-
വിവാഹദീക്ഷാവിധി ചെയ്തു വേണ്ടപോൽ. 1

ഗൃഹങ്ങൾതോറും നഗരാംഗനാബ്രജം
വിവാഹഘോഷത്തിനു കോപ്പൊരുക്കവേ,
സ്നേഹംവഴിക്കാപ്പരവും ഹിമാദ്രിതൻ
ശുദ്ധാന്തവും ചേർന്നൊരു വീടുപോലെയാൽ. 2

സന്താനകല്പക്കൾ വിരിച്ച വീഥികൾ,
ചീനാംശുകം പാറിയ കേതുസഞ്ചയം,
പൊൻതോരണൈഃപ്രഭു, യേവമച്ഛരം
വിളങ്ങി നാകം സ്ഥിതിഭേദമാൻപോൽ. 3

ഒട്ടേറെനാൾ വിട്ടുപിരിഞ്ഞു കണ്ടപോൽ,
മരിച്ചുപോയിട്ടു തിരിച്ചെഴീറാപോൽ,
സപ്രാണനായീ ജനകർക്കു മക്കൾ മ-
ററിരിക്കിലും വേളിയടുത്തപോതുമ. 4

ബന്ധുക്കളുക്കങ്ങളിൽ മാറിമാറിവെ-
ച്ചുനഗ്രഹിച്ചാഭരണങ്ങൾ മേല്ക്കുമേൽ
ചാത്തി, കലസ്നേഹമിണങ്ങൾ വേർതിരി-
ച്ചെന്നാലുമൊന്നിച്ചുവളിൽ തെളിഞ്ഞിരേ. 5

മൈത്രം മുഹൂർത്തം ശുഭമായുദിച്ചുപോ-
തുത്രഞ്ഞാടച്ചുനൃണിണിനില്ക്കുമ്പോ,
മെയിൽത്തുടങ്ങി ചമയിക്കൽ, മക്കളും
ഭർത്താക്കളും ചേർന്നൊരു ബന്ധുനാരിമാർ.

6

ഭൂവാങ്കുരം വെൺകുട്ട ചേർന്നുച്ചിയിൽ-
ച്ചൂടി പ്രകാമാഭകലൻ പാർച്ചി,
അരയ്ക്കു പട്ടോടുമുപാത്തബാണമാം
വേളിക്കുളിക്കുളെളൊരു വേഷമേന്തിനാൾ.

7

വിവാഹദീക്ഷാവിധിസായകം ധരി-
ച്ചുക്കുന്നിൽമാതന്നു വിളങ്ങിയേററവും,
കുറുത്ത പക്ഷം കഴിയുമ്പൊഴമ്പിളി-
ക്കലയ്ക്കു സൂര്യംശു നിറംകൊടുത്തുപോൽ.

8

അരച്ച ലോപ്രത്തൊലികൊണ്ടു മെയ്മെഴു-
ക്കുകാറി വണ്ണത്തിനു മഞ്ഞൾ ചാർത്തിയും,
സ്നാനോചിതം വസ്ത്രമുടുത്ത ഗൌരീയേ
നയിച്ചു നിർപ്പന്തലിലേയ്ക്കു നാരിമാർ.

9

വെണ്ണത്തുമാലുങ്ങൾ വിതാനമാണതായ്
വൈഭൂരൂരത്തളമുള്ള പന്തലിൽ
സ്നാനം കഴിപ്പിച്ചിതു, വാദ്യമൊത്തു പൊൻ-
കടങ്ങളിൽനിന്നു പകൻ നീരിനാൽ.

10

കല്യാണനീരാടൽ കഴിഞ്ഞു ശുദ്ധമാ-
മുടലു വെള്ളപ്പുതുചേല ചാർത്തിയോൾ

വഷം കഴിഞ്ഞപ്പൊഴുതാരുദഭക്തർ
പൂത്തുള്ളൊരുശിക്ഷസമം വിളങ്ങിനാൻ. 11

ചേലാം മണിത്തൂണുകൾ നാലു ചേന്നതായ്,
ശ്രേഷ്ഠാസനം വെച്ചു വിതാനമാണതായ്,
ശോഭിച്ചതാം കൌതുകവേദിയിങ്കലേ-
ക്കുന്നാനയിച്ചാരവളെപ്പരസ്ഥിമാർ. 12

മുഖം കിഴക്കോട്ടു തിരിച്ചിരുത്തിയ-
ത്തനപംഗിയേ, മുൻപിലിരുന്നു നാരിമാർ;
തൽക്കാന്തി കണ്ടിട്ടണിയേണ്ടതൊക്കെ വെ-
ച്ചിരിക്കിലും, തെല്ലു മടിച്ചു മേവിനാർ. 13

ധൂപത്തെയേല്പിച്ചു ന്നച്ചിൽ മാറിയി-
ട്ടകത്തു പൂ വെച്ചു പിണഞ്ഞ വേണിയെ
ഭൂവാങ്കുരം ചേർത്താരിരുപ്പമാലയിൽ
കെട്ടീടിനാളെന്നൊരു നാരി ഭംഗിയായ്. 14

ചേർത്തിടിനാർ വെള്ളകിൽ പൂശിയുള്ളൊരാ
മേനിക്കു ഗോരോചനകൊണ്ടു പത്രകും;
ജയിച്ചതപ്പോളവൾ കാന്തിയാൽ മണൽ-
ത്തടം രഥാംഗാവലി ചേർന്ന ഗംഗയെ. 15

വണ്ടൊത്ത ചെന്താമര, ചെറു വാരിദം
മുട്ടുന്ന വെൺചന്ദ്രൻ, ഇവറ്റു തോല്ക്കയാൽ
ലോലാളകാഡ്യം ഗിരിജാമുഖം തദാ
മേദിച്ചു സാദൃശ്യകമാപ്രസംഗവും. 16

വാച്ചോറാരിതൻ ചാറുകൾ തേച്ചതിന്റെമേൽ
 ഗോരോചനം ചേർത്ത കവിർത്തടങ്ങളിൽ
 ചെവിക്കണിഞ്ഞുള്ള യവാങ്കരം, നിറം
 കലർക്കയാൽ, കണ്ണുകവന്നിതോറവും.

17

മെഴുകിനാൽ ചോപ്പു വളർത്തി, രേഖയാൽ
 വിഭക്തമാം കാമിനിതൻ രദിക്കും;
 അതിൻ ഗുണം തൻഫലപൂർത്തികൊൾകവേ
 സ്തരിച്ചിടുന്ന സവിശേഷകാന്തിയെ.

18

തൊട്ടെട്ടയിക്കാലുകൾ ഭർത്തുമെലിചേ-
 ന്നോരിന്ദുതൻ കീറിനെയെന്നു തോഴിയാൾ
 ചെഞ്ചാറു തേയ്ക്കും, ചിരിപ്പൂണ്ടു ചൊല്ലവേ,
 മിണ്ടാതെ താഡിച്ചിതു മാലയാലുമ.

19

കണ്ടിട്ടു ഏല്ലോലപപത്രശോഭയെ-
 കവൻ കണ്ണനണിയിപ്പുകാരികൾ
 സൗന്ദര്യമേറുന്നതിനല്ല മംഗളം-
 മാത്രം നിനച്ചുനൊഴുതിച്ചിതഞ്ജനം.

20

മൊട്ടിട്ടു പൂക്കും പുതുവല്ലിയെന്നപോ,-
 ലുഭിച്ചിടും താരകൾ ചേർന്ന രാവുപോൽ,
 അണഞ്ഞിടും പക്ഷികൾ ചേർന്നാരാവുപോൽ,
 വിളങ്ങി കാന്താംഗി വിഭ്രഷ ചാർത്തവേ.

21

അണിഞ്ഞു ചേലായ് തൻ നിന്നിമേഷയായ്
 ദീപ്താക്ഷി കണ്ണാടിയിലെന്നു നോക്കവേ,

ഹരൻ വരാനൊട്ടു തിടക്കുമായ്: പ്രിയൻ
കാണുന്നതിന്നാണണിയുന്നു നാരിമാർ. 22

നല്കുന്ന പത്രങ്ങൾ ചെവിക്കണിഞ്ഞൊരാ-
പ്പത്രീമുഖം പിന്നെയുയർത്തി മേനയാൾ,
മനോലയം നല്ലരിതാലവും കുതിർ-
ത്തുരച്ചുചാലിച്ചതു തൊട്ടെടുത്തുടൻ, 23

ഉമയ്ക്കു തൈക്കൊങ്കുകുരുത്ത നാളിതൊ-
ട്ടേതാശ തന്നുള്ളിൽ വളർന്നിതോ ക്രമാൽ,
ആ മഞ്ജുവേളിക്കുറി, സംഭ്രമത്തൊടേ
മകൾക്കു ചാത്തിച്ചിതു വല്ലഭാതിയും. (യുഗ്മകം) 24

അശ്രുക്കൾ വാക്കും മിഴിയോടു മേനയും
സ്ഥാനം പിഴച്ചങ്ങു പിടിച്ചു നൂലിനെ
ധാത്രീകരംകൊണ്ടു ശരിപ്പെടുത്തവേ
വേളിക്കു നൂൽക്കാപ്പതിനാലെ കെട്ടിനാൾ. 25

പതഞ്ഞെഴും പാപ്ലുടലിന്റെ വേലപോൽ,
ശരണിശീമം മുഴുതികൾ ചേർന്നുപോൽ,
വെളുത്ത പട്ടാടയടുത്തു ദപ്പണം
കരത്തിലേത്തും വധു ശോഭയാന്നിതേ. 26

കുലത്തിന്നുനാമവളെത്തൊഴിച്ചിതേ
പൂജിച്ചിരിക്കും കുലദൈവതങ്ങളെ;
കമ്മളയൊമ്മമ്മ നടത്തി പിന്നെ നൽ-
സതീജനത്തെത്തൊഴുകെന്ന കമ്മവും. 27

വരന്ന ശശപത്മപ്രണയം ഭവിക്കയെ -
 നന്നഗ്രഹിച്ചാരവരന്നപണ്ണയെ;
 ബന്ധുക്കളാശിസ്സു പാഞ്ഞതും കവി-
 ണ്ണതവന്റെ മെയ് ഗൌരി പകർത്തു വാങ്ങിനാൾ. 28

സ്ഥിതിക്കുമിഷ്ടത്തിനുമൊത്തപോലെ തൻ -
 സുതസ്തു വേണ്ടുന്നതു ചെയ്തനന്തരം
 പൂഷാകന്തെത്തുന്നതു കാത്തു വാണിതേ
 ബന്ധുക്കളോടും സഭയിൽ ഗിരീശപരൻ. 29

ആ വേളയിങ്കൽ ധവളാദ്രിമൌലിമേ -
 ലത്യാദരാൽ മാതൃഗണങ്ങളേവരും
 കന്നാംവിവാഹത്തിനു ചേർന്നവണ്ണമായ്
 ഭൂഷാഗണം വെച്ചു ശിവന്റെ മുൻപിലായ്. 30

സ്നേഹം നിനച്ചിട്ടവരിൽ പുരാരിതാ -
 നാ മംഗളാലംകരണങ്ങൾ വാങ്ങിനാൻ;
 സ്വവേഷമേ പിന്നെ മണൊളനൊത്തിടം
 വിഭൂഷയായി വിഭൂവിനു വിദൂതം. 31

വെൺചാമ്പൽത്താനന്നു സിതാംഗരാഗമായ്,
 കപാലമോ മൌലിവിഭൂഷ്ണയായിതേ,
 ഗോരോചനമുട്ടികൾ വക്കിനുള്ളതാം
 ദിക്പലമായ്കണ്ടിതു തൽഗജാജിനം. 32

എരിഞ്ഞ തീയുള്ളിലിരിക്കയാൽ ചുവ -
 ന്നാ ഫാലമദ്ധ്യത്തിലെഴുന്ന ലോചനം

മഹേശ്വരനെന്നരിതാലനിമിതം
മനോജ്ഞയായീടിന പൊട്ടുമായിതേ.

33

തന്നെയുലങ്ങിങ്ങു വിളങ്ങിയുള്ളൊരാ-
സ്സപ്പുങ്ങു ഭൂഷാഗണമായി മാറവേ
ഉടലുത്താൻ മാറമവകു വന്നിതേ;
മുൻമട്ടു കാണായ് ഫണരതകാന്തികൾ.

34

പകലുടമമ്പോടൊളിമിന്നിടുന്നതായ്
ബാലുത്തിനാലങ്ങു കളങ്കമാരായ്
ശോഭിച്ചു ചന്ദ്രക്കല ചൂടിടം ശിവ-
ന്നെന്തിനു മൃഡാമണി വേറൊന്നൊരോ!

35

അത്യുത്തമാത്മാ, വിളവങ്ങു ലൌകികം-
പോലുള്ളലംകാരമണിഞ്ഞനന്തരം
ഭൃത്യൻ സമീപത്തു പിടിച്ചു വാളിലായ്
നോക്കീടിനാൻ തന്നുടെ വേഷധാടിയെ.

36

തൻഭക്തിമൂലം ചെറുതാം ഹരാദ്രിപോൽ
നില്ക്കും, പുലിത്തോലുവിരിച്ച കാളമേൽ
ആ നന്ദിതൻ കൈയ്ക്കു പിടിച്ചുകോരിയി-
ട്ടവൻ പുറപ്പെട്ടു പുരാനതകൻ പ്രഭ.

37

അവന്റെ പിമ്പിൽ സ്വകവാഹനങ്ങൾതൻ
ക്ഷോഭത്തിനാലാടിയ തോട ചേന്നവർ,
സപ്താംബമാർ തങ്ങളെ വക്ത്രകാന്തിയാൽ
ചെന്താമരപ്പൊയ്ക്കയതാക്കി വാനിടം.

38

സ്വപ്നാഭ്യേതനൊരവക്സ് വിന്വിലായ്
ശോഭിച്ചിതേ കാളി കവാലഭ്രഷണ,
തൻമുന്നിൽ മിന്നൽപ്പിണരാൻിടുന്നതാം
വലാകചേന്നീടിന മേഘപാളിപോൽ.

39

ഗണങ്ങളുശ്ശലധരന്റെ മുൻപിലായ്
ചെയ്യുന്ന സന്തംഗഉവാദൃഘോഷമോ,
വിമാനശൃംഗങ്ങളിലേയ്ക്കുണഞ്ഞുടൻ
വാനോക്സ് സേവാവസരത്തെയോതിപോൽ.

40

സൂര്യൻ പിടിച്ചു, സുരശിപ്പി പുത്തനായ്
നിമ്മിച്ച കൊറാക്കുട ശങ്കരന്റെ മേൽ;
അതിൻ തൈറിക്കൊട്ടരികത്തു തച്ഛിര-
സ്സേന്തീ വിയൽഗംഗ പതിക്കുമാഭയെ.

41

കുളിന്ദജാഗംഗകൾ മുത്തിപ്പൂണ്ടു തൽ-
സേവയ്ക്കു വെഞ്ചാമരമേന്തി നിന്നിതേ;
ആറിന്റെ രൂപങ്ങൾ വെടിഞ്ഞപോതിലും
ഹംസങ്ങൾ ചേന്നോരവരെന്നു തോന്നിടും.

42

വിരിഞ്ചൻ വിഷ്ണുവുമാദരേണ വ-
ന്നണഞ്ഞിതപ്പോൾ പരമേശ്വരാന്തികം;
ജയം വദിച്ചുനവർ മേന്മകൂട്ടിനാർ,
ഹവിസ്സിനാലഗ്നിയെന്നപോലവേ.

43

കാൽതാലൊരേ മുത്തി പിരിഞ്ഞതാണതാൻ
മൂന്നായി, മേൽക്കീഴ്വയക്കൊരേവിധം:

ചിലപ്പൊഴാം ശങ്കരനാഭ്യനംബജേ-
ക്ഷണൻ ചിലപ്പോ, ഉജനോ ചിലപ്പൊഴാം. 44

ഐശപത്മലക്ഷ്യങ്ങൾ വെടിഞ്ഞൊതുങ്ങിടും
വേഷത്തൊടിനൂൻമുതലാം ദിഗീശപരർ,
കൺകൊണ്ടു നന്ദിക്കറിയിച്ച സമ്മതം
മാനിച്ചു വന്നങ്ങു പണിഞ്ഞതിതീശനെ. 45

ശിരസ്സിളക്കീട്ടജനേ, വചസ്സിനാൽ
മുരാരിയേ, വാസവനെ സ്മിതത്തിനാൽ,
നോക്കാലെ വാനോരെയശേഷമീവിധം
യഥാപ്രധാനം വിളി സപ്തരീച്ചിതേ. 46

ജയിക്കയെന്നാശിഷമോതിനിന്നൊരാ-
സ്സപ്തഷിമാരോടു ചിരിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ:
“ഈ വേളിയജ്ഞത്തിനുമുൻപുതന്നെ ഞാൻ
പുരോഹിതത്വേന വരിച്ചു നിങ്ങളെ.” 47

പുരങ്ങൾ ചുട്ടുള്ള ചരിത്രമൊക്കെയും
പ്രവീണർ വിശ്വാസമുഖ്യർ പാടവേ,
വിജ്ഞാനികൾക്കു സുഗമ്യനായിടും
മുമ്പേശപരൻതാനെഴുനെള്ളി മന്ദമായ്. 48

തടങ്ങൾ കുത്തിച്ചെളിയാൻപോൽ, മുകിൽ-
ത്തുണ്ടങ്ങൾ കൊമ്പത്തു പുരണ്ടൊരാ വൃഷം
കിലുങ്ങിടും കിങ്ങിണിതൻറെ പൊമ്പണി-
ശ്ശുബ്ദത്തൊടും വാനിൽ വഹിച്ചു ദേവനെ. 49

എത്തീ ക്ഷണത്താലചലേന്ദ്രരക്ഷിതം
 വിരോധിമാർ ചെന്നെന്നയാത്ത പട്ടണം,
 മുന്നേയണഞ്ഞുള്ള ഹരന്റെ നോട്ടമാം
 പൊന്നിൻകടിഞ്ഞാണവനേ വലിച്ചുപോൽ.

50

അതിന്റെ ചാരത്തണയുമ്പൊഴാളുകൾ
 മുഖങ്ങൾ പൊക്കിക്കൂട്ടുകേന നോക്കവേ,
 ആകാശമാറ്റത്തെ വെടിഞ്ഞിറങ്ങിനാ-
 നാസന്നഭൂപുഷ്പമനംഗശാസനൻ.

51

അപ്പോൾ ഗിരീന്ദ്രൻ, മലരാണ്ട പാദപ-
 ശ്രീചേൻ സാനുക്കളോടൊത്തപോലവേ,
 ഐശ്വര്യമാന്നാനകളോറി മേവിടും
 ബന്ധുക്കളോടൊത്തെതിരേറു ദേവനെ.

52

തന്നൊരാ വാതിലിലൂടെയദ്രിതൻ
 ബന്ധുക്കളും ദേവരുമൊത്തുചേരവേ,
 വരമ്പു പൊട്ടിപ്പഴ രണ്ടു ചേൻപോൽ
 ദൂരത്തു കേൾക്കുപടി ഹോഷമാന്നിതേ.

53

മൂലോകവും കൂപ്പിടമാ മഹേശ്വരൻ
 കൂപ്പിടവേ മാമല നാണമാണ്ടുപോയ്;
 ഹരന്റെ മാഹാത്മ്യവശേന മുന്നമേ
 തന്മൗലി താഴ്ന്നു നന്തറിഞ്ഞതില്ലവൻ.

54

സ്നേഹം വളന്നെറെ വിടന്നൊരാനന-
 ത്തോടേ മണാളനുടെ മുൻനടന്നവൻ

അങ്ങാടിമാറ്റങ്ങൾ സുമങ്ങൾ തിങ്ങിടും
സമ്പൽസമൃദ്ധം പുരിയിൽ കരോറിനാൻ. 55

നിരന്ന വന്മേടകളിൽ, പുരാരിയെ -
ക്കാണാൻ കൊതിക്കും പുരമങ്കമാർ തദാ
മറുളള കായ്കൾ മാനു ചെയ്തുപോൽ
വിചിത്രമാകും പല ചേഷ്ടയീവിധം. 56

കരുത്തി ജന്നാലയിലോടിയെത്തിടും
ധൂതിക്കു, പൂമാലയഴിഞ്ഞ വാർകുഴൽ
കൈകൊണ്ടു തല്ലാലമൊതുക്കിയെങ്കിലും
തുനിഞ്ഞതേയില്ലതു കെട്ടിപെയ്ക്കുവാൻ. 57

അലകതകം തോഴിയടിക്കണിഞ്ഞതൊ -
ട്ടുണങ്ങിടാതങ്ങു വലിച്ചൊരംഗന
മാനു ലീലാഗതി,യനു ജാലകം -
വരെയ്ക്കു ചെഞ്ചാർ വഴിയിൽ പരത്തിനാൾ. 58

വലംമിഴിക്കഞ്ചനമിട്ടിടത്തതിൽ
തൊടിച്ചിടാതങ്ങനെ വേറൊരംഗന,
മെത്താണ്ടിയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടുതാൻ
പാതായനത്തിന്നരികത്തിലെത്തിനാൾ. 59

കരുത്തി ജന്നാലയിൽ നോക്കുവേ, വഴി -
ക്കഴിഞ്ഞതാം നീവി മുറുകിടാതമോ
നാഭിക്കു കാപ്പിൻപൂ തട്ടുമാറുൻ
കയ്യാലെ മുണ്ടൊന്നു തടഞ്ഞുനിൽത്തിനാൾ. 60

കരുത്തി പേഗത്തിലെഴീറു പാതിതാൻ
കോത്തുള്ളരഞ്ഞാണൊടു പോയിടുംവിധൗ
അടിക്കടിക്കുരിയൊടുകുമാപ്പെരും-
വിരൽക്കു കെട്ടും ചരടൊന്നുമാത്രമായ്.

61

വരാംഗിമാർതൻ പുരകൗതുകംവെട്ട-
ണൊരാ സുരാവാസിതമാം മുഖങ്ങളാൽ,
വിലോലനേത്രാളികളാൽ, നിറഞ്ഞെഴും
ജാലങ്ങൾ പത്മങ്ങളണിഞ്ഞപോലെയായ്.

62

പതാക പാറിപ്പല തോരണങ്ങളാൽ
ശോഭിച്ചൊരാ രാജപഥത്തിലപ്പൊഴേ,
കേരീ ശശാങ്കാഭരണൻ, ടിനത്തിലും
നിലാവിനാൽ മേടകളാഭ ചേരവേ.

63

ലോകൈകഭൃശ്യൻ ശിവനെക്കൂ ഭാംഗിമാർ
മറൊന്നുമോക്കാതെ നുകൻ കണ്ണിനാൽ;
തങ്ങൾക്കെഴുന്നിന്ദ്രിയവൃത്തിയൊക്കെയും,
സർവാത്മനാ കണ്ണുകളിൽ കടന്നിതോ?

64

“അപണ്ണ് മുദംഗിയിവനുവേണ്ടി, വൻ-
തവസ്സു ചെയ്തെന്നതു യുക്തമെത്രയും;
ഇവന്റെ ദാസീപദവും സുധന്യമാ;-
മോതേണമോ പിന്നെ വരപ്രിയപദം?

65

പരസ്സരം ചേച്ചയെഴുന്ന രൂപമു-
ള്ളിവർക്കു സംയോഗമിയന്നിടാക്കിലോ,

ലാവണ്യമീവണ്ണമിവർക്കു നല്ല വാ-
നജൻ പണിപ്പെട്ടതു പാഴിലാം ദൃഢം. 66

കോപത്തിനാലന്നിവനുംബുജാസ്രുനെ-
ച്ചുട്ടെന്ന് ചൊല്ലുന്നത് പാഴ്ചയ്ക്കുതാൻ;
തോന്നുന്നു മേ, കാമനിവന്റെ മേനിയെ-
ക്കണ്ടിട്ടു തൻമേനി വെടിഞ്ഞതായുമോ! 67

ഭാഗ്യത്തിനാൽ തോഴി ഗിരീന്ദ്രനീശനോ-
ടാശിച്ചുപോൽ ചാച്ച് ലഭിച്ചുകാരണം
ഈയ്യഴി താങ്ങുന്നതിനാലുയർന്നതാം
മൃഗാവിനിക്കുട്ടതലൊന്നയർത്തിടും. 68

ഇമ്പംകൊടുക്കുംപടി പൌരനാരിമാർ
കഥിക്കുമീ വാക്കുകൾ കേട്ടു ശങ്കരൻ
തൂക്കുന്ന ലാജം വളമേൽ തകന്നിടും
തിരക്കിലേറീ ഗിരിരാജപത്തനം. 69

കാളപ്പുറത്തിന്നു, ശരൽപ്പനത്തിൽനി-
ന്നാദിത്യനെപ്പോൽ, ഹരിദത്തമസ്തനായ്
ഇറങ്ങി മുൻപേ വിധി ചെന്നെന്നെത്താരാ-
ഗ്നിരീന്ദ്രഗേഹാന്തരമെത്തിനാൻ ഹരൻ. 70

ഇന്ദ്രാദിവാണോർകളുമാഗ്നങ്ങളും
സപ്തഷിമാർതൊട്ടു മഹഷിമാർകളും
* കേറീ ഗൃഹത്തിൽ ശിവനെത്തുടന്നു, സൽ-
ഫലങ്ങൾ യതത്തിനെയെന്നപോലവേ. 71

* പാഠഭേദം

അണഞ്ഞിരുന്നാളവനെത്തുടന്നു തൽ-
ഗൃഹത്തിൽ, യതത്തെ മഹാഫലങ്ങൾപോൽ.

സരതമംബ്യം മധുവൊത്ത ഗവ്യവും
 വെൺപട്ട രണ്ടും ഗിരി മുൻപിൽ വെച്ചുവ,
 വേത്രാസനത്തിങ്കലിരുന്നു ശങ്കരൻ
 കൈക്കൊണ്ടു വേണ്ടുപടി മന്ത്രപൂർവ്വം.

72

കന്യാസമീപത്തവരോധപാലര-
 ന്നഞ്ചു വെൺപട്ടധരിച്ച ദേവനെ,
 പതഞ്ഞ വാരാശിയെ വെൺനിലാവുകൾ
 കരയ്ക്കു തുത്തങ്ങനെയാക്കിടുപടി.

73

ലസൽശാങ്കാനനയോടുക്കുവേ
 വിരിഞ്ഞ കൺകൈരവമാൻ ശങ്കരൻ,
 പരം ശരത്തോടൊരുമിച്ചു പാരുപോൽ,
 പ്രസന്നചേതസ്സലിലൻ വിളങ്ങിനാൻ.

74

അന്യോന്യമപ്പോളിയുന്ന കണ്ണുകൾ
 ഘടിച്ചിടുമ്പോൾപ്പതരിച്ചുലിച്ചുമേ,
 തെല്ലൊന്നു നീനും, പീറകോട്ടു വാങ്ങിയും
 നാണത്തിനാലന്നു വലഞ്ഞിതോറവും.

75

കുമാരപുരോധസ്സുരളുപടിക്കവൻ
 ഗ്രഹിച്ചു താമ്രാംഗുലിയായ പാണിയെ,
 പേടിച്ചുമാമെയിലൊളിച്ചു മന്ദമന്ദം-
 തന്നാദ്യമാം കൂമ്പിനെയെന്നപോലവേ.

76

ഉമയ്ക്കു രോമാഞ്ചമുദിച്ചു മേനിയിൽ;
 ശിവനുമപ്പോൾ വിരലോ നനഞ്ഞുപോയ്;

അവർക്കു് കൈ തമ്മിലണയ്ക്കുവേ സ്മര-
പ്രവൃത്തി തുല്യം വിഭജിച്ചുപോലെയാൽ. 77

ആർതന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമണപ്പു വേളിയിൽ
വധുവരന്മാർക്കു് വളൻ കാന്തിയെ,
ആ രണ്ടുപേർക്കീ സമയത്തു കണ്ടതാം
ശോഭാവിശേഷത്തെയുരപ്പതെങ്ങനെ? 78

കത്തീടുമഗ്നിയ്ക്കു വലത്തുവെച്ചുതാൻ
വധുവരന്മാർ വിരവിൽ ചരിക്കവേ
സുമേഘവെച്ചാറിയടുത്തടുത്തു സ-
ഞ്ചരിച്ചിട്ടും രാപ്പകൽപോൽ വിളങ്ങിനാർ. 79

സ്വർത്തിനാൽ കണ്ണടയും വധുവര-
ന്മാരെപ്പരോധസ്സൊരു മൃണവട്ടമായ്
വലത്തുവെണ്ണിച്ചു വധുകരങ്ങൾകൊ-
ണ്ടിടിച്ചു ലാജം വളർന്നു വഹിയിൽ. 80

ഗുരൂപദേശപ്പടി നന്മണംവെട്ടു-
ന്നാ ലാജധൂമം മുഖതാരിലേപ്തവേ,
അപ്പം കപോലത്തിലണഞ്ഞു തെല്ലിട-
യ്ക്കുവരക്കു കണ്ണോലലകാന്തി ചേർത്തിതേ. 81

വിധിപ്രകാരം പുകകൊണ്ടു തന്മുഖം
വിയപ്പു് പൊങ്ങുന്ന കവിധർമ്മത്തൊടും
നനഞ്ഞ കാളഞ്ജനമാൻ കണ്ണൊടും
യവാങ്കരം വാടിയുമനു കണ്ടിതേ. 82

ദിജൻ പാഞ്ഞു വധുവോടു: “നിന്റെയീ
 വേളിക്കിടവൻ സാക്ഷി ഹൃതാശനോമലേ;
 ധർമ്മം ചരിച്ചീടുക, കാന്തനാം ശിവൻ -
 തന്നോടു ചേർന്നുവിചാരമെന്നിയേ.” 83

വേനപ്പെരിഞ്ഞുള്ളൊരു ഭൂമിയാദ്യമാം
 വർഷത്തിനെപ്പോൽ ഗുരുവിന്റെയീ മൊഴി
 ആലോചനാനന്തം വിടരുന്ന കാതിനാൽ
 നുകൻ നിന്നാൾ ശിതീകണ്ഠവല്ലഭ. 84

കാട്ടീടവേ തൻപ്രിയദർശനൻ പ്രിയൻ
 മാരാതെ നില്ക്കും ശ്രുവനേ യഥാവിധി,
 തന്നാനന്തം പൊക്കി വളർന്ന ലജ്ജയാ -
 ലുരച്ചു കണ്ടെന്നവൾ വല്ലഭാതിയും. 85

ഈമട്ടു പാണിഗ്രഹണം വിധിജ്ഞനാം
 പുരോഹിതൻ ചൊന്നതുപോലെ ചെയ്തവർ
 പത്മാസനം വാണ പിതാമഹനു കൈ -
 കൂപ്പീടിനാർ ലോകവിതാക്കുളാദരാൽ. 86

“കല്യാണി, വീരപ്രസുവാക”യെന്നതാ -
 നനുഗ്രഹിച്ചാൻ വധുവെപ്പിതാമഹൻ;
 വാഗ്ദീപനെന്നാകിലുമഷ്ടമൃത്തിയോ -
 ടോതേണ്ടതെന്തെന്നു പരങ്ങിപ്പോലവൻ. 87

കരുകീവെച്ചുള്ള തളത്തിലാദരാ -
 ലിരുന്ന പിന്നെക്കനകാസനങ്ങളിൽ

വധുവരന്മാരവർ നാട്ടുരീതിയിൽ
നന്മഞ്ഞൾചേന്നുള്ളരിതുകലോരിതേ. 88

വെണ്ണത്തുപോലിന്നിതളിൽ തിളങ്ങിടും
നീർത്തുള്ളിജാലം വിലസുന്നൊരംബുജം
ഭരവക്ട, നീണ്ടുള്ളൊരു നാളുണ്ഡമൊ-
ത്തുടൻ പിടിച്ചാൾ കടയായ് ഹരിപ്രിയ. 89

വാഴ്ത്തിടീനാൾ രണ്ടുവിധം വചസ്സിനാൽ
വധുവരന്മാരുടെ മേന്മ ഭാരതി:
സംശുദ്ധമാം ഭാഷയിലാ മണാളനെ,-
സ്തുഗ്രാഹ്യമാം ശൈലിയിലന്നപണ്ണയെ. 90

രസത്തിനൊക്കുന്നൊരു രാഗഭേദമാ-
ന്നംഗങ്ങൾ ഭംഗിക്കു ചലിച്ചുകൊള്ളവേ,
വരാപ്പരസ്ത്രീകൾ മുറയ്ക്കു ചെയ്തിടും
ലാസ്യത്തിനെത്തെല്ലിട കണ്ടിതായവർ. 91

വാനോർ തദാ കൂപ്പുകരം തലയ്ക്കു വെ-
ച്ചതുമിച്ചു ഭായ്യായുതനോടു താഴ്ചയിൽ,
ശാപം കഴിഞ്ഞംഗമെടുത്ത മന്മഥൻ
സേവിച്ചുകൊൾവാനനുവാദമേകിടാൻ. 92

തന്മേലുമമ്പയ്മ്പിനോടെയ്ക്കൊള്ളുവാൻ
കോപം വെടിഞ്ഞെകിയനുജ്ഞ ശങ്കരൻ:
കാലേ പ്രഭുക്കൾക്കരികത്തഭിജ്ഞൻ ചെ-
ന്നപേക്ഷചെയ്തിൽ ഫലമേറിടും ദൃഢം. 93

അഥ വിബുധരെയെല്ലാം യാത്രയാക്കീട്ടു കുന്നിൻ-
മകളുടെ കരതാരിൽ കയ്യുമായ് കാളകണ്ഠൻ
ബത തായിൽ വിരിയ്ക്കും മെത്ത ചേന്നുള്ള ദീക്ഷാ-
വസതി കലശശോഭം പൂകി രക്ഷായുധാധ്യം.

94

ഉയർത്തുമുഖാനനം ബത തിരിച്ചുമിഷ്ടപ്പെടും
സഖീജനമുരയ്ക്കിലും പകരമല്ലമായോതിയും
നവോഽധയുടെ ലജ്ജയാലൊളിപ്പുലൻ തൻകാന്തയേ
ഹരൻ പ്രഥമവക്ത്രവൈകൃതികളാൽ ചിരിപ്പിച്ചിതേ.

ഏട്ടാം സ്കൂൾ

വേളിച്ചടങ്ങുകൾ കഴിഞ്ഞൊരുശേഷമറ്റി-
രാജന്റെ പുത്രിയുടെ മേനി ശിവന്റെ കണ്ണിൽ
ആശങ്കയും രതിയുമൊന്നുകലന്നു, കാമ-
മോറുംവിധം പരമമോഹനമായ് ഭവിച്ചു. 1

കാരോന്നരച്ചിടുകിലുത്തരമോതുകില്ല,
വസ്രം തൊടുന്നതുവു പോകുവതിന്നൊരുങ്ങും,
മെത്തപ്പാത്തവൾ പരാനുവിയാൽ കിടക്കു,-
മെന്നാലുമീശനു രതിപ്രദയായി ഗൌരി. 2

സ്വാപം നടിച്ചു കളവിൽ കണവൻ കിടക്കെ-
യുൾക്കൊതുക്കാൽ പ്രിയമുഖത്തെ നുകൻ നേരം
വേഗാലടച്ചിതുമ, ശങ്കരനാൽസ്തിതത്താൽ
നോക്കീടവേ രാധിതി മിന്നലടിച്ചുപോലെ. 3

ദേഹം വിറച്ചവൾ തടഞ്ഞു ശിവന്റെ കൈകൾ
നാഭിസ്ഥലം തൊടുവതിന്നു മുതിന്നിടുമ്പോൾ;
എന്നാകിലും സ്വയമശേഷമയഞ്ഞുപോയി
തൻപട്ടുചേലയുടെ ബന്ധനമത്രമാത്രം. 4

“ഈമട്ടു സംഭ്രമമടക്കി രാമസ്ഥലത്തു
സേവിക ശങ്കരനെ നീ വഴിപോലെ”യെന്നായ്
തോഴീജനങ്ങളുടെ നല്ലപദേശമെല്ലാം
കാന്തന്റെ മുൻപിലവൾ തീരെ മറന്നുപോയി. 5

എന്തെങ്കിലും ചിലതു ചൊല്ലുവതിനുവേണ്ടി-
 ചോദ്യങ്ങളുണ്ടൊട്ടു ശിവാൻ തുടരുന്നതാകിൽ
 കൈക്കൊള്ളുമായതുമ വീക്ഷിതഭംഗിയായും,
 ചൊല്ലീടുമുത്തരമവൾ തലയാട്ടലായും.

6

ശവൻ രഹസ്സിലുടയാട ഹരിക്കെ, രണ്ടു
 കൈക്കൊണ്ടവന്റെ മിഴി രണ്ടുമു പൊത്തിടുമ്പോൾ
 ഫലാക്ഷി നോക്കുവതു കണ്ടു നിജപ്രയത്നം
 പാഴായതോത്തു പരമനു പരുങ്ങി മുറും.

7

ചുഞ്ചികവേ ചൊടി കൊടുക്കുകയില്ല, ഗാഢം
 കെട്ടിപ്പിടിക്കെയവൾ കൈകളയച്ചു നില്ക്കും,
 ഏവം പ്രതിക്രിയവെടിഞ്ഞ വധൂരതങ്ങൾ
 കാമം മുടങ്ങിയിലുമീശനമോ രുചിച്ചു.

8

ഒന്നുപോലും മുറിവെഴാഞ്ഞൊരു ചുഞ്ചനങ്ങൾ,
 പാടേകിടാത്തവിധമാം നഖലാളനങ്ങൾ,
 ഈ മട്ടെഴും സദയമായ രതം സഫിച്ചു;
 മറുളളതൊന്നുമഗജസ്തു പൊറുത്തതില്ല.

9

ചോദിക്കുവാൻ തുടരവേ സഖിമാർ നിശീഥ-
 വൃത്താന്തമൊക്കെയവളോടു പുലച്ചുയിങ്കൽ,
 ലജ്ജിച്ചു കൌതുകമവർക്കു കുറച്ചതില്ല;
 ചിത്തം കൊതിച്ചു വിവരങ്ങൾ പറഞ്ഞിടാനും.

10

സംഭോഗചിഹ്നമവൾ, തന്നുടെ ദൃഢത്തിൽ
 നോക്കീടവേ, പിറകിൽ പല്ലഭനെയ്തിയപ്പോൾ

തല്ലായ തന്നൊടുസമം നിഴലിച്ചുകണ്ടു
നാണിച്ചുകാട്ടിയൊരു ഗോഷ്ടികളെന്തു ചൊല്ലാം? 11

ശവോപഭുക്തനാവായ് മകളേ നിരീക്ഷി-
ച്ചമ്മയ്ക്കു ചിത്തതളിരുന്നധികം കുളുന്തു:
പ്രേമം പ്രിയനു വധുവിങ്കലുദിക്കിലേതാ-
നമ്മയ്ക്കു സങ്കടമശേഷമൊടുങ്ങയുള്ളു. 12

ഈമട്ടു വല്ലവിധവും വളരെപ്പണിപ്പെ-
ട്ടീശൻ പ്രിയയ്ക്കു വഴി കാട്ടി കുരേറ്റിനങ്ങൾ;
കുന്ദപ്പസൗഖ്യമകതാരിലറിഞ്ഞവരുകു
കാലക്രമേണ മറവായ് രതിദുഃഖശീലം. 13

നെഞ്ചത്തമകുടമളവേ സസുഖം പുണർന്നു;
കാന്തൻ കൊതിച്ച മുഖമങ്ങു തിരിച്ചതില്ല;
കുച്ചപ്പാഞ്ഞൊടണയും കണവന്റെ കയ്യോ
മാറുന്നതും ഗിരിസുതയ്ക്കു പതുകെയായി. 14

തെല്ലും കലമ്പൽകലരാതെയുമിഷ്ടഭാവ-
ലക്ഷ്യങ്ങൾ ചേൺമവർത്തൻ പ്രണയം ക്രമത്താൽ
നമ്മോക്തി ചൊല്ലിയു,മിടയ്ക്കു പിരിഞ്ഞിരുന്നാൽ
വേടിച്ചമങ്ങനെ വളർന്നു വേരോച്ചു. 15

എത്രയ്ക്കിണങ്ങി വധുവന്നനുരൂപനായ
കാന്തങ്ക,ലത്രയവളോടുമിണങ്ങി കാന്തൻ:
സ്വർഗ്ഗംഗ വാരിധിയെ വിട്ടൊഴിയില്ലതന്നേ;
ഗംഗാമുഖാസ്വദനമാണവനും കൊതിപ്പു. 16

ലീലാവീധങ്ങളിൽ മുറയ്ക്കുപദേശമോറു
 ശിഷ്യത്വമീശന ഗമിച്ചൊരു ശൈലകന്യ
 ഏതോ പഠിച്ചു വധുനൈപുണമായതേതാൻ
 കാട്ടിക്കൊടുത്തു തിരികെഗുരുദക്ഷിണയ്ക്കായ്. 17

ദന്തക്ഷതം ചൊടിയിലേറിയ നൊമ്പരത്താൽ
 കൈത്താർ കടഞ്ഞു നിലപൂണ്ട നഗേന്ദ്രപുത്രീ
 കാലാരിതൻ തലയണിഞ്ഞൊരു ബാലചന്ദ്ര-
 ക്ഷീറിൻ തണുപ്പിലൊരു തെല്ലിട മാലകറി. 18

പുഞ്ചിച്ചിടുമ്പൊഴുകങ്ങളിൽനിന്നു വീണ
 മൂണ്ണത്തിനാൽ നിടിലനേത്രമഹോ കലിക്കെ
 കാട്ടിക്കൊടുത്തു ശിവനംബിക തന്റെ ചെന്താർ-
 ഗന്ധത്തൊടൊത്ത മുഖവായുവിലാശപസിപ്പാൻ. 19

ഈമട്ടിലിന്ദ്രിയസുഖംവഴി സഞ്ചരിച്ചു
 ചെയ്ക്കിട്ടനഗ്രഹമനംഗനു വേണ്ടുപോലെ
 വാണാനഗാധിപഗ്രഹത്തിലൊരൊറ്റ മാസം
 പാരിച്ചു മോദമൊടുമാസവനായ് വൃഷാങ്കൻ. 20

പുത്രീവിയോഗകൃതമാടലിലാണ്ടോരട്ടി-
 രാജന്റെ സമ്മതമൊടാത്മഭവൻ മഹേശൻ
 ചിന്താതിഗം ഗതിയെഴും വൃഷഭം കരേറി-
 യങ്ങിങ്ങിറങ്ങി വിഹരിച്ചു യഥേഷ്ടമന്നാൾ. 21

ചെന്നെത്തി മേരുവതിൽ മാരുതവേഗമാൻ
 വാഹത്തിലേറിയഗജാസ്കനസൽക്കൃതാഡ്യൻ

കേളിപ്പുരിഷ്കരം സമീകുവതിന്നു ശക്തി
ചേരുന്ന പൊന്നുതളിർമെത്തകളിൽ സുഖിച്ചു. '22

ശ്രീപത്മനാഭചരണാങ്കമഴുന്ന പാറ-
കൂട്ടങ്ങൾ ചേന്നുമൂതിന്റെ കണങ്ങൾ വീണും
ശോഭിച്ച മന്ദരതടങ്ങളിലും സുഖിച്ചു
ദേവൻ പ്രിയാവദനപങ്കജഭംഗമായി. 23

മത്തടിപേന്റുരലറുന്നതു കേട്ടു പേടി-
മൂലം കഴുത്തിലുമ കൈകൾ വരിഞ്ഞിരിക്കെ,
ഏറ്റം തെളിഞ്ഞൊരു നിലാവുകളെ ശ്രീലോക-
നാഥൻ ഭൂജിച്ചിതു ധനാധിപപവ്വതത്തിൽ. 24

തീർത്തു പ്രിയയ്ക്കു മലയസ്ഥലകേളി ചേർത്ത്
ദേഹകൃമം, പ്രിയമുരപ്പൊരു തോഴരെപ്പോൽ,
വാടീരവല്ലികളിളക്കി ലവംഗമുണ്ണും
ചാത്തുന്ന ദക്ഷിണസമീരണനെന്നൊരിക്കൽ. 25

പൊൽത്താരിനാൽ കണവനെക്കുളിയായടിച്ചും
വെള്ളം പ്രിയൻ ചൊരിയവേ നിജകണ്ണടച്ചും
മത്സ്യങ്ങളാൽ ദപിഗുണമാമരത്താണു ചേർന്നു-
മാകാശഗംഗയിൽ നന്താംഗി മുദാ കുളിച്ചു. 26

ഇന്ദ്രാണി ചൂടിവരുമുത്തമപാരിജാത-
പുഷ്പങ്ങളാൽ ഗിരിജയെച്ചുമയിച്ചുകൊണ്ടു,
വാണാൻ ഹരൻ സുരപുരസ്ത്രികളാഗ്രഹത്തോ-
ടീക്ഷിക്കവേ സുചിരമമ്പൊടു നന്ദനത്തിൽ. 27

ഏവം പ്രിയാസമിതനായ ശിവനനു ഭൌമാ-
ഭൌമങ്ങളാം സുഖമശേഷവുമുണ്ടിരിക്കെ,
ചെന്നേറി വെയ്പതിച്ചുവപ്പുകലന്റനേര-
മഗ്നസ്ഥമാദനവനത്തിനകത്തൊരിക്കൽ.

28

പൊൻകല്പാത്തവിടെയമ്പിലിരുന്നു, കാഞ്ചാൻ
സൗമ്യത്വമാൻ ദിനനാഥനെയന്നു നോക്കി
സ്നേഹിച്ചു ചാഞ്ഞിടതുകൈയൊടു ചേൻവാഴും
തൻധർമ്മപതിയൊടു വാക്യമിവണ്ണമോതി:

29

“പത്മത്തിനുള്ളഴകു നിൻമദിരേക്ഷണത്തിൽ
സൃഷ്ടിച്ചുവെണ്ണതിനെടുത്തുപകൻശേഷം
ലോകത്തെയീശപരനഹോ പ്രളയത്തിലെന്ന-
പോലെ, ക്ഷണാൽ പകലിനേ രവി സംഹരിപ്പൂ.

30

ചിന്നുന്ന നീർക്കണമതിൽ ചരമാകുരശ്ശി-
ജാലങ്ങൾ ചെന്നുപതിയാത്തതുമൂലമില്ലാൻ
നിന്നച്ഛനുള്ള ബഹുനിർഭയരവംകുതി, മാരി-
വില്ലിന്റെ കാന്തി കലരാതിത കണ്ടിടുന്നു.

81

കൊത്തിപ്പിടിച്ച സരസീരഹകേസരങ്ങൾ
കൈവിട്ടു തൻതല തിരിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു
അന്യോന്യബന്ധമിയലുന്ന രമാംഗവൃന്ദം
ചാരത്തിരിക്കിലുമകൽച്ച വളൻകാണു.

82

മനീന്ദ്രരീന്തൽമരശാവകളാൽ മണം ചേ-
ന്നുള്ളപ്പകൽസമയവാസതലം വെടിഞ്ഞു,

വണ്ടുള്ളണഞ്ഞ സരസീരഹഗന്ധമാൻ
വെള്ളം പുലച്ചുവരെ വേണ്ടതരോ കടിപ്പൂ. 33

ചേലോട്ട പശ്ചിമദിഗന്തമണഞ്ഞ സൂര്യ-
ദേവന്റെ കാന്തി നിഴലിച്ചതു നീണ്ടിരിക്കെ,
കാങ്കല്ലഭാഷിണി, സരസ്സിലെഴുന്ന വെള്ളം
പൊന്നാൽപ്പണിഞ്ഞ ചിറ ചേർന്നുപോലെയി
(പ്ലോറം. 34

ചേലിൽ കടിച്ച ബിസമെന്നതുപോലെ തോറ
ചേരുന്ന കാനനവരാഹഗണങ്ങളിപ്പോൾ
വെയ്ലേറിടം പകൽ കഴിച്ചു കളങ്ങേറ്റം
ചേരിൽക്കലക്കിയിവിടെക്കരകേറിടുന്നു. 35

പൊൻചാറുപോലെ നിറമാണൊരു വീലിചേൻ
ശോഭിപ്പൊരാൺമയിലിതാ തരുശാവയേരി
രംഭോരു, കാണുക, കുറഞ്ഞുവരുന്ന ചാരു-
സന്ധ്യാതപത്തെ നുകരുന്നതുപോലെ തോന്നും. 36

വെയ്ലാം ജലം രവീ ഹരിച്ചതിനാൽ, കിഴക്കു-
ഭാഗത്തിരുട്ടു നിറയുന്ന വിയൽപ്രദേശം
കാണുന്നു, താനൊരുവശം ചളി പൊങ്ങിയും മ-
റോടത്തു വെള്ളവുമെഴുന്ന സരസ്സുപോലെ. 37

മുറാത്തു വന്നണയുമേണഗണങ്ങളാലും
മൂലം നനച്ചു ജലമാൻ തരുക്കളാലും
ശോഭിച്ചിടുന്നിതുടജങ്ങൾ, വളർത്തിടുന്ന
തീയാലുമാശ്രമപശുക്കൾ തിരിച്ചുണഞ്ഞും. 38

കൂമ്പിക്കഴിഞ്ഞിടിലുമഞ്ചുജ, മങ്ങു വാഴാ-
നാശിച്ചുണഞ്ഞ വരിവണ്ടിനു മോദപൂവ്
ഏറുന്നതിന്നിടകൊടുപ്പതുപോലെ, യല്ലം
പാരം തുറന്നിവിടെയൊട്ടിട നിന്നിടുന്നു. 39

ഭൂരത്തു താഴ്ന്നു, കരമെണ്ണിടമാറു കണ്ട
ചോപ്പാൻ സൂര്യനൊടിണങ്ങിയ പശ്ചിമാശ
ശോഭിപ്പു, കേസരമിണങ്ങിയ ബന്ധുജീവ-
പുഷ്പങ്ങൾ മുടിയൊരു കന്യകയെന്നപോലെ. 40

മൃദം നരകൻ പിറകേ വരുവോരസംഖ്യ-
മാർക്കാർ, സ്വശക്തിയെരിതീയിലണച്ചുനില്ക്കും
ആദിത്യനെ, കരൾകവർന്നിടമാറു സാമ-
ഗാനങ്ങളാൽ മധുരമിന്നു പുകഴ്ത്തിടുന്നു. 41

കണ്ഠം കുനിച്ചു മിഴിയിൽ ചെവിചാമരങ്ങൾ
തട്ടിച്ചു കേസരമുലച്ച ഹയങ്ങളോടെ
അസ്തംഗമിപ്പിതു മഹോദധിയിൽ ദിനത്തെ-
യപ്പിച്ചുവെച്ചു ഭഗവാനിതുനേരമകൻ. 42

പോയീടവേ രവിയുറങ്ങി നഭസ്ഥലം; വൻ-
തേജസ്സുകൾക്കു ഗതിയിങ്ങനെതന്നെ ആനം:
എത്രയ്ക്കുയച്ചിലവകു തെളിച്ചുമുണ്ടോ,
വിന്നെ ക്ഷയസ്ഥിതിയിൽ മങ്ങലുമത്രതന്നെ. 43

സൂര്യന്റെ വന്ധുതനുവെച്ചുരമാദ്രിതന്മേ-
ലപ്പിച്ചു സന്ധ്യയവനൊത്തനുയാത്ര ചെയ്തു:

മാനിച്ചു തന്നെയുടയത്തിലതോർത്ത, വൻറ-
യാപത്തിലേതു വഴി പിൻതുടരാതിരിക്കും? 44

കാറിന്റെ കോണുകൾ സുകേശി, ചുകന്നമൊട്ടു
മഞ്ഞച്ചമൊട്ടു കവിശതപമിയന്നുമായി
ഈയന്തിവേള ഭവതിക്കു രസിച്ചുകാണാൻ
ചിത്രം വരച്ചതുവിധം വിലസുന്നുവല്ലോ. 45

നന്നായ് തളിഞ്ഞൊരു തരക്കളിലും നഗേന്ദ്രൻ-
തന്മേൽ മൃഗേന്ദ്രസദതന്നിലു, മദ്രികന്യേ,
ധാതുക്കൾ ചേർന്ന ശിഖരങ്ങളിലും വിവസ്വാൻ
സന്ധ്യാതപത്തെ വിഭജിച്ചതുപോലെ തോന്നും. 46

ജ്ഞാനം വളർന്നൊരു തപസ്വികളാത്മശുദ്ധി-
യ്ക്കായിട്ടു തീർത്ഥജലമുത്തിനെടുത്തു നിന്നു
ഉച്ഛ്വസി മേടിനി തൊടാതെ പതുക്കെയിപ്പോൾ
സാന്ധ്യം വിധിക്കു മറയുണ്ടുരുവിട്ടിടുന്നു. 47

ഇച്ചൊന്ന നൽകിയ ശരിക്കു നടത്തുവാനായ്
തന്നാലുമൊട്ടിടയെന്നിക്കുറഞ്ഞയിപ്പോൾ;
നമ്മോക്തിയിൽപ്പുറതചേർന്നുമാളിവർഗ്ഗം
നിന്നോടു തേന്മൊഴി, രസിച്ചു കളിച്ചിരിക്കും." 48

കാന്തന്റെ വാക്യമിതു കേട്ടു കുറഞ്ഞൊരീഷ്ട്യാ-
ഭാവത്തിനാൽ ചൊടി വളച്ചു ഗിരീശപുത്രി
ചാരത്തു നിന്ന വിജയാഖ്യവഹിച്ചു തോഴി-
യോടായകാരണമൊരോന്നു പറഞ്ഞുനിന്നു, 49

സന്ധ്യാചിതക്രിയകൾ വേണ്ടപടിക്ക് മന്ത്ര-
പൂവ് നടത്തിയ പിന്നാകി മടങ്ങിവന്നു,
മിണ്ടാതെ കോപമൊടിക്കുന്നൊരു ഗൗരരിയോടു
ചൊല്ലീടിനാൻ ചെറുതു പുഞ്ചരിയോടിവണ്ണം: 50

“കോപം കളഞ്ഞിട്ട്, കമേതുകകോപനേ, ഞാൻ
കൂപ്പീല സന്ധ്യയെയൊഴിച്ചൊരു നാരിയേയും;
കാപ്പീലയോ സുമുഖി, നിൻസഹധർമ്മചാരി-
യാൺ ചക്രവാകസമൃത്തിയെഴുന്നതായി. 51

മുന്നം വിരിഞ്ചനമലാംഗി, പിതൃക്കളെത്താൻ
സൃഷ്ടിച്ചശേഷമുടലങ്ങു വെടിഞ്ഞുവല്ലോ;
അസ്തോദയങ്ങളിവ മാനിനി, യാ വപുസ്സാ-
ണിന്നാകയാലവയെ ഞാനധികം മതിപ്പ്. 52

ഈ സന്ധ്യയിപ്പൊഴിതിരുട്ടു വളന്മൂലം
ക്ഷീണിച്ച ഭൂമിയൊടു പറ്റിയപോലെയായി,
ഏകത്ര വകിൽ നിറയുന്ന തമാലപംക്തി
ചേരുന്ന ധാതുരസനിമിഗ്ഗയെന്നപോലെ. 53

ചോപ്പാണൊരന്തിയുടെയസ്തമയാവശേഷ-
വെൽലിന്റെ രേഖയണിയുന്നിതു പശ്ചിമാശു,
ചെഞ്ചോരപൂണ്ടു നെടുവാർ സമരാകണത്തി-
ലാരോ വിലങ്ങനെയെറിഞ്ഞതുപോലെ, യിപ്പോൾ.

ഇപ്പോൾ സുമേരു ദിനരാത്രികൾ ചേർന്നു
ധാമം മറച്ചു മരുവുന്നതുകാരണത്താൽ

കണ്ടാലുമിങ്ങു തടവറ വളന്നിടുന്ന
ദിക്കാകമാനമിരുളായതനേത്രയാളേ! 55

മേലോട്ടുമില്ലടിയിലില്ലാരു ഭാഗമില്ല
മുൻപില്ല പിൻപിലുമൊരേടവുമൊന്നുമില്ല,
കണ്ണിൻവഴിക്കി,രുളുകൊണ്ടു പുതണപ്പണിഞ്ഞൊ-
രിക്കോണി ഗർഭത്തിൽ വാഴ്ത്തുപോലെയായി! 56

ശുദ്ധം, കലങ്ങിയതാച്ചതുമിന്നിളക്കം
ചേരുന്നതും വളവതും നിവരുന്നതുംതാൻ
എല്ലാമതിന്നിരുളുകൊണ്ടു സമതപമാർന്നു:
ദൃഷ്ടുക്കു മേന്മവരിലന്തരമാക്കുമില്ല. 57

രാജ്യരിരുട്ടു തടയുന്നതിനിങ്ങുദിപ്പു
യജമാക്കുതൻ പതി സരോരുചാരവക്ത്രേ!
സുത്രാമദിബ്ബമിതാ മുദുകേതകുപ്പും-
രേണക്കുറു പൂശിയതുപോലെ വിളങ്ങിടുന്നു. 58

ആ മന്ദരത്തിനുടെ പിൻപമുതാംശു നില്ലെ,
നക്ഷത്രപാളിയൊടിണങ്ങിയ രാത്രിയിപ്പോൾ
ശോഭിപ്പു, ഞാൻ പിറകിലെത്തിയൊളിച്ചുകേൾക്കെ
നീ തോഴിമാരെൊടൊരുമിച്ചു രസിച്ചിടുംപോൽ. 59

സുത്രാമദിക്കു ചെറുചന്ദ്രികയാം സ്മിതത്തെ-
ത്തുകി ത്രിയാമയുടെ ചോദനയാൽ വിടുന്ന,
വേഗം പുറത്തു ശശിമണ്ഡലമാട്ടിനാന്തം
പോകാതെ കാഞ്ഞാരു രഹസ്യമതെന്നുപോലെ. 60

നീപ്പെല്ലായ്ക്കയും ഗഗനവും നിജബിംബകാന്തയാ
 ലാഞ്ചരിച്ച പകപഥലവണ്ണമിയന്ന ചന്ദ്രൻ
 കണ്ടാലുമിന്നനുരൂപിപ്പതു ചക്രവാക-
 ദന്ദപം ത്രിയോഗമൊടൊഴുനൊരകൽച്ചയിപ്പോൾ.

പുത്തൻയവാങ്കരമൊടൊത്തു മുദുതപമാൻ
 ശീതാംശുതന്നുടെ നവോദയരശ്മിജാലം
 നിൻകാതുകൾക്കണിയുവാനിഹ കൈനഖാഗ്രം-
 കൊണ്ടിൻ നുള്ളുവതിനൊത്തിടുമെന്നു തോന്നും. 62

വാർകൈശികം വിരൽകളാൽപ്പടി, തന്റെ രശ്മി-
 ജാലത്തിനാലിരളിനെപ്പരിചോടൊതുക്കി,
 പീയൂഷഭാനുവിത, കൂമ്പിയ താമരപ്പൂം-
 കണ്ണാണതാം രജനിതൻ മുഖമുമ്മവെയ്പ്പൂ. 63

നീ കാങ്ക, പാവുതി, നവേനുകരങ്ങൾകൊണ്ടു
 പാരിച്ച കൂരിരളൊഴിഞ്ഞ നഭസ്ഥലത്തെ,
 കൊമ്പൻ കലക്കിയൊരു ശേഷമലം തെളിഞ്ഞു-
 കാണുന്ന മാനസസരോവരമെന്നപോലെ. 64

കൈവിട്ടു രക്തതയിതാ കുളർചന്ദ്രനിപ്പോൾ
 ശോഭിപ്പു നൽതെളിവെഴുന്നൊരു ബിംബമോടെ:
 സത്തുക്കളിൽ ചിരമിരിക്കുകയില്ല കാല-
 ദോഷംനിമിത്തമുളവാകിന ദുർവികാരം. 65

ഉച്ചസ്ഥലങ്ങളിലണഞ്ഞിതു ചന്ദ്രകാന്തി;
 താഴത്തു വല്ലിടമൊളിച്ചു നിശാതമസ്സം:

ഓ, നന്മതിനക്കുറിഞ്ഞവകൾക്കു ചേര-
നോരോവിയം ഗതിയവയ്ക്കു വിധിച്ചു ദൈവം. 66

ചന്ദ്രന്റെ രശ്മികൾ പതിച്ചുലിയുന്നൊരിന്ദു-
കാന്തോപലങ്ങൾ പൊഴിയുന്നൊരു നീക്കണത്താൽ
ഇസ്സാനമാൻ തടതരക്കുളിൽ നിദ്രപ്പെണ്ടു
വാഴുമ്മയിൽക്കലമുണർത്തുവതുണ്ടകാലേ. 67

നീ കാക്ക, സുന്ദരി, ഹിമാംശുവിതാ, തിളങ്ങി-
മിന്നുന്ന തൻകതിരിനാലിവിടത്തിലിപ്പോൾ
ചേണാൻ കല്പതരുശാഖകളിൽ സുമുക്താ-
ഹാരങ്ങൾ ചേപ്പുതിനൊരുങ്ങിയപോലെ തോന്നും.

ഉച്ചാവനമുമിടചേന്നഴുമിഴിരീന്ദു-
ഭാഗത്തിരുട്ടൊട്ടു നിലാവൊരുമിച്ചിരിക്കെ,
മത്തദിപത്തിനുടെ മേൽ പലമട്ടു ഭസ്മം-
കൊണ്ടിട്ടതാം കുറികൾപോലധികം ലസിപ്പൂ. 69

ആകണ്ഠമിഷ്ഠവലയം പുതുവെണ്ണിലാവെ-
സ്സേവിച്ചു, തൻകരൾ നിറഞ്ഞതുപോലെയിപ്പോൾ;
ഭംഗാവങ്ങൾ പരമിനു പുറപ്പെടിച്ചു
ഞെട്ടോളമുണ്ടു വിടരുന്ന തടസ്സമെന്നേ. 70

സ്താവിൽ തിരിച്ചറിയുവാൻ കഴിയാതെ കല്പ-
ശാഖിക്കുമേൽ, കമനി, തുങ്ങിയ പട്ടുവസ്ത്രം,
മേ ചണ്ഡി, കാണുക സമീരണനിട്ടിളക്കം-
നേരത്തു വേർതിരികളുലമറിഞ്ഞിടാറായ്. 71

ഭംഗ്യാ കൊഴിഞ്ഞു തരുമുലമലങ്കരിച്ചു
 പുഷ്പങ്ങൾപോലിലകളാൽ ശകലിച്ചു കാണം
 ജ്യോത്സ്മാലവങ്ങളിവ കൈവീരലാൽ പെറുക്കി-
 ചൂടാൻ കഴിഞ്ഞിടുവതാണകളങ്ങളിൽ തേ! 72

മിന്നിത്തിളങ്ങി വിലസുന്നൊരു യോഗ്യതാര-
 തന്നോടിതാ സുമുഖി, ചേർന്നെന്നു ചന്ദ്രൻ,
 ഉദാഹരണീകൃതലയനൊരു സാധ്യസത്താൽ
 കമ്പിച്ച കന്യയൊടു തൻവരനെന്നപോലെ. 73

നന്നായ് വിടൻ ശരകാണ്ഡവെളുപ്പിയന്നു
 ശീതാംശുവിൻ പ്രതിമ ചേർന്നു കവിർത്തടങ്ങൾ;
 നീ, ചന്ദ്രബിംബമതിൽ നോക്കിവസിക്കെയിപ്പോൾ
 തുവെണ്ണിലാവു പൊടിയുന്നതുപോലെ തോന്നും. 74

സ്വർഭൂതമന്തിലുളവാം മധു, തപ്തസൂര്യ-
 ശോഭം സുരതചഷകത്തിലെടുത്തുകൊണ്ടു
 ശ്രേഷ്ഠാംഗനേ, തവ സമീപമണഞ്ഞുനില്പു-
 ണ്ടിഗ്ഗന്ധമാദിനവനസ്ഥലദേവിയിപ്പോൾ. 75

നല്ലോരിലഞ്ഞിമലരിൻ മണമുള്ളതത്രേ
 നിന്നാനനം, നയനമോ ജനനാൽ സുരകതം!
 ഏവം വിലാസിനി, ഗുണം തവ ചേർന്നിരിക്കെ-
 പ്പിന്നെത്തന്നെയൊരു മേന്മ വരും മദത്താൽ? 76

മാനിക്ക,യെങ്കിലുമിഹാളിജനോപചാരം,
 സേവിക്ക കാമരസദീപനമാമിതിപ്പോൾ?"

കാരോന്ന ശങ്കരനിവണ്ണമുദാരമോതി
മോന്തിച്ചിതംബികയെയമ്മധുരാസവത്തെ. 77

നല്ലോക്ക്മിന്ന മധുസേവനിമിത്തമുണ്ടായ്—
ക്കാണുന്ന ചാരുതകലൻ വികാരഭേദം
പ്രാപിച്ചു പാവുതി, മനസ്സറിയാത്തയേതോ
സൂത്രംവഴിക്കു സഹകാരത മാവുപോലെ. 78

അപ്പോൾ ക്ഷണാൽ സുമുഖി നാണമൊഴിച്ചു രാഗ—
മോരം ജപിച്ചു, ശയനത്തിലണച്ചിടാനായ്
ആശിച്ച ശങ്കരനമിന്ന മദത്തിനും താൻ
രണ്ടാൾക്കുമമ്പിലൊരുപോലെ വശത്തിലായി. 79

കണ്ണേറയങ്ങനെ ചുഴന്നിടുന്ന വാക്കോ—
ഭോരം വിയർത്തു കഥയാറു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു
വാഴും ശിവാവദനമന്നു നരകൻ കണ്ണാൽ—
വായാലെയല്ല—പരമേശ്വരനേറെനേരം. 80

തൻതങ്കമേഖലയഴിഞ്ഞിടവേ, വഹിപ്പാൻ
ഭാരംപെട്ടും ജഘനമാണൊരു തന്പിയാളെ
ഏന്തിപ്പിനാകിയഥ പൂക്കിതു ദിവ്യശക്ത്യാ
നിമ്ിച്ച രത്നഗുഹമുജപലഭൂതിപൂണ്ണം. 81

ഹംസത്തൊടൊത്തൊരു വെളുപ്പിയലും വിരിപ്പായ്
മന്ദാകിനീപുളിനമൊത്തൊരു ചാരുതല്ലം
ഏവീ പ്രിയാസഹിതനായ് വിള, രോഹിണീശൻ
ഭംഗ്യാ ശരത്സമയമേഘമതിൽക്കണക്കേ. 82

ചിന്നന്ന കേശമൊടുമൊട്ടുതിരും കുറിക്കൂ-
 തോടും നഖങ്ങൾ പരമോറിയുമുറാമോടെ
 പൊട്ടിപ്പതിച്ചൊരരണൊന്നൊടുമുള്ള ഗൌരീ-
 മാരോത്സവം ഹരനഹോ മതിയായതില്ല. 88

നക്ഷത്രജാലമവനമൃത പുണ്ടനേരം
 തൻകാന്തയിൽ കനിവുകൊണ്ടു പിന്നാകുപാണി
 വക്ഷസ്സുചേന്നരുളുമായവളോടിണങ്ങി-
 യൊട്ടൊന്നു കൌതുകമിയന്നു മയങ്ങുവാനായ്. 84

സമൃദ്ധ്വനം വിബുധഗായകർ കൈശികത്തിൽ
 പാടിടവേ വിമലമംഗളഗീതകങ്ങൾ,
 പൊൻതാമരക്കുളമൊടൊപ്പമവൻ പ്രഭാത-
 കാലത്തുണൺ വിബുധസ്തുവനീയനീശൻ. 85

കെട്ടിപ്പിടിച്ചുതഴിയുന്ന വധുപരനാ-
 ക്ഷപ്തോഴണത്തു പരിചയ്കൾ ചെയ്തുന്നിന്നു,
 ആ മാനസോമ്മികളിളക്കി നവാബ്ബുഗന്ധി-
 യഗ്ഗന്ധമാദനവനാന്തചരൻ സമീരൻ. 86

മൗനുള്ള ചേലയിലെഴുന്നടവൊക്കെ നീക്കി-
 ച്ചാത്തിടവേ പ്രിയതമാവിമലോരുഭാഗേ
 ചേരുന്ന ചാരനഖരേഖകൾ കണ്ടു ചിത്ത-
 മാടിശ്ശിവൻ പ്രിയയെന്നു തടഞ്ഞുനിത്തി. 87

കൂടും പ്രജാഗരതയാൽ നയനം കലങ്ങി-
 യോഷ്ടം മുറിഞ്ഞുമളകങ്ങൾ തുലോമുലത്തും,

മാഞ്ഞുള്ള പൊട്ടൊടമവൻ പ്രിയതൻ മുഖത്തെ
നോക്കിച്ചിരും പ്രണയി മോദമിയന്നു വാണു. 88

പാരം ചുറ്റുകകളിയന്ന വിരിപ്പു ചേന്നും
കെട്ടാറു കൂടി നടുവാൻരഞ്ഞാണിനോടും
കാല്പാടു ചേന്നുമരുളും ശയനം പ്രഭാത-
കാലം പുലർന്നിടുകിലും പ്രഭു വിട്ടതില്ല. 89

വൻതൃഷ്ണ രാപ്പകലുയർത്തിടമാ പ്രിയാസ്യ-
പ്പുനേൻ സ്വദിപ്പതിനെഴുന്നൊരു വാണരമുലം
കാണാൻ വരുന്നൊരു ജനത്തിനു നൽകിയില്ല
തൻദശനം വിജയ വന്നു പരഞ്ഞപോതും. 90

അവളിലലിയുമുള്ളാൽ രാപ്പകൽഷ്ടേദമില്ലാ-
തുതുവവനൊരു രാപോൽ പോക്കി ഞാറമ്പതീശൻ;
നവസുരതസുഖത്തിൽ തൃഷ്ണ തീർന്നില, വെള്ളം
പെരുകിലുമുദധിസ്ഥൻ ബാധവാഗ്നിക്കുപോലെ. 91

ഒന്നാംസൂക്തം 18-നും 19-നും ഇടയ്ക്കു് അച്ചടിക്കാൻ വിട്ടുപോ-
യ ശ്ലോകം.

കാലക്രമത്തിലനുരൂപഗുണാധ്യരായൊ-
രാദ്രിവൃദമ്പതികൾ കേളികളാടി വാഴ്ക്കേ
താരുണ്യഭംഗികൾ വളന്നു വിളങ്ങിയുള്ള
ശൈലേന്ദ്രപതി സുഖമോടു ധരിച്ചു ഗർഭം.

